

Prostost le iz smrti izvira

Ob 35. obletnici narodnoosvobodilne vstaje
in VIII. srečanju gorenjskih aktivistov v Dražgošah

(Prešeren)

Žive naj vsi narodi,
ki dan dočakat hrepene,
da koder sonce hodi,
ne bo pod njim sužnje glave;
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak.

Leto XXIX. Št. 56, 57

Uredništvo: občasne konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka
in Trzin. Izdaja CP Glas Kranj. Glavni
urednik Igor Slavec. Odgovorni ured-
nik Albin Učakar.

GLAS

Kranj, sreda, 21. 7. 1976

Cena: 2 dinarja

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik
od januarja 1958 kot poltednik, od januarja
1960 trikrat tedensko, od januarja
1964 kot poltednik ob sredo in soboto
od julija 1974 pa ob torek in petek.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Slovenski narod slavi letos družno z drugimi narodi socialistične Jugoslavije pomembne obletnice svoje narodne, socialne, kulturne in vojaško-politične zgodovine. Cankarjevo stoletnico praznujemo v znamenju 35. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte, narodnoosvobodilne vstaje in na Gorenjskem še posebej decembrske vstaje, ki je je razvnel tedaj najelitnejši odred slovenske partizanske vojske in ovekovečil v legendarni dražgoški bitki – Cankarjev bataljon. V tem znamenju se bodo letos 22. julija – ob prazniku slovenske vstaje proti osvajaškemu tlačitelju – zbrali skupaj z delovnimi ljudmi Slovenije predstavniki vseh jugoslovanskih republik, delovni ljudje Gorenjske, aktivisti OF in borci NOV prav v Dražgošah, kjer se je v decembrskih dneh 1941 in januar-
skih 1942 začelo vdejanjati novo revolucionarno poglavje slovenske zgodovine. Monumentalna bitka bo ta dan poveščana s spomenikom, ki stoji v srcih sloven-
skih ljudi že od tistih decembrsko-januarskih dni 1941/42.

Bilo pa bi povsem napak, če bi kdo mislil, da se je ta nova stran zgodovine zapisala kar sama od sebe in brez predzgodovine. Slovenski narod, delovni ljudje Slovenije so to stran lahko obranili le zavoljo tega, ker se je v slovenskem narodu kot vseh narodih Jugoslavije pod vplivom oktobrske revolucije izoblikovala revolucionarna Partija, oborožena z revolucionarnim naukom o osvoboditvi naroda, delavskega razreda, dela in človeka. Ta avantgarda je bila prekaljena v boju z meščansko in šestojanuarsko diktaturo in protiljudskimi režimi stare Jugoslavije. Že med obema vojnama je postala jedro delavskega (stavke rudarjev, revirjih, gradbinskih, grafičnih in zlasti tekstilnih delavcev Slovenije v letih 1934 – 1936) ljudsko frontovskega in protimperialističnega gibanja in kot taka je prav v trenutku, ko je preplašena slovenska buržoazija odvrгла orožje, zdru-
žila slovenski narod v Osvobodilni fronti slovenskega naroda, katere udarna pest je postala slovenska partizanska vojska. Zato velja Osvobodilni fronti – slavnega spomina – največji poudarek in pomen. V njej se je utelesila revolutio-
narno idejno-teoretično voditeljska moč KP Slovenije, se bogatila in pomnožila z genijem vsega ljudstva, v katerem se je nabiral gnev stoletij sprčo poraženih kmečkih vstaj in uporov in srd zoper hlapčevsko in drobtinčarsko politiko domače gospode ter s svojim revolucionarnim ter borbenim pogumom pokazala zgled, kako se je treba boriti za svobodo in neodvisnost in tako s svojim zgledom in vzori drugih rodoljubov dokazala, da se lahko in da se mora osoboditi slovenski narod sam.

Danes zagotovo lahko trdimo, da sta vodilno vlogo v tem procesu odigrali KP in delavski razred Slovenije. Od skupnega števila slovenskih partizanov v letu 1941 (2058) je bilo 827 članov KPS, kandidatov in članov SKOJ, kar pomeni, da se je vstaje udeležila velika večina vseh članov in kandidatov KP ter SKOJ. Čečinsko jedro med vstajniki tvorijo industrijski delavci, ki skupaj z obrtniškiimi in trgovskimi pomočniki predstavljajo kar dvotretjinsko večino. V drugih pokrajinah je med vstajnike stopilo 134 slovenskih borcev.

Smo zavoljo takšnega brezkompromisnega in doslednega stališča in politike je slovenski narod postal enakopraven in enakovreden narod med narodi, ne le nove Jugoslavije, marveč tudi med narodi sveta. V prav tolikšni meri, kot so drugi narodi in narodnosti Jugoslavije prispevali k njegovi osvoboditvi, je tudi slovenski narod doprinesel s svojo vseljudo Osvobodilno fronto in NOV in POS kot integralnim delom NOV Jugoslavije – k osvoboditvi bratskih narodov Jugoslavije. Zato je naša socialistična, samoupravna in neuvrščena zvezna republika delo in last delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, enakopravnih narodov in narodnosti.

In kot je bilo na začetku Ustanovnega manifesta KPS leta 1937 zapisano v Prešernovem predcenzurnem izvirniku »DA KODER SONCE HODI, NE BO POI NJIM SUŽNJE GLAVE« (podč. R. J.) po tej doslednosti se je bil naš bo-
do konca in nadaljeval v boju za pravične mednarodne odnose, ko smo razbijali blokado meščanskega in birokratskega etatizma. Z moralnopolitičnim kapita-
lom, pridobljenim za ceno strahotnih žrtv, nismo pristali in ne bomo, da b-
za nagrado dobili, kar so dobili drugi za kazeno (Marx). Od ted neuklonjivi volja ljudstva, katere izraz je neuklonjivost Tita, da ohrani pridobljeno neodvis-
nost in svobodo ali rečeno s Prešernovim jezikom: p r o s t o s t.

Le takšni lahko danes gradimo republiko dela, v kateri bo delo vladalo delu. S prezirom do mržnje in ostankov preteklosti, odprti bratstvu in prihodnosti bomo ustvarili vse, za kar so trpeli naddolovske muke in junaško umrli naš borci od Triglava do Gevgelije in od Panonije do Jadrana.

Ob dnevu vstaje bodo zato naša srca njih topli dom, zakaj pot, ki so jo po-
kazali in utrhli vsemu ljudstvu, je bila vredna »najžlahtnejše krvi in najboljšega življenja« (Ivan Cankar). S posebno pietetjo pa se bomo zato spominjali Učitelja Staneta Zagarja, organizatorja Partije in vstaje na Gorenjskem, organizatorjev vstaje Alojza Rebeta, Jožeta Gregorčiča, španskega borca, delavca in komuniste ter komandanta Cankarjevega bataljona, Ivana Bertonec, komisarja bataljona komandirjev Jake Bernarda in Viktorja Stražišarja, mitraljezcev Vinka Žaklja, Henrika Bička in vseh drugih. Ni jih moč vseh naštet. Vsi pa bodo z nami ob veličastnem dražgoškem spomeniku.

Na kosteh takšnih junakov lahko stoji naša socialistična samoupravna in neuvrščena domovina v prvih vrstah boja vseh zatiranih in izkoriščanih narodov sveta. Jugoslavija je že dolgo upanje za svet, ki si želi miru in kruha. In Tito, ki je bil nekoč simbol boja proti nacističnim okupatorjem (in to upravičeno saj smo že leta 1941 z NOV Jugoslavije odprli drugo fronto), je danes simbol, v katerem sta se združila upanje za mir in srečo vseh narodov sveta.

Rado Jan

Upor se je razplamtel

6. april 1941! Nedelja! Sovražnik je okupiral še eno od evropskih dežel. Prodrl je prek meja Jugoslavije. Bombardiran je Beograd. Stara jugoslovanska vojska se na kmečkih vozovih, brez oficirjev, brez starešin, in brez odpora neslavno umika z meja. V daljavi je slišati zamolkle detonacije. Slišati je grmenje!

Vojski so odšli. Povsod je čudna praznina in tihota. Po nekaj dneh pridejo z zahoda prestrašeni Italijani, a kaj hitro odidejo. Nato se pripeljejo Nemci. Kot jekleni kipi sedijo na kamionih. Z naperjenimi puškami v rokah pri naših ljudeh vzbujajo strah in odpor.

Komunistična partija pa je na delu. Ustanovljena je organizacija osvobo-
ditelne fronte slovenskega naroda. Na prvih partijskih sestankih je že govora o oboroženem odporu proti okupatorju.

Cez dobra dva meseca so Nemci napadli Sovjetsko zvezo. Takrat je bil pri nas sprejet sklep o oboroženi vstaji. In kmalu nato ustanovljene tudi manjše ali večje partizanske enote. Med njimi tudi Cankarjev bataljon.

Cutiti je vedno večji odpor do okupatorja. Padajo prvi talci, izseljene so prenekatere družine. Rastejo in aktivno delujejo organizacije OF ter mladinske organizacije. Pripadniki partizanskega gibanja rušijo komunikacije, padajo električni in telefonski drogovji, gorijo mostovi.

Cankarjev bataljon raste in se uspešno bojuje. Njegova sijajna zmaga v boju nad Selško dolino je naznanila začetek oborožene vstaje na Gorenjskem. Ogenj upora je vzplamtel.

Številni moške in fantje so tistikrat okrepili Cankarjev bataljon, ki se je ob koncu prvega leta vojne uspešno bojeval v Poljanski dolini.

Nemci napadajo z velikimi silami. Z moderno vojaško tehniko. Toda srčni borci Cankarjevcev in drugih partizanskih enot niso kos.

Cankarjev bataljon se je v zadnjih dneh leta 1941 iz Poljanske premaknil v Selško dolino. Takoj po novem letu pa so Cankarjevce sprejeli pod svoje strehe gostoljubni Dražgošani. Tu so se partizanski borci pripravljali na nove spopade

s sovražnikom. In že čez nekaj dni se je začela pod obronki Jelovice velika bitka s sovražnikom, bitka, ki je takrat pretresla ves nemški rajh.

Dražgoška bitka, ki je trajala tri dni, je bila prva frontalna bitka slovenskih partizanov. Kljub veliki premoči Nemcem ni uspelo uničiti Cankarjevega bataljona. Potem, ko so Cankarjevci sovražniku prizadejali velike žrtve, so se s majhnimi žrtvami in izgubami srečno umaknili v zaščitne jelovške gozdove, kjer so že snovali nove načrte za nadaljnje borbe in čimprejšnjo osvoboditev domovine.

S svojim junaštvom in z neomajno vero v pravičen boj za lepši »jutri« delovnega človeka so borci Cankarjevega bataljona že v prvih dneh drugega leta borbe s sovražnikom na naših tleh s pomočjo domačinov, prebivalcev Dražgoš razbili mit o nepremagljivosti nemške vojske. Dražgoše so bile prelomnica. Odloženi so bili načrti o izselitvi Slovencev na tuje in izjalovljeni poskusi o mirni priključitvi Gorenjske k nemškemu rajhu. Toda, ko so Nemci doživeli moralni in vojaški neuspeh jim ni preostalo nič drugega kot da se starahotno, maščujejo nad neoboroženimi domačini in Dražgošami. Dražgoše so bile domala zravnane z zemljo, večina Dražgošanov pa postreljenih.

Dražgoška bitka, ki je bila tistikrat edina bakla upora v podjarmljeni Evropi je dokazala, da se tudi majhen narod lahko uspešno bori proti mnog-
močnejšemu sovražniku.

Tovarištvo, poštvalnost, visoka vojaška morala in junaštvo so izročila dražgoške bitke. Z njimi naj bodo prežete tudi vse enote naše ljudske obrambe in splošnega ljudskega odpora. Kajti le tako se bodo lahko uspešno postavile po robu kateremukoli agresorju, ki bi hotel napasti našo domovino in našo samoupravno socialistično družbo.

Ivo Šubis, akademski slikar, udeleženec dražgoške bitke

XXVI. MEDNARODNI GORENJSKI SEJEM OD 6. DO 16. AVGUSTA

Nova modela Crvene zastave

Pred dnevi so začeli prodajati dva nova modela potniških avtomobilov Crvene zastave iz Kragujevca. To sta zastava 750 special in zastava 1300 elegant. Prvo vozilo so izvedli iz luksuzne verzije fička. Vozilo ima ojačan motor, dvojni sistem zavor, zaprt sistem hlajenja, radijalne gume ter dosega hitrost 115 kilometrov na uro. Na karoseriji in na opremi vozila so izvedli 17 sprememb, cena v prodaji na drobno pa je 43.601 dinarjev. Do konca leta bodo poslali na trg 5000 fičkov special.

Na novem modelu zastava 1300 elegant so izvedli 13 sprememb. Uvedli so zaprt sistem hlajenja in poskrbeli za večjo varnost potnikov. Cena v prodaji je 70.255 dinarjev. Na trgu pa sta v teh dneh tudi dve novi verziji, in sicer lada special in lada lux. Prvo vozilo stane 88.830 dinarjev, drugo pa 85.158 dinarjev.

Kruh ne bo dražji

Cene moke in kruha bodo do 1. oktobra ostale nespremenjene, tako je predlagal izvršni svet SR Srbije. Kruh se ni podražil od julija 1974, čeprav so se pogoj gospodarnosti v tej dejavnosti nenehno slabšali. Vendar ugotavljajo, da gospodarski položaj te panoge ni tako slab, da ne bi mogla vzdržati ob sedanjih cenah kruha do 1. oktobra. Septembra bodo potem določili, kako naj bi nadalje oblikovali cene moke in kruha.

Več denarja v obtoku

Po podatkih zvezne službe družbenega knjigovodstva je bilo letos aprila v vsej državi v obtoku 158,8 milijarde dinarjev, kar je kar za 46 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Naraščanje se stalno stopnjuje kljub temu, da so cene precej zamrznjene in se povečujejo na splošno zelo počasi. Več vzrokov za takšno povečanje pa je treba iskati v novem načinu plačevanja.

Požari in škoda

Lani so v vsej Jugoslaviji napravili požari precej materialne škode, predvsem so prizadeli naše gozdove. Le vrednost požganega lesa znaša 30 milijonov dinarjev. Več kot 60 odstotkov vseh požarov divja v SR Hrvatski, ob njenem obalnem območju. Najštevilnejši povzročitelji ljudje in njihova malomarnost. Zato se pri nas pogovarjajo, da bi kupili posebna letala za gašenje, ki v evropskih državah niso več nobena redkost. So zelo učinkovita, vendar tudi zelo draga.

Na Jadranu dovolj prostora

Iz vseh naših večjih letovišč sporočajo, da imajo tako pri zasebnikih kot tudi v hotelih še dovolj prostora. Na šibeniški revieri je na primer nekaj več kot 25.000 domačin in tujih gostov, samo v hotelih pa je prostih še 1.200 ležišč. Šibeniško reviero je letos obiskalo za 2 odstotka gostov manj kot lani v enakem obdobju, prenočitev pa je bilo za 6 odstotkov manj.

Za 8 odstotkov večja poraba nafte

Proti pričakovanju se je poraba naftnih derivatov v Jugoslaviji povečala kar za 8 odstotkov. Pričakujejo pa, da bo industrijska proizvodnja v prihodnjih mesecih naraščala in se bo tudi poraba energije povečala. Takšen podatek sili k treznemu premisleku, saj naše rafinerije predelajo 12 milijonov ton surove nafte, od tega pa le tretjina odpade na domače vire. Ob tem pa je treba dodati še predvideni uvoz naftnih derivatov, skupaj približno za milijon ton.

Več idejnopoličnega izobraževanja v ZSMS

V Zvezi socialistične mladine mora biti idejnopolično izobraževanje in usposabljanje stalno prisotno v sleherni sredini mladih, od republiških in občinskih organov do osnovnih organizacij ZSMS. Na raznih seminarjih, posvetih, predavanjih in na drugih izobraževalnih oblikah si pridobivajo znanje mladi družbenopolitični delavci, ki ga zate prenašajo na svoja delovna področja. V Sloveniji je najširša oblika izobraževanja mladih vsakoletna mladinska poletna politična šola v Vikřah. Tukaj se resnično zberejo vsi tisti, ki so s svojo dejavnostjo že nekaj pokazali, udeležba na politični šoli pa je skromno priznanje oziroma odgovorna naloga za še večjo aktivnost v prihodnje. Letošnja MPPŠ je bila še posebno pomembna, saj so na »najvišji ravni« potekale priprave na jesenske volitve novih organov ZSMS. O idejnopoličnem izobraževanju, o vtihih s politične šole ter o nalogah mladih pred jesenskimi volitvami smo se pogovarjali z Milico Antić, dijakinjo jeseniške Gimnazije in prizadevno mlado družbenopolitično delavko v osnovni organizaciji ZSMS na šoli ter v komisiji za informiranje pri OK ZSMS Jesenice.

»Med člani zveze socialistične mladine je idejnopolično izobraževanje še vedno premalo razširjeno. Posamezne izobraževalne oblike po navadi zajamejo le ozek krog vodstev osnovnih organizacij, medtem ko ostalo članstvo navadno niti ne ve za ta predavanja in seminarje. Krivdo tukaj nosijo prav vodstva OO ZSMS, ki se očitno ne zavedajo pomembnosti pravičnega usmerjanja mladih v delo ZSMS, kar pa je danes edino moč doseči z idejnopoličnim izobraževanjem in usposabljanjem. Seveda moram tukaj reči

to, da je med mladimi veliko premalo zanimanja za takšno izobraževanje. Menim, da bi v prihodnje zveza socialistične mladine morala na tem področju odločneje v akcijo. Najprej izbrati privlačne oblike, ki bi mlade pritegnile, potem pa jih postopoma uvajati v zahtevnejše izobraževalne oblike.«

— Kakšna se ti zdi takšna oblika izobraževanja kot je vsakoletna MPPŠ v Vikřah?

»Koncept šole se mi zdi zelo v redu, saj na njej vsak mlad družbenopolitičen delavec najde nekaj zase. Morda bi dala to pripombo, da je štiri dni takšnega intenzivnega izobraževanja premalo. Predavanja so navadno zahtevna in dolga, za razpravo pa včasih kar zmanjka časa. Po mojem so prav pestre razprave vir spoznanj za mladega človeka o dogajanjih doma in v svetu. Tudi posamezne skupine so se mi zdele preveč številne, ker se v preveč širokem krogu človek počuti utesnjenega in ima kar malo treme za spraševanje. Vse ostalo mi je bilo zelo všeč, tako predavanja v moji skupini, kjer so bili informatorji, kakor tudi plenarna zasedanja in tribune.«

— In kako boš sedaj uporabila pridobljeno znanje?

»Ker sem bila prvič na tako obsežni izobraževalni obliki kot je MPPŠ, bo moja naloga sedaj še posebno težka. V komisiji za informiranje, kjer so me izbrali za MPPŠ, bodo od mene pričakovali še boljše rezultate, prav tako pa tudi jeseni v osnovni organizaciji ZSMS na šoli. V skupini za informatorje smo na MPPŠ sprejeli vrsto pomembnih sklepov, ki jih bomo morali uresničiti do jesenskih volitev novih organov ZSMS. Za izvedbo teh nalog pa bomo najbolj odgovorni prav udeleženci MPPŠ.« J. Rabić

Jeseničani protestirajo

Jesenice — V petek, 16. julija, so se v jeseniški Železarni zbrali železarji in drugi občani in delovni ljudje jeseniške občine in na svojem množičnem shodu ostro protestirali proti politiki avstrijske vlade ter se zavzeli za dosledno uresničevanje 7. člena avstrijske državne pogodbe. Pudarili so, da ne dovolijo nobenega preštevanja rojakov na Koroškem, nobenega ponovnega pritiska na slovensko manjšino, ki ji avstrijska vlada s sprejetjem zakonov o preštevanju krati osnovne človeške pravice. Jeseničani so z ogorčenjem protestirali nad kršitvijo mednarodne pogodbe in zahtevali, da se manjšinskima narodoma v Avstriji priznajo vse pravice, zagotovljene z državno pogodbo. D. S.

Volitve in imenovanja

Škofja Loka — Na zadnji seji vseh treh zborov občinske skupščine so za ravnatelja gimnazije Boris Zihel imenovali Marka Eržnožnika, za direktorja Delavske univerze Škofja Loka ponovno Vladimirja Polajnjarja, izvršni svet pa bo imenoval začasnega vršilca dolžnosti za delovno mesto ravnatelja Osnovne šole Ivan Tavčar v Gorenji vasi, ker je dosedanji ravnatelj zaprosil za predčasno razrešitev te dolžnosti.

Na seji so Jožeta Solarja, komandirja Postaje milice Škofja Loka, razrešili dolžnosti, ker prevzema nove službene dolžnosti. Za komandirja postaje milice so imenovali Miroslava Dovžana, do zdaj pomočnika komandirja PM Kranj. D. S.

Jesenice

Na zadnjih sejah vseh treh zborov skupščine občine so potrdili predlog dogovora o osnovah srednjeročnega razvoja občine Jesenice za naslednje štiriletno obdobje, predlog družbenega plana razvoja občine za obdobje 1976–1980, predlog aneksa k dogovoru o splošni porabi v očinah v letu 1976, predlog odloka o zaključnem računu proračuna občine za leto 1975, družbene dogovore o temeljnih srednjeročnega razvoja SRS za posamezna področja, družbeni dogovor o načelih za uresničevanje kadrovske politike v občini ter predlog smernic za urbanistično planiranje in načrtovanje v občini Jesenice. D. S.

Škofja Loka

Na zadnji seji vseh treh zborov skupščine občine so potrdili predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana razvoja občine Škofja Loka 1975 do 1980 za obdobje 1976 do 1980, predlog družbenega plana razvoja kmetijstva v občini od 1976 do 1980, predlog odloka o spremembi odloka o urbanističnem programu Škofja Loka in potrditvi trase rekonstruirane ceste Škofja Loka–Gorenja vas na odseku Gorenja vas–Zminec, predlog odloka o razpisnem načrtu »Inštalacije« Škofja Loka ter dali soglasje k statutu samoupravne stanovanjske skupnosti občine. Med drugim so sprejeli odločbo za razširitev javne ceste Crngrob–Dorfarje, kjer lastnik zemljišča nikakor ni bil pripravljen odstopiti del zemljišča ob cesti. Zemljišče so razlastili, ker je zemljišče pomembno za ureditev ceste in je tako razlastitev v splošnem družbenem interesu. D. S.

Celoletna mala šola

Jesenice — Po analizah sodeč se po svoji zrelosti in pripravljenosti za vstop v šolo bistveno razlikujejo tisti šolski novinci, ki obiskujejo vzgojnovarstveni zavod in celoletno malo šolo, od ostalih šolskih novincev.

Zato si na Jesenicah zelo prizadevajo, da bi čimveč predšolskih otrok lahko obiskovalo vrtnice in tudi malo šolo, ki naj bi postopoma prerasla v celoletno malo šolo v vseh krajih občine. V šolskem letu 1974 do 1975 je od skupnega števila šolskih novincev obiskovalo celoletno malo šolo 63 odstotkov vseh otrok, največ prav v jeseniškem šolskem okolišču. Vsi ostali so obiskovali 120-urno malo šolo, med njimi razmeroma zelo veliko otrok neslovenskih staršev.

V prihodnjem šolskem letu bodo za otroke, ki niso vključeni v vrtnice, organizirali 240-urno malo šolo, do leta 1980 pa bi v celoletno malo šolo vključili prav vse šolske novince. D. S.

Delovna mladina

Jesenice — Mladi iz osnovne organizacije ZSMS valjarne žice na Beli so na svojem nedavnem sestanku obravnavali tudi akcijo za vstop posojila za ceste, lokalno delovno akcijo v Železarni ter akcijo zbiranja sredstev za montažni vrtec na Tolminkem. Mladi v valjarni so se zelo aktivno vključili tudi v razprave o osnutku zakona o združenem delu, in sicer so razprave pripravili v sodelovanju z osnovno organizacijo zveze sindikatov. J. M.

Ustavno sodišče SRS

Slabosti družbene prakse

Ustavno sodišče SRS obvešča skupščino SRS o nekaterih pojavih in problemih uresničevanja ustavnosti in zakonitosti, s katerimi se je ukvarjalo v obdobju po uveljavitvi nove ustave — Samoupravni odnosi na področju stanovanjskega gospodarstva

Po novi ustavi je ustavno sodišče SRS obravnavalo velike probleme in pojave uresničevanja ustavnosti in zakonitosti. Med drugim tudi vprašanja samoupravnih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva.

KOTLARNE IN KOTLI

Problematika ob urejanju stanovanjskega gospodarstva in stanovanjskih razmerij, s katero se srečuje ustavno sodišče v praksi, je zelo raznovrstna. Za vse primere velja, da še niso zaživi v polni meri, predvsem marsikje niso razčiščeni odnosi med samoupravnimi stanovanjskim skupnostmi ter občinsko skupščino, prav tako ne odnosi med stanovanjsko skupnostjo in hišnimi sveti ali zbori stanovalcev. To se kaže v nesoglasjih ter v neustavnih ali nezakonitih rešitvah, včasih pa tudi v nezakonitem omejevanju samoupravnih pravic zborov stanovalcev ali hišnih svetov.

Tako so vse občinske skupščine (razen ene) in skupščina mesta Ljubljane, upirajoč se na vzorec, izdale odloke, s katerimi se kotlarne in kotli, ki spadajo med skupne dele in naprave v posameznih stanovanjskih hišah, izločijo iz ugotavljanja vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj, stroški njihove amortizacije ter vzdrževanja pa se vključijo v stroške obratovanja hiše, ki jih plačujejo stanovalci poleg stanarine. Ustavno sodišče je odločbo o odloku odpravilo, ker ni v skladu z zakonom o stanarinah ter z zakonom o vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj. Po zakonu o stanarinah se stroški amortizacije v vzdrževanju skupnih delov in naprav v stanovanjski hiši pokrivajo iz stanarine. Stanarina pa je odvisna od vrednosti stanovanja, le-ta pa se po zakonu ugotovi na podlagi elementov, ki vplivajo na uporabno vrednost stanovanja. Med temi elementi so tudi kotlarne in kotli, ki spadajo med skupne dele in naprave v stanovanjski hiši. Ustavno sodišče je opozorilo vse skupščine na nezakonitost njihovih odlokov z vabilom, da sporočijo ali bodo svoje odloke same uskladile z zakonom. Nekatere pa v roku sploh niso odgovorile, druge so sporočile, da bodo odloke uskladile z zakonom v prvi polovici leta 1976, nekatere pa so se odločile spremeniti odlok šele od 1. januarja 1977 in se sklicevale na sklep izvršnega odbora zveze stanovanjske skupnosti Slovenije ter sklep Sekcije skupnosti slovenskih občin za stanovanjsko politiko in gospodarstvo, po katerem sprememba odlokov v tem letu ne pride v poštev zaradi povečanja stanarin za 20 odstotkov, dodatno točkovanje pa bi ta odstotek znatno povečalo.

PRAVICA DO LASTNEGA ŽIRO RAČUNA

Ustavno in zakonsko zagotovljene samoupravne pravice stanovalcev so bile prizadete tudi z »navodilom« centrale Službe družbenega knjigovodstva Slovenije, s katerim se odvzemajo žiro računi hišnim svetom ter se vsa sredstva, katera upravljajo stanovalci, obvezno preneso na račun stanovanjske skupnosti. Ustavno sodišče je ugotovilo, da imajo pravico do lastnega žiro računa, ob tem pa možnost, da lahko po svoji samoupravni odločitvi prenesejo ta sredstva na skupen žiro račun stanovanjske skupnosti.

Na področju stanovanjske problematike so tudi ugotovili, da nekatere organizacije združenega dela in samoupravne stanovanjske skupnosti dajejo iz sredstev, ki jih za stanovanja združujejo delavci, delavcem posojila le pod pogojem, da grade na določenem območju, kar tudi ni v skladu z ustavo. Nasprotno pa je v skladu z ustavo in z zakoni, da se delavcem dodeljujejo stanovanja praviloma na podlagi natečaja in s pogojem predplačila za pridobitev stanovanja, da je v skladu z ustavo in z zakonom pravilnik samoupravne enote za družbeno pomoč, ki določa, da mlada družina ali mlad človek lahko pridobi stanovanje največ za dobo pet let z jamstvom delovne organizacije. D. S.

Prireditve ob prazniku občine Radovljica

5. avgusta slavijo delovni ljudje in občani radovljiške občine občinski praznik. Tega dne 1941. leta je bil po sklepu vojnorevolucionarnega komiteja KPS za Gorenjsko ustanovljen na Jelovici Cankarjev bataljon, ki se je oženel s slavo v znameniti dražgoški bitki v januarjskih dneh 1942. leta. Ta enota, ki je bila sestavljena pretežno iz borcev z Gorenjskega, ima svoj dom in radovljiški občini. V počastitev in spomin na ta dogodek vsako leto ob občinskem prazniku organizirajo v občini številne družbenopolitične akcije, kulturne in športne prireditve.

Tudi letošnje praznovanje bo potekalo v vseh krajih občine, začelo pa se je že v petek, 16. julija, s svečano otvoritvijo razstave poslikanega pohištva na Gorenjskem, ki jo je pripravil v spodnjih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici Gorenjski muzej iz Kranja. Razstava bo na ogled do 31. avgusta.

V soboto, 24. julija, ob 15. uri bo na letališču ALC v Lescah otvoritev in začetek 24. državnega in 9. mladinskega prvenstva v padalstvu, ki bo potekalo vsak dan in bo sklenjeno v nedeljo, 1. avgusta, ob 16. uri, ko bodo pripravili tudi letalski miting. V ponedeljek, 26. julija, ob 15. uri se začne v festivalni dvorani na Bledu 3. mladinski šahovski pokal alpskih dežel, ki bo trajal do 30. julija.

V soboto, 31. julija, organizira ZKPO Radovljica ob 16. uri vsakoletno srečanje folklornih skupin pod Skalco v Bohinju. Razen iz radovljiške občine bodo sodelovali tudi skupine iz drugih gorenjskih krajev ter gostje iz Varaždana.

Ob 17. uri istega dne bo na letnem kopališču v Radovljici začetek občinskega prvenstva v plavanju. Prijavljeni so tekmovalci iz vseh telesnokulturnih društev in klubov za vse starostne kategorije.

V nedeljo, 1. avgusta, bo v organizaciji šahovskega društva Lesce ob 9. uri svečana otvoritev 3. mednarodnega moštvenega hitropoteznega šahovskega turnirja pri Šobcu. Ob 11. uri pa bo vsakoletni zbor planincev, ki bo tokrat pri planinskem domu na Uskovnici.

V sredo, 4. avgusta, bodo ob 11. uri slovesno izročili namenu nov otroški vrtec v Kropi.

Slavnostna seja občinske skupščine bo v sredo, 4. avgusta, ob 17. uri v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici, ki se je bodo udeležili razen delegatov vseh treh zborov tudi predstavniki vseh OZD, SIS, KS in delegaciji prijateljskih občin Brus in Svilažnac iz Srbije. Na seji bodo podelili občinska priznanja zaslužnim občanom in organizacijam.

V tem času bo na terasi hotela Grajski dvor v Radovljici promenadni koncert godbe na pihala iz Gorij.

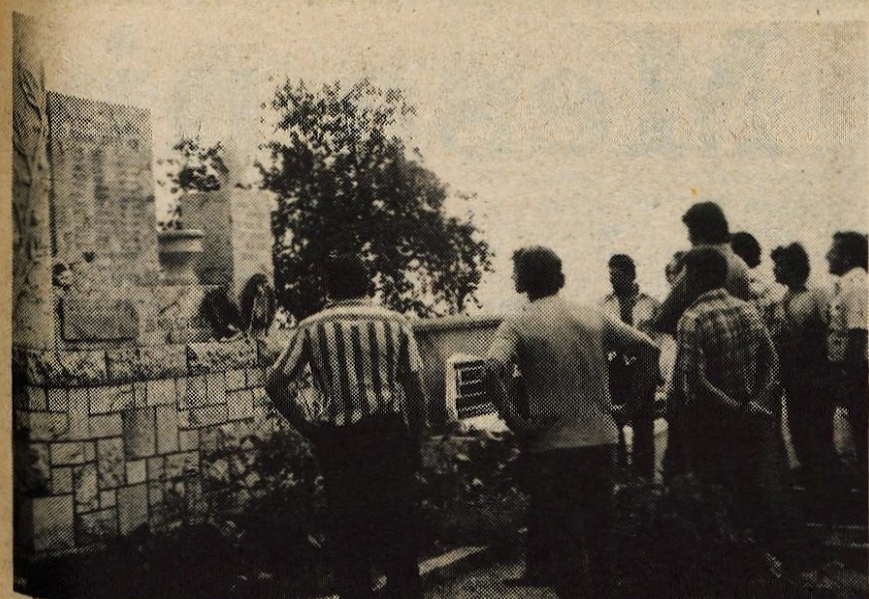
Zvečer ob 20.30 bo v festivalni dvorani na Bledu nastopil folklorni ansambel iz Gane.

V petek, 6. avgusta, ob 18. uri bodo v dvorani radovljiške graščine v organizaciji foto kino kluba Radovljica odprli II. gorenjsko razstavo barvnih diapozitivov.

V soboto, 7. avgusta, ob 9. uri se začne na igrišču pri domu TVD Partizan na Bledu turnir v odbojki, ob 10.30 pa na letnem kopališču v Radovljici republiško pionirsko prvenstvo v plavanju.

Ob 10. uri bo v razstavnem prostoru tovarne UKO v Kropi svečanost ob 20-letnici obstoja podjetja, na kateri bodo podelili nagrade in priznanja zaslužnim članom kolektiva in najuspešnejšim športnim moštvom in posameznikom, ki so se 1. avgusta udeležili pohoda od spomenika do spomenika NOB v okolici Kroke.

Občinska skupščina in vse občinske družbenopolitične organizacije so pozvale občane in delovne ljudi, da se v čimvečjem številu udeležijo prireditve in se tako pridružijo občinskemu praznovanju. JR

Sovodenj — Sovodenj v Poljanski dolini in občina Sovodnje v Italiji že dlje časa vzdržujeta prijateljske stike. Doslej so bili še posebno tesni stiki med planinci z obeh strani meje ter med turističnimi delavci, v zadnjem času pa se vse bolj krepijo tudi stiki med sovodenjsko krajevno skupnostjo in občino Sovodnje. Pred nedavnim so bili predstavniki krajevnih skupnosti Sovodenj, krajevnih družbenopolitičnih organizacij in drugih organizacij na obisku pri naših zamejskih Slovencih. V nedeljo, 18. julija, pa so jim le-ti obisk vrnil. Ogleдали so si turistično etnografsko prireditev »Praznik koscev«, obiskali grobišče padlih partizanov na Novi Oselici ter se dogovorili za še tesnejše sodelovanje med obema krajema (-jg) — Foto: J. Govekar

Za krajevnne konference SZDL tudi čez poletje veliko nalog

Kljub počitniškemu času za SZDL letošnje poletje ne bo mirovanja. O tem, kaj je treba opraviti do konca avgusta v vseh krajevnih konferencah SZDL v radovljjski občini, so se pogovorili na sestanku predsednikov vseh KK SZDL v ponedeljek, 12. julija, ki so se ga udeležili domala vsi vabljeni.

Beseda je najprej tekla o pravih na osrednjo slovensko proslavo dneva vstaje in odkritje spomenika NOB v Dražgošah 22. julija. Ker bo v tem kraju hkrati tudi VIII. srečanje gorenjskih aktivistov, so se v vseh organizacijah SZDL in ZB NOV dobro pripravili. Predvidevajo, da bo odšlo na proslavo v Dražgoše precej več kot 700 udeležencev iz radovljjske občine. Razen z avtobusi, ki bodo vozili iz vseh krajev občine, se bo veliko ljudi pripeljalo z osebnimi avtomobili, na pohod prek Ljovice pa bo krenila tudi pohodna brigada z okoli 150 mladih ter več aktivov rezervnih vojaških starešin. Osrednja pozornost razpravljajcev na sestanku je veljala oceni dosedanjega poteka akcije za vpis vseh krajevne skupnosti. Ugotovili so, da razen v sedmih krajevnih skupnostih z vpisom niso niti začeli,

podobno kot tudi v večini manjših, predvsem obrtnih delovnih kolektivih. Nekateri menijo, da je zastoj pri vpisu nastal zaradi napačne informacije, da mora biti akcija za vpis zaključena šele oktobra. Tega roka so se držali zlasti v krajevnih skupnostih, kjer vpisujejo posojilo obrtniki, kmetje in upokojenci. Med krajevnimi skupnostmi so se doslej najbolj izkazali občani Brezij, kjer so vpisali v poprečju 1540 din in v Zaispu, kjer znaša poprečje 1500 din. Na sestanku so sklenili, da bodo takoj pospešili akcijo vpisa tudi v vseh ostalih 13 KS. Očitno pa je tudi, da podoba stvarnih rezultatov ni popolna, kajti odbori za vpis posojila v KS zelo neredno ali pa sploh ne pošiljajo poročil, čeprav je akcija v teku. Obžalovanja vredno je tudi dejstvo, so ocenili na sestanku, da so se najslabše izkazali pri vpisu v največjih delovnih kolektivih in v posameznih skupnostih, kjer imajo zaposleni razmeroma najvišje osebnih dohodke. Na drugi strani pa so pohvalili nekatere kolektive, ki lahko služijo za zgled, med njimi Plamen Kropa kjer so vpisali v poprečju 2110 din ali pa delavce postaje milice, ki so vpisali v poprečju 2400 din. Zadovoljivo poprečje imajo tudi pravosodni organi, upravni organi in vodstva DPO, kolektivi SDK in Ljubljanske banke in še nekateri.

Na sestanku so ocenili tudi dosedanj potek javnih razprav o osnutku zakona o združenem delu v krajevnih skupnostih in razprav o srednjeročnih načrtih občine, KS in SIS. Do roka, 10. julija so pripravili v skladu s programom in rokovnikom OK SZDL in občinskega sveta ZSS analize samoupravnih in delegatskih odnosov v KS in opravili tudi že javne razprave o osnutku zakona ter srednjeročnih načrtov v 11 KS. Do 16. julija so to nalogo opravili še v štirih, do 30. julija pa bodo zaključili z razpravami v preostalih petih krajevnih skupnostih. V vseh KK SZDL bodo do sredine prihodnjega meseca opravili tudi evidentiranje kandidatov za delegate in funkcije v občinsko samoupravno interesno skupnost za komunalno dejavnost. Ustanovna skupščina te interesne skupnosti bo predvidoma konec avgusta, vse TOZD, OZD, KS in družbenopolitične organizacije pa so že prejeli gradivo, ki ga je pripravil iniciativni odbor za ustanovitev skupnosti.

Predsedniki KK SZDL so bili seznanjeni tudi z letošnjimi prireditvami v počastitev občinskega praznika, ki bo 5. avgusta. JR

Spominska svečanost v Podbrezjah

Družbene organizacije Krajevnne skupnosti Podbrezje prirejajo v počastitev krajevnega praznika in 34-letnice streljanja talcev v Bistriškem klancu ter talcev iz treh hiš na Bistrici ter požiga spominsko svečanost v soboto, 24. julija, ob 20. uri zvečer na Bistriškem klancu. Na svečanost so še posebej poleg ostalih vabljeni sorodniki in svojci talcev.

Odgovorne naloge tudi v poletnih mesecih

Občinska konferenca ZSMS Jesenice je na zadnji seji sprejela operativni plan dela do septembra 1976, to je do konca dvoletnega mandata. Precej obsežen program akcij zavezuje člane OK ZSMS, da tudi v poletnih mesecih zanje ne bo dolgih počitnic.

Ena najodgovornejših akcij do jesenskih mesecev je prav gotovo obsežna lokalna delovna akcija čiščenja cevovoda v Železarni. Do sedaj akcija zaradi slabe udeležbe ne poteka povsem po predvidevanjih, zato bo prav tukaj treba več resnega in doslednega dela. Operativni plan nadalje še obsega ponovno ustanovitev osnovne organizacije ZSMS v Kranjski gori, izdelavo smernic za vključevanje mladih iz samskih domov v delo in življenje krajevnih skupnosti, priprave za usposabljanje mladih delegatov in članov samoupravnih organov ter povezavo s študenti v vojaškem učnem centru na Pokljuki.

Pomembne akcije v septembru bodo ustanovitev koordinacijskega sveta društvenih organizacij in društev, idejnopolično usposabljanje v društvih in vključevanje kolektivnih članov ZSMS v organizirano izpolnjevanje interesov mladih v krajevnih skupnostih. Septembra bodo pri OK ZSMS tudi pripravili seminar o vlogi mentorja pri delu OO ZSMS na osnovnih šolah in pri interesnih dejavnostih ter razpravo o vlogi društvenih organizacij in društev v pripravah na ljudsko obrambo.

V poletnih mesecih pa se bodo pri OK ZSMS tudi temeljito pripravljali na volilno sejo OK ZSMS, ki bo konec septembra. Komisija za kadrovska vprašanja ter organiziranost in razvoj bo naredila analizo kadrovskih razmer v vseh OO ZSMS, sekretariat predsedstva pa bo do konca julija izvedel kadrovske postopke v vseh organih občinske konference, vse volilne in programske seje področnih konferenc pa morajo biti izvedene do 10. septembra. J. Rabič

Delavci SGP Save obsojajo

Jesenice — 900-članski kolektiv jeseniškega gradbenega podjetja Save je najodločneje protestiral proti sprejetju zakonov, ki v Avstriji diskriminirajo slovensko in hrvaško narodnostno skupnost. Delavci so ogorčeni, in obsojajo popuščanje nacionalistično šovinističnim silam v Avstriji, ki so in še rovarijo proti sožitju narodov in narodnosti v sami Avstriji in med obema državama. Svoje protestno pismo, v katerem so tudi zahtevali, da se vse napredne demokratične sile Avstrije zavzamejo za dosledno uveljavitev državne pogodbe in za izpolnitev upravičenih zahtev narodnostnih manjšin v Avstriji, so naslovili na sekretariat za zunanje zadeve v Beogradu. D. S.

Pisma bralcev

PRI ČLOVEKU SE ZAČNE

V zadnjem času, ko govorimo o stabilizaciji, odločneje poudarjamo odgovornost nas vseh. Zaveza o nujnosti takšnega obnašanja, ki edino zagotavlja dobro delo, pošteno gospodarjenje in stabilnost, mora postati del nas samih.

Vendar pa se vedno ne obnašamo tako kot bi se morali. Ob težavah se kaj radi sklicujemo na sistem, na neusklajenost našega gospodarstva, na objektivne ovire in še na marsikaj drugega, česar sami ne moremo razrešiti, temveč le družba kot celota. Značilnost takšnega obnašanja je naš odnos do samoupravnega družbenega planiranja, ko lahko ugotovljamo, da se predvsem še ne znamo vedno sporazumeti in dogovarjati, ko dosledno še ne upoštevamo družbenih smernic.

Več pozornosti moramo posvetiti vprašanjem kadrovske politike. Tudi to je pogoj za naše boljše gospodarjenje v prihodnje. J. Žerdin, Jesenice

Ljubljanska banka

vam čestita za

22. julij
dan vstaje

Zdravstveno varstvo

Jesenice — V jeseniški občini je letos po podatkih 38.000 zdravstveno zavarovanih oseb, kar je znatno več kot je prebivalcev. Značilno je, da na aktivnega prebivalca odpade kar 2,48 zavarovanih oseb. Beležijo tudi visok odstotek starega prebivalstva, razmeroma težke delovne pogoje zaradi industrije, velik odstotek zaposlenih žensk. Vsa ta dejstva narekujejo razvito zdravstveno varstvo.

Zato zdravstvena skupnost za prihodnje obdobje načrtuje predvsem večje število zaposlenih zdravstvenih delavcev, saj bi morali že letos po kadrovskih normativih zaposliti v Zdravstvenem domu 20 zdravstvenih delavcev, od tega tri zdravnike in dva zobna terapevta. Posebno pozornost bodo morali posvetiti organizaciji zlasti osnovnega zdravstvenega varstva, specialističnemu zdravstvenemu varstvu ter delovnim pogojem higiensko-epidemiološke in socialno-medicinske službe. Med prednostnimi nalogami pa so prav gotovo investicije v zgradbe in zdravstvene naprave.

Splošna bolnica Jesenice si bo prizadevala pridobiti nove kadre-specializante za področja, ki jih bolnica doslej ni opravljala, ker bo bolnica prevzela vso specialistično službo za Jesenice in za Radovljico. Pri bolnici naj bi čimhitreje dogradili novi trakt ter posvetili pozornost štipendiranju in vzgoji kadra. Novogradnja ob bolnici, objekt za specialistične ambulate, laboratorij, lekarno in kuhinjo, naj bi končali najkasneje leta 1980. Radi pa bi ga usposobili že od leta 1978, vendar primanjkuje sredstev, za okoli 22 milijonov dinarjev. Vrednost vsega objekta velja 59 milijonov dinarjev. Vendar pa si v občini prizadevajo, da bi objekt lahko usposobili kar najhitreje.

Zdravstveni dom Jesenice bo v prihodnje nadaljeval ali uvajal področja kot je zdravstveno varstvo borcev NOV, delo z alkoholiki in narkomani, nego na domu za starejše, nadzor nosečnic in dojenčkov, pomoč invalidom, psihohigienski dispanzer, geriatrično službo v domu upokojencev v Radovljici ter v domu dr. Franceta Berglja na Jesenicah, stalno nujno ambulantno službo za Jesenice (za Radovljico je poleti že organizirana), dežurno službo v zobozdravstvu ter ustanovitve športnih ambulanz. Zdravstveni dom predvideva adaptacijo zgradb tako zdravstvene enote Jesenice kot tudi obratne ambulate Železarne Jesenice. Zdravstvena služba je zdaj v precejšnji prostorski stiski in bo le z adaptacijami mogoče uvesti vse oddelke in službe.

Na Jesenicah bodo gradili tudi novo zdravstveno šolo. Sedanja zdravstvena šola za medicinske sestre je bila ustanovljena leta 1962 in deluje v prostorih Splošne bolnice Jesenice. Šola ima premalo prostorov, ki so poleg tega še neustrežni. Priprave za gradnjo nove so stekle, predračunska vrednost objekta pa znaša okoli 17 milijonov dinarjev. Šola bo republiškega in ne le občinskega pomena, zato poleg pomoči republiške izobraževalne skupnosti pričakujejo tudi pomoč iz solidarnostnih sredstev zdravstva in izobraževanja na republiški ravni. D. S.

Uspehi in problemi samoupravnega razvoja KS Dovje Mojstrana

Mojstrana — V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana na podlagi analize samoupravnega razvoja ugotavljajo, da so bili v zadnjih dveh letih na tem področju sicer uspehi, vzporedno z njimi pa še precej težav. Med drugim je analiza pokazala, da delo delegatov v skupščini krajevnne skupnosti še vedno preveč sloni na reševanju problemov ozke soseske, na glede na to, odkod je delegat delegiran. Prav tako je premalo čutili delovanje delegatov in organizacij združenega dela. Stanje se je letos začelo izboljševati, in sicer potem, ko so vse TOZD in OZD podpisale samoupravni sporazum srednjeročnega programiranja nalog krajevnne skupnosti. Tukaj so prav gotovo premalo storile družbenopolitične organizacije v TOZD in v OZD za izpolnitev političnih stališč, tako ustave kot tudi določil, ki jih konkretizira osnutek zakona o združenem delu.

Večje uspehe so v krajevni skupnosti v tem obdobju dosegli s sodelovanjem družbenopolitičnih organizacij. Povezanost je vsestran-

ska, saj se člani organizacij vsestransko vključujejo v reševanje vseh problemov v krajevni skupnosti. Analiza je tudi pokazala, da so člani delegacij v večini aktivni, in sicer v zboru krajevnih skupnosti in v samoupravnih interesnih skupnostih. Vključujejo se v razprave in postavljajo delegatska vprašanja. Manj uspešna pa je informiranost na liniji delegacija-občan in delegacija-organi krajevnne skupnosti. Neinformiranost povzroča kupi materialov, kratak čas razprav in podobno. V prihodnje bo pomembno vlogo moral odigrati tudi INDOK center.

Za uresničitev dejanske vloge krajevnne skupnosti bo potrebno storiti še vrsto ukrepov, med drugimi tudi ustanoviti razne organe, urediti sistem financiranja, utrditi delegatski sistem, vzgajati delegate ter večjo skrb nameniti področjem ljudske obrambe, družbene samozaščite, komunalne dejavnosti, socialne službe ter delovanju hišnih, potrošniških in poravnalnih svetov. J. R.

Delegatski sistem

Jesenice — Na zadnji seji občinske konference SZDL Jesenice so med drugim obravnavali tudi analizo delovanja delegatskega sistema. Člani občinske konference so v široki razpravi nanizali nekaj najbolj perečih problemov, ki so ovira za to, da bi delegatski sistem še tvornejše in uspešnejše začel.

V razpravi so poudarili, da povsem ne morejo biti zadovoljni z dosedanjim delom delegatov in nasploh z delovanjem delegatskega sistema, četudi lahko beležijo že nekaj spodbudnih rezultatov. Menili so, da je uspešno delovanje odvisno predvsem od položaja delavcev v TOZD in v krajevnih skupnostih, skratka, da bi moral biti vsi delegatski sistem organiziran tako, da bi prihajalo do široke obveščenosti, do informacij, tudi povratnih in da bi v delegatskem sistemu odločal prav vsak delavec ali občan. Dejali so, da obširni materiali niso vse, da bi se morale delegacije tudi resnično sestajati in razpravljati, da ne bi prihajalo do tega, da so delegati v bistvu le predstavniki določene sredine, brez stališč in mnenj kar najširšega kroga ljudi. Ob tem je kar najbolj pomembno predvsem delo družbenopolitičnih organizacij v vseh sredinah, saj si morajo predvsem družbenopolitične organizacije prizadevati za to, da delavci uveljavljajo pravice iz ustave in iz zakona združenega dela. Osnutek zakona o združenem delu določa, kakšna so dolžnosti delegata in jasno opredeljuje njegovo delegatsko funkcijo, kajti delegat mora iz svoje sredine prihajati z napotki in mnenji. D. S.

Osnutek zakona o združenem delu Družbeno varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine

Osnutek zakona v vsej vsebini poudarja samoupravne pravice in družbeno lastnino in zato tudi v posebnem poglavju določa varstvo teh pravic.

Zakon daje družbenopolitičnim skupnostim (občina, republika) oziroma njihovim organom posebne pristojnosti v primerih, če so v organizaciji združenega dela

- bistveno skaljeni samoupravni odnosi
- če so huje prizadeti družbeni interesi
- če se ne izpolnjujejo z zakonom določene obveznosti.

Osnutek zakona predvideva, da to nastane predvsem v primerih:

- neuresničevanja pravic delavcev (pri ugotavljanju in razporejanju dohodka),
- če ni zagotovljeno uresničevanje pravic samoupravljanja,
- če delavec ne more odločiti o vprašanjih, o katerih bi moral odločiti z osebnim izjavljanjem,
- če se onemogoča organiziranje TOZD,
- če se v roku ne sprejme samoupravni splošni akt,
- če ni zagotovljeno obveščanje,
- če ni zagotovljeno uveljavljanje samoupravne delavske kontrole,
- če v DS ni zastopana vsaka TOZD,
- če organ prekorači pooblastila,
- če se huje kršijo samoupravne pravice,
- če se ne sprejme plana,
- če krni odnose delitve pso po delu,
- če začne z gradnjo brez zagotovljenih sredstev,
- če prizadene večjo škodo,
- v drugih primerih, ki jih določa zakon,
- če pride do situacij kot je navedeno potem;

skupščina družbenopolitične skupnosti lahko sprejme naslednje ukrepe:

1. odstavi poslovodni organ,
2. odstavi posamezne vodilne delavce,
3. razpusti delavski svet,
4. razpusti izvršilni organ,
5. začasno omeji izvrševanje določenih samoupravnih pravic,
6. imenuje začasni organ,
7. odredi druge z zakonom določene ukrepe.

Pobudo začasne ukrepe lahko da zbor delavcev, organ samoupravne delavske kontrole, sindikalna organizacija, družbeni pravobranilec samoupravljanja, služba družbenega knjigovodstva, skupščina, sodišče in upniki.

Iz osnutka zakona izhaja, da bo sedaj obstajala mnogo večja zakonita možnost za preprečevanje družbeno škodljivih pojavov, s tem pa tudi odgovornost organov, ki imajo pravico predlaganja ukrepov in predvsem družbenopolitičnih skupnosti, da bodo ukrepe tudi sprejemale.

Nace Pavlin

S tem zaključujemo objavo posameznih poglavij iz osnutka zakona o združenem delu. V jesenskem roku po zaključeni razpravi bomo posredovali najpomembnejše pripombe in predloge eventualnih sprememb.

Gorenjska za ceste

V zadnjih dneh minulega tedna smo v Sloveniji že presegli razpisano vsoto posojila za ceste. Več kot 500.000 vpisnikov je vpisalo 906 milijonov dinarjev posojila ali 100,8 odstotka. Med vpisniki je največ zaposlenih v združenem delu, predvideno obveznost pa je v minulem tednu presegla več kot polovica slovenskih občin.

Tudi na Gorenjskem so z akcijo vpisa posojila lahko povsem zadovoljni, posebno v škofjeloški, kranjski in tudi v jesenjski občini, kjer so znatno ali deloma presegli razpisano vsoto. V škofjeloški občini še posebno, saj so bili prvi, ki so že pred tedni presegli vsoto in zbirali denar že za ureditev regionalnih cest na svojem območju. Ob uspešnem nadaljnjem zbiranju posojila bodo ob koncu akcije pretehtali vse umestne predloge in se odločili za tisto rešitev perečih cestnih problemov, ob katerih bo lahko zadovoljivih kar največ občanov. Škofja Loka je po podatkih v ponedeljek, 19. julija, presegla predvideno vsoto posojila za ceste za 12 odstotkov.

V kranjski občini so kljub poletnim dopustom delovni ljudje in občani so ponedeljka, 19. julija, kar za 15 odstotkov presegli predvideno vsoto posojila za ceste. V kranjski občini so prav v minulih dneh napravili precejšen »skok« predvsem z vpisom posojila delavcev iz združenega dela, v precejšnjem številu pa so se odzvali zasebniki in

krajani v posameznih krajevnih skupnostih. Akcija po krajevnih skupnostih pa bo še intenzivneje potekala tudi odslej.

V jesenjski občini so za odstotek presegli vsoto predvsem s precejšnjim vpisom posojila delavcev v organizacijah združenega dela, medtem ko akcija po posameznih krajevnih skupnostih še ni stekla povsem zadovoljivo.

V tržiški občini so delovni ljudje in občani vpisali skupaj 92 odstotkov od predvidene vsote, v radovljiski občini pa so dosegli 87 odstotkov od načrtovane vsote posojila za ceste. Tudi v tržiški in v radovljiski občini bodo z akcijo nadaljevali in upajo, da bodo predvideni znesek kmalu dosegli.

Gorenjska bo tako zbrala znatno več posojila kot je sprva predvidevala. Predvidena vsota 97.135.116 dinarjev bo presežena, posojilo nad tem zneskom bodo v vsaki občini lahko koristno uporabili za ureditev regionalnih cest na svojem območju in tako razrešili marsikateri pereč cestno-prometni problem na Gorenjskem.

D. Sedej

ŠE BLIŽE KUPCU. Za razprodaje in posebne ponudbe, ki se zdaj le poleti iz dneva v dan pojavljajo po naših trgovinah, je prodaja takole na vozičku pred prodajalno dostikrat zelo uspešna. Mimogredoč si te dni pred blagovnico KOKRA lahko poceni kupil pulover, bluzo, majico, brisačo ali kaj podobnega — D. D.

Poslovni čas v trgovinah

Škofja Loka — Zaradi prizadevanj za izboljšanje pogojev zaposlenih v trgovini, predvsem zaposlenih žena in mater so v škofjeloški občini podpisali družbeni dogovor o uvedbi enotnega poslovnega časa trgovin z živilsko prehranbenimi proizvodi ob sobotah, nedeljah, dnevih pred prazniki in ob praznikih. Z družbenim dogovorom o poslovnem času bodo še vedno omogočili večini občanov-potrošnikov normalne možnosti nakupa potrošnega blaga.

Tako bodo prodajalne z živilsko prehranbenimi proizvodi poslovale ob sobotah do 14. ure, samopostrežne prodajalne na območju mesta Škofje Loke pa bodo ob sobotah po 14. uri izmenično dežurne tako, da bo najmanj ena izmed njih poslovala do 19. ure. Vse prodajalne z živilsko prehranbenimi proizvodi ob nedeljah praviloma ne bodo poslovale, razen v posameznih primerih. Pred prazniki bodo trgovine odprte kot običajno, razen na dan 31. decembra, ko bodo odprte do 16. ure. V dneh praznikov ne bodo poslovale, če pa se zvezni in republiški prazniki ujemajo z nedeljo in s tem nastanejo trije prosti dnevi, bodo vse prodajalne z živilsko prehranbenimi proizvodi tretji dan odprte od 8. do 11. ure.

D. S.

Uspeh celodnevne šole

Na osnovni šoli »Tine Rožanc« v Pirničah so z drugim polletjem prešli na celodnevno šolo, katero je obiskovalo 265 učencev v 10 oddelkih. Priprave na celodnevno šolo so bile temeljite, saj se je učni kader seznanil z delom tovrstnih šol, tako da so otroci že prvi dan celodnevne šole lahko nemoteno začeli delati.

Šola je polno zaživela, saj lahko ocenimo njene prve korake kot zelo uspešne. Učni uspeh je bil 100 %, za kar gre zahvala strokovnemu učnemu kadru, ki je bedel nad učenci

dnevno od 7.30 do 16. ure. Pomoč so jim nudili delavci Zavoda za pedagoško službo iz Ljubljane, njihovo delo pa so sprotno spremljali strokovnjaki Pedagoškega inštituta iz Ljubljane in ugotavljali uspešnost programa. Največ težav so imeli z izkoriščanjem prostega časa učencev, vendar so jih po izmenjavi izkušenj s tovrstnimi šolami odpravili. Starši so s celodnevno šolo zadovoljni, motila jih je le dokaj visoka cena šolske prehrane, saj je za otroka veljala okoli 300 dinarjev.

-fr

Družbeni plan razvoja

Škofja Loka — V sredo, 14. julija, so na seji vseh treh zborov občinske skupščine Škofja Loka sprejeli tudi družbeni plan razvoja občine do leta 1980.

V Škofji Loki so že pred več kot letom dni sprejeli plan razvoja, ki pa so ga zdaj dopolnili in deloma spremenili. Dokument so delegati zborov sprejeli po široki javni razpravi in

poudarili pomen sprejetega plana, ki predstavlja s svojo humano vsebino, s človekom kot odločujočim nosilcem napredka predvideni razvoj občine v prihodnjih letih. Osnovnih ugotovitev, ki so jih v svoj plan že zapisali pred več kot letom dni, niso spreminjali, vključili so le med drugim prednostni program nalog, ki jih predvideva družbeni plan republike. Predlog sprememb in dopolnitev pa vsebuje med drugim tudi več naložb na področju socialnega varstva in skrbstva, več negospodarskih naložb za enakovredni razvoj vsega družbenoekonomskega sistema.

Ko so sprejemali pomembni dokument, so dejali, da ga bo potrebno z družbenimi dogovori za ureditev posameznih perečih vprašanj še dopolnjevati ter neprestano uresničevati in slediti njegovim ciljem in usmeritvi.

V Škofji Loki so do zdaj uspešno razvijali gospodarstvo, ki je v zadnjih nekaj letih doseglo viden napredek, od zdaj naprej pa bodo več pozornosti lahko posvetili tudi razvoju družbenih dejavnosti s tem, da bodo zagotovili več denarja za nove naložbe. Le tako se bo dvigovali osebnosti in družbeni standard delovnih ljudi in občanov, uresničevali interesi in želje. Obdobje 1976—1980 je v bistvu obdobje dohitevanja, dohitevanja vseh drugih področij, kajti gospodarstvo je v zadnjih letih zabeležilo že krepak vzpon in napredek.

D. S.

Veliko zanimanje za sejem

KRANJ — Za letošnji XXVI. mednarodni Gorenjski sejem, ki bo v Kranju od 6. do 16. avgusta, se zanimajo številni domači in tuji razstavljalci. Po podatkih uprave Gorenjskega sejma so vsi notranji prostori že zasedeni, računajo pa, da bodo v kratkem oddali tudi vse zunanje razstavne prostore. Zvedeli smo tudi, da bo izbira na letošnjem sejmu bogata in bodo obiskovalci nedvomno zadovoljni s celotno prireditvijo in tudi z izborom različnega blaga. A. Z.

Mesa ni

JESENICE — Preskrba z mesom povsod na Gorenjskem posebno v zadnjem času izredno šepa. Govejega mesa je na zalogi dovolj, medtem ko na policah v mesnicah sploh ni svinjskega mesa, le malo pa je teletine. Problemi so predvsem s svinjskim mesom, zato so se v Sloveniji odločili za intervencijski uvoz 290 ton svinjskega mesa.

Na jeseniški klavnici, ki dela v okviru organizacije Ljubljanskih mlekar, pravijo: »Zahvaljujoč prejšnjim dogovorom in pogodbam je dobava govejega mesa solidna, medtem ko svinjine na trgu zares primanjkuje. Beležimo izreden skok odkupne cene prašičev, in sicer kar za 30 odstotkov, medtem ko je maloprodajna cena ostala enaka. To razliko mora podjetje pokrivati iz lastnih sredstev, iz svojega dohodka, ki ga ustvari pri drugih vrstah mesa. Vsekakor bo potrebno za dolgoročno rešitev uskladiti cene, saj je za nas še nevzdržno, da prihajajo skoraj vsak teden nove odkupne cene, podjetje pa nima neomejenih sredstev rezerv. Prav gotovo je

rešitev v spremembi cen na vsem tržišču, saj je konec koncev potrebno tudi proizvajalce primerno stimulirati. Potrebna pa bo tudi primernejša klasifikacija mesa, kajti zares kvalitetno meso naj bi imelo tudi primerno ceno. Slovenija je pri reji goveda v zadnjem času izredno napredovala, saj skorajda ni kmeta, ki ne bi bil kooperant, medtem ko smo zaostajali pri reji prašičev. Zdaj pa je tudi reja prašičev v Sloveniji več in bo v prihodnje vse kakor bolje. Pri nas dobimo 60 odstotkov prašičev iz Slavonije, 40 odstotkov pa od ljubljanskih mlekar.

Pri teletini je med dejansko ceno in odkupno ceno tudi za več kot 30 odstotkov razlike. Pri piščancih je tako, da je bila prej izredna ponudba, zdaj pa jo je manj.

Potrošnja mesa se je v primerjavi z lanskim letom na Jesenicah povečala kar za 25 odstotkov. Mi dobavimo 30 ton mesa in mesnih izdelkov na teden, od tega je bilo prej za okoli 45 odstotkov svinjine.

Računajoč na izredno sušno obdobje bo govejega mesa še preveč, ponudba bo brez dvoma izredno narasla. Klali seveda bomo, vendar na zalogo ni preveč smotno. Potrošnik zahteva sveže meso in manj kupuje zamrznjenega. Upajmo le, da se sušno obdobje ne bo predlogo nadaljevalo.

Upoštevati je seveda tudi treba turistično sezono: mi bomo svinjino, ki jo bomo deloma tudi dobili iz intervencijskega uvoza, nemanili v Kranjsko goro ter v Bohinj.

Na samih Jesenicah pa ni le problem pomanjkanja svinjskega mesa, vsa preskrba stalno kasni, ker vozimo po daljši cesti zaradi neurejenega dovoza preko bližnjega mostu. Problem pa je tudi v tem, ker je naša predelava v centru mesta in bi bilo bolj smotno, ko bi bila ob sami klavnici. O tem se že dogovarjamo, prav tako se v okviru ljubljanskih mlekar dogovarjamo o delitvi dela. Na Jesenicah naj bi predelali trajne in poltrajne izdelke.

Vsekakor je problem potreben kompleksne rešitve, pametnega dogovora in dolgoročnejšega planiranja. Tako kot je dolgoročen tudi ukrep, da se teleta, sposobna za rejo, ne bi smela klati. Le s tem bi si zagotovili tudi v prihodnje dovolj mesa. D. S.

Prostorske težave mladih v KS

Jesenice — V krajevnih skupnostih jeseniške občine se mladi najbolj pogosto srečujejo s problemom neurejenih prostorov za stanovanje in za razne aktivnosti. Od enajstih krajevnih skupnosti imajo primerno urejen prostor le mladi v KS Javornik-Koroška Bela. V spodnjih prostorih delavskega doma so člani osnovne organizacije ZSMS s prostovoljnim delom in ob pomoči delovnih in drugih organizacij napravili lep mladinski klub.

Svoj klub so pred leti začeli urejati tudi mladi v Kranjski gori, vendar je zaradi poznejše neaktivnosti ostal nedokončan. V Ratečah sicer prostor imajo, vendar je neuporaben. Mladi v Mojstrani so v zadnjem času zelo aktivni in bodo v kratkem dobili svoj prostor, na Hrušici se tudi sestajajo v prostorih DPD Svoboda, kjer aktivno v tem društvu delujejo. V krajevni skupnosti Plavž, kjer živi okoli 1500 mladih, so pred nedavnim končno našli prostor, vendar se že pogovarjajo o njegovem popravilu in o primerni opremlitvi. V ostalih krajevnih skupnostih občine mladina svojih prostorov nima, sestaja se v gostinskih lokalih ali pa v prostorih družbenih organizacij in društev.

Krajevne skupnosti so ta problem precej zanemarjale, očitno pa je tudi to, da so mladi v krajevnih skupnostih še vedno slabo organizirani in povezani. Končno se bodo morali vsi zavedati, da mlad človek najde veselje za delo le v primerno urejenem prostoru, kjer ima možnost za organizirano preživljanje prostega časa. J. Rabič

Kranjski zasebniki za ceste

KRANJ — Prejšnji teden so začeli vpisovati posojila za ceste tudi člani Združenja kranjskih obrtnikov, ki imajo svoje prostore na Tomsčevi cesti v Kranju, v stavbi Visoke šole za organizacijo dela. Do torka, 20. julija, je vpisalo 24 zasebnikov skupaj 65.000 dinarjev, akcija pa se uspešno nadaljuje. D. S.

Naslednja številka bo izšla v torek, 27. julija

Tone Stojko v Mestni hiši v Kranju

Tone Stojko, EFIAP, urednik fotografije pri reviji M, čeprav predstavlja skoraj najmlajše fotografske generacije, je kulturni javnosti znano ime. V slovenski in jugoslovanski fotografiji je mladi mojster tako rekoč postal že pojem. Svojo prvo fotografijo je razstavil že pri dvajsetih letih, dve leti pozneje je prejel prvo nagrado, kakor lahko preberemo v zelo konciznem kronološkem pregledu na vabilu k njegovi razstavi v Kabinetu slovenske fotografije pri Gorenjskem muzeju v Kranju. Leta 1970 priredi razstavo športnih fotografij (skupaj z Janezom Pukšičem: Utrinki z dveh svetovnih prvenstev, dvorana Tivoli v Ljubljani). Z odličnimi reportažnimi fotografijami, ki niso nastale zgolj iz poklicne potrebe in ne zadovoljujejo samo časopisnih redakcij, prvič opozori na svoj talent. Dve leti pozneje (1972) se prvič samostojno predstavi na razstavi v Piranu. Istega leta prejme skupaj z redakcijo revije M. Tomšičevo nagrado za izredne novinarske dosežke. Reportažna fotografija v reviji M, Stojkova in sodelavcev, ki jih kot tenkočuten urednik izbira in s tem neposredno vpliva na našo fotografsko ustvarjalnost, postaja vse bolj

opazna tudi med strokovnimi krogi. Leto pozneje, komaj šestindvajsetleten, prejme Zlato ptico, nagrado likovnih kritikov mladim ustvarjalcem. Stojkov ustvarjalni razvoj je izredno nagel, res mu je fotografija poklic, a ne samo poklic. Leta 1974 se predstavi na veliki samostojni razstavi v ljubljanskih Arkadah, razstavišču, ki vsakomur odpre vrata. Ob treh ciklih: Telo v igri, Ta čudoviti svet glasbe, Zgodba nekega življenja dokaže ne le, da je zrel in formiran ustvarjalec, temveč nakaže tudi smer svojega dela naprej; delen rezultat nakazane umetniške rasti je tudi razstava v Kranju. Z razstavo v Arkadah mu je bil formalno priznan tudi mojstrski naslov in z njim častni naslov AFIAP. Istega leta se predstavi tudi beograjskemu občinstvu (Salon fotografije in Fotokina) in je sprejet v Društvo likovnih oblikovalcev Slovenije. Leto pozneje ga odlikuje mednarodna zveza fotografske umetnosti (EFIAP). Letošnjo pomlad razstavlja v zagrebškem Malem Lapidariju in v Skopju. Tone Stojko ni prvič gost v Kranju. V Kabinetu slovenske fotografije je razstavljal že dvakrat, in sicer na skupinskih razstavah (ŠOLT, DLOS).

Stara tema ženski akt, stara v fotografiji kot fotografija sama, doživlja v Stojkovi interpretaciji enega svojih vrhov in je v naši fotografiji izjemna in izvirna. Zdi se, da ima svoje korenine v Stojkovem ciklu Telo v igri, ki smo ga videli pred leti v ljubljanskih Arkadah. Kaj so vzgibi za te fotografije mimo pravkar rečenega, torej evidentnega avtorjevega logičnega ustvarjalnega razvoja, skuša pojasniti likovni kritik Tomaž Brejc v uvodu k tej razstavi. Nedvomno, piše, določen erotični interes, vendar sublimiran, predvsem v estetski interes, toda — razglablja Brejc naprej — ker imamo opraviti s fotografijo, ki brez analogije z našim zaznavnim svetom nima smisla, se ta interes spet vrača nazaj, se znova »realizira« v gibajoče se ženske oblike. Osebo menim, da lahko opustimo misel na erotični interes, vsekakor seveda v bigotnem smislu, kajti zgolj iz erotičnega interesa ni nastala domala še nobena dobra fotografija, takšna namreč, ki ob njej pomislimo na njeno umetniško vrednost, ob kateri se nam zbudi tisti drugi, estetski interes. Zaradi povodni bolj ali manj dvomljivih revij z golimi ženskami, ki nas vabijo iz kioskov, je upadel ustvarjalni interes, ki vodi do imenovanega estetskega interesa, kar je močno osiromašilo našo fotografijo. Akt v delih jugoslovanskih fotografov se je redko pojavljal. V zadnjem času se splošni porno val umirja in zanimanje za ženski akt spet narašča. Seveda ne moremo trditi, da so vsi ti premiki vplivali na Stojkov vpravstvi ustvarjalni izbruh. V tem pogledu, kolikor avtorja poznamo, se ni nikoli podajal trenutni modi, ampak ubiral svojo pota, brezkompromisno in suvereno. Takšne so tudi te njegove fotografije: brezkompromisne in suverene. In še eno značilnost imajo: so prava zaprav posnetki med posnetki, trenutek med dvema trenutkoma; dajejo vtis ustavljenega filmskega kadra, s tem pa prav nakazujejo gibanje še bolj očitno. Omeniti moramo, da je razstavljena kolekcija sicer lepo zaokrožena, vendar cikel, po mojstrovih lastnih besedah, še ni sklenjen. Marko Aljančič

Foto: Drago Holynski

Obličje Bosne —

Nikola Marušić v Prešernovi hiši v Kranju

Predmet Marušičevega fotografskega oblikovanja je Bosna, dežela, kjer je bil rojen in ki jo spoznava že od mladih let. Komaj kdo je to zanimivo pokrajino osvetlil s toliko različnih gledišč kot prav ta znani sarajevski fotograf, mojster EFIAP in predsednik Foto-kino zveze Jugoslavije. Izredna pokrajina, njeni ljudje, pisan utrip njihovega življenja, slikovita arhitektura od odlično grajenih starih bosanskih hiš do modernih industrijskih zgradb — vse to se zlija pred našimi očmi v pisan kaleidoskop vtisov, tako da nam postaja ta nam vse pre malo poznana dežela vedno bližja in privlačnejša. S to obsežno pokrajinsko panoramsko zasnovko, ki je zdaj polna poetičnega razpoloženja, zdaj spet dramatično, vznemirjena ali vpeta v širok epski okvir, nam je Nikola Marušić odgrnil zaveso velikega odra njenega dogajanja. Krajina in človek sta bistvena elementa njegove kreiranja: krajina kot del ustvarjalčevega življenjskega prostora in človek kot del njegovega

vsakdanjega ambienta. Portreti, ki jih gledamo na stenah, niso podobe neznancev, ki hitijo mimo nas, ne da bi jih mogli poimenovati, Marušičevi upodobljenci so obenem del tistega okolja, v katerem je oblikovalec z vsem svojim bitjem prisoten in zasidran, to so prijatelji Ferdo, Toma, Persa, Čiro in drugi, ki jih pozna in razume kot svoje najbližje. Ves ta zanimivi in bogati svet pa Marušić ni zaprl v svojo fotografsko mapo, pol sveta so oblike njegove fotografije in odkrivale lepoto njegove domovine pa tudi njeno slavo o preteklosti in njene perspektive v sedanjosti, naših dneh.

Stilni značaj Marušičevih del niha med tradicionalnimi in povsem modernimi prijemi spomini; (Hala, Nadža). Vendar se zdi, da se Marušić prilagaja v načinu izvedbe razpoloženju in tematiki izbranega motiva, trko da bi celotno razstavno gradivo prav lahko razdelili v nekaj med seboj povsem neodvisnih ciklov. Dr. Cene Avguštin

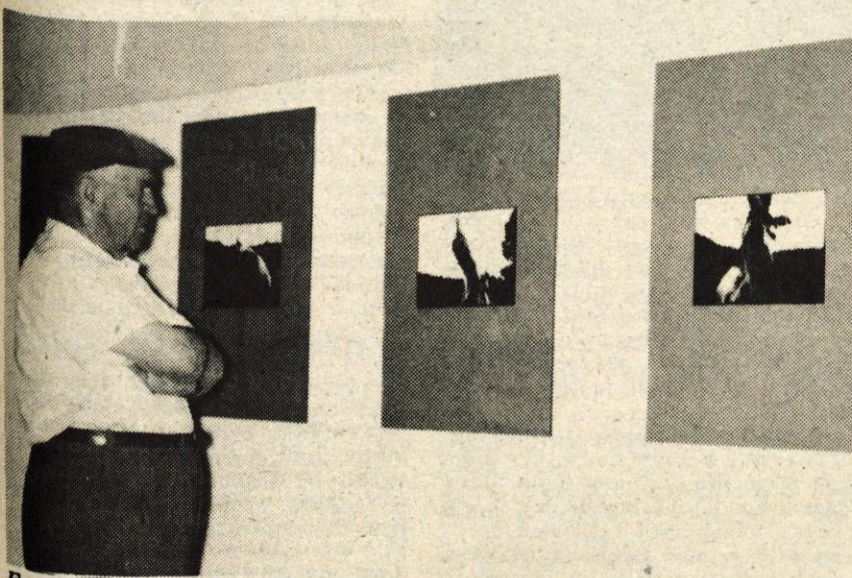

Foto: Drago Holynski

Ivan Jan

Vstaja na Gorenjskem in prve partizanske enote Cankarjevega imena

28. julija 1941 sta se na Gorenjskem pripetila dva pomembna, da ne rečem usodna dogodka. Tega dne je bila na Mežakli ustanovljena Cankarjeva ali jeseniška četa, ki je nastala iz prvih partizanskih skupin, predvsem jeseniških proletarcev.

Kot odgovor na prve partizanske akcije pa je med drugim sledil razglas načelnika civilne uprave na Bledu zloglasnega Kutschera o uvedbi policijske ure, med katerim pravi:

— Na zasedenem ozemlju je do nadaljnjega prepovedano zapustiti hišo od 10. ure zvečer do 4. ure jutraj. Kdor bo v tem času zaloten zunaj hiše in se na poziv varnostnih organov ne ustavi, bo takoj ustreljen...

Ta razglas so razbotali po vsej pokrajini, medtem ko je partizanska četa nastajala povsem tajno. Na Mežaklo je prišla skupina, ki se je pod vodstvom Poldeta Stražišarja, dotlej zadrževala na Njivica nad Koroško Belo. Z Mirce nad Jesenicami je svoje fante in može pripeljal Stane Bokal, s skupino z Obrance pa se je ostalim pridružil Jože Finžgar. Tako je te skupine vodil in povezoval v četo Jože Gregorčič, ki je bil tedaj na čelu vojno-revolucionarnega komiteja za jeseniško okrožje. Za komandirja čete je bil postavljen Polde Stražišar, za politkomisarja pa France Potočnik, španski borec.

Vsi imenovani so padli že v prvem letu bojev, poleg njih pa skoraj vsi pripadniki te prve Cankarjeve čete, ki je ob nastanku štela okoli štirideset mož.

Zanimivo pa je, da kljub ranemu datumu vstaje ta enota ni bila prva vojaška skupina z imenom pisatelja Ivana Cankarja. Prva četa slovenskih borcev s Cankarjevim imenom ni nastala na domačih tleh, temveč na tleh vroče Španije 1937. leta, in sicer 14. novembra, v dneh hudih bojev za obrambo španske republike. A to je bilo pravo isto kakor boj doma, kajti poraz fašističnih falangistov bi bil nemara zadal odločilen udarec fašizmu v Evropi nasploh.

Pri ustanavljanju Cankarjeve čete v Španiji, ki so jo sestavili v mestu Tamarite, je bil med najboljšimi agitatorji propagandisti in soustanovitelji tudi Jože Gregorčič, tedaj politični komisar bataljona Dimitrov. V četi je bilo ob ustanovitvi 95 mož. Toda kljub slovenski večini in imenu... velikega in naprednega slovenskega pisatelja, so bili v njej tudi pripadniki srbske, bolgarske in finske narodnosti. Vendar je vse povezovala ista misel in prav tako pisateljeve ideje.

Cankarjeva četa je postala 2. četa bataljona Djuro Djaković, ki je bil v sestavi 129. internacionalne brigade. Pri ustanovitvi je bil navzoč tudi Božidar Maslarić, predstavnik CK KPJ; le-ta je ob tej priložnosti spregovoril tudi nekaj spodbudnih besed. Četni poveljnik je postal Paragvajec Louis Fagundo, politikomisar pa belokranjski rojak Jurij Matešič. Borci so bili v glavnem rudarji, tovarniški delavci študentje in nekaj drugih, vsi predani proletarci. Kmalu po ustanovitvi je četa prejela več pozdravov iz domovine in predvsem od izseljencev. Protifašistično društvo žena iz Pas de Calaisa je četi podarilo celotno zastavo.

Pozneje je prišel v četo tudi Dušan Kveder in bil med številnimi drugimi potem tudi ranjen. To se je zgodilo v začetku aprila 1938, ko so doživeli hude boje in so fašistična letala zmetala na republikanske položaje velike tovore bomb. Precej borcev in vojštanikov je bilo ubitih in ranjenih. Prišli so novi tovariši. In tako je eden izmed novih vojštanikov v Cankarjevi četi postal tudi Danilo Lekić, poznejši general NOVJ.

Borci Cankarjeve čete so se ne daleč od Saragoze srečali tudi z deli bataljona Dimitrov, kjer je bil tedaj eden izmed vojštanikov tudi France Rozman, poznejši komandant slovenske partizanske vojske.

Vrtil se je boj za bojem in žrtve so bile velike, kajti fašisti so bili tedaj zelo močni. Izmed 95 borcev, kolikor jih je bilo pri ustanovitvi čete, jih je padlo 23, medtem ko je bilo 35 ranjenih. Slovencev je bilo v Cankarjevi četi okoli 30 in dve

tretjini izmed teh jih je padlo in bilo ranjenih.

Zato ni bilo čudno, da je bila ustanovitev Cankarjeve čete na Mežakli za Jožeta Gregorčiča, ki je bil tudi v Španiji med ustanovitelji Cankarjeve čete, le nadaljevanje revolucionarne, internacionalne in tudi kulturne tradicije. In tudi v spomin na španske borce in boje.

Tudi socialni sestav jeseniških cankarjevcev je bil tako ali še bolj delavski kakor tisti v Španiji. In predvsem — isti je bil sovražnik, enaki so bili cilji in nameni. Jože Gregorčič, ki je to četo ustanovil, ni bil le vojak, temveč že zdavnaj prej znan športnik, predvsem pa zavzet kulturni delavec, pevec, igralec in režiser, kar je tudi v Španiji razvijal na vsakem koraku, zlasti v francoskih taboriških po koncu vojne v Španiji. Zato je bil živa vez med dogodki v Španiji in Jugoslaviji, ki so bili obeleženi z boji proti fašizmu, največjemu sovražniku vsega človeštva. Prav Jože Gregorčič je v francoskem taborišču poleg Marxa, Garibaldi in nekaterih drugih kipov zmodeliral tudi kip Ivana Cankarja. Naredil ga v nadnaravni velikosti, takega, ki je dvigal upe na končno zmago. Cankarjeva četa na Mežakli je med prvimi, če ne prva na Slovenskem, doživela spopad z Nemci, in sicer 1. avgusta 1941. Prejšnji večer je večji del čete odšel minirat mostove v Moste pri Žirovnici. S tem je močno narasel ugled partizanov. In ko so se borci vračali na Mežaklo, so med počitkom zaslišali oddaljeno streljanje.

Prihajalo je iz smeri njihovega taborišča, ki je bilo urejeno tako, da je vsak vód, — bili so trije — bival zase, vendar bi se v primeru potrebe naglo razvili v obrambno linijo.

Medtem je en sam vód, ki je ostal na Mežakli in je štel le nekaj več ljudi kakor nemška destinata, bil trd boj, ki je grozil, da jih bo pobral. Dva borca — Ferdo Koren in Viktor Arzenšek — sta bila zaradi radijskega sprejemnika, ki sta ga hotela rešiti, odtrgana od ostalih. Sama so dobili Nemci — napadali

so deli 181. policijskega bataljona — in ju ubili.

Tovariši so se morali nekako umakniti in policisti so prišli v taborišče. Lotili so se ga z vso uničevalno vneto. Tedaj pa so med streljanjem, ki se je vnovič vnelo v bližini, mimo pritekli prvi umikajoči se »kameradi«. Ko so opazili, kaj se godi, so jo za njimi ubrali tudi drugi.

Kaj se je zgodilo?

Dva vóda, ki sta se vračala z nočne akcije, sta v diru prišla na pomoč napadenim tovarišem in takoj zgrabila policiste od zadaj. To je šlo z veliko hitrostjo, kakršne smo vajeni le v filmih. Nemce je tako presenetilo, da so se spustili v beg. Nemci ki so bili prepričani, da bodo večino pobili, le nekaj — tako je bilo navodilo — pa zaradi zasliševanja ujeli živih, so v resnici doživeli poraz, čeprav so se lotili maloštevilnih in v boju še neizkušanih partizanov.

Padla sta tudi dva gorenjska partizana, kar je tovarišem močno prizadelo. To je hkrati dokazovalo, da bo boj trd in verjetno dolготrajen. Vendar jih je Gregorčič znal nekako opogumiti, nato jih je prek Radovne in Pokljuke prepeljal na Jelovico.

Medtem, ko je prvi večji spopad Cankarjeve čete odmeval po vsej Gorenjski in tudi dalj, je ta enota že prišla na Jelovico. To ni bilo naključje, kajti poveljstvo gorenjskih partizanov je predvidevalo široko vstajo, povezano z velikim podvigom, ki je tedaj sicer presegel dane možnosti, a je bil glede na dogajanje v pokrajini zelo razumljiv.

Vse, kar bi se tiste dni dvignilo, in vsi, ki bi tedaj nosili orožje, bi v noči med 5. in 6. avgustom 1941 napadli graščino v Begunjah, kjer je že takrat trpelo čez 300 zapornikov, predvsem političnih jetnikov. Tja naj bi prišli z obeh strani Save: z Jelovice in s Karavank. Toda kljub pazljivosti so govorice o teh namerah prišle na ušesa Nemcem. Ti so takoj ukrenili vse potrebno, da bi to preprečili. Padli so prvi partizani pod Storžičem, razbit je bil kranjsko-tržiški bata-

ljon na Dobriču, jelovski partizani pa so naleteli na zasede ob Savi.

Z namenom, da bi napadli Begunje, sta se 5. avgusta 1941 na Jelovici združili jelovska četa Ilije Gregorčiča in jeseniška ali Cankarjeva. Tako je na Vodiški planini, kjer danes stoji velik in lep dom, borcev, ob navzočnosti Staneta Žagarja, voditelja gorenjskih partizanov in člana glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, bila sestavljena nova, večja enota — Cankarjev bataljon. Tudi v tem primeru imenovanje enote po velikem, naprednem in revolucionarnem pisatelju ni bilo zgolj simbolično. V Cankarjevem bataljonu je bilo veliko hlapcev Jernejev, ki so bili pripravljeni narediti korak dalje in spreminjati svet po svoji podobi, ki so bili pripravljeni na to, da si bo »narod pisal sodbo sam«, tudi umreti. To so nedvoumno povedali tudi v prisegi, ki so jo ta dan prvič v teh okoliščinah ponavljali za Stanetom Žagarjem. To je bilo prvo borbno kovinarsko Jesenic, proletarskega Kranja in okolice treba tudi verjeti, kajti večina njih je bila prekaljena že v predpriljskih bojih proti raznim izkoriščevalcem.

Tudi vsebina partizanske prispege, ki je sredi gozdov svečano zvenela, spominja na marsikatero Cankarjevo misel:

»Borim se za osvoboditev in združitev slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi, za srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva... ne bom odložil orožja do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji, in bom, če bo potrebno, žrtvoval tudi svoje življenje.«

Dandanes enota, ki šteje 65 mož, kolikor je ob svojem nastanku štel Cankarjev bataljon, ni še niti četa, vendar so se tovariši ob enem mitraljezu in šestindesetih (različnih) puškah imeli za močne. Predvsem pa močne zato, ker so zaupali v začetno pot zaradi ciljev in ljudi, kakršni so jih vodili. Komandant bataljona je postal Jože Gregorčič, politični komisar pa Ivan Bertonec.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Pred obletnico vstaje slovenskega naroda in vseslovensko proslavo v Dražgošah

Franca Bička junaška partizanska pot

Narodnoosvobodilna borba je skovala junake, ki jih ni bilo strah toče svinčenk in katerih srce je ostalo domovini zvesto v najtežjih trenutkih njene zgodovine. Med njimi je tudi Franc Biček, neustrašni dražgoški bojevniki in gorenjski partizan, ki julija 1941 ni preslišal partijskega poziva k upor. Sledil mu je na Jelovico, med prve gorenjske partizane...

Osem otrok se je rodilo Bičkovi družini na Brdu ob Idriji, v bližini Slapa ob Idriji. Petega marca leta 1910 je mati povila sina Franceta. Tako kot vse matere sveta je tudi ona njemu zaželela, da bi živel srečno in veselo, da bi imel dovolj kruha in da mu ne bi bilo treba stradati, kot se je v tistih časih posebno na Idrijskem pogosto dogajalo. Pa Francu lepše življenje ni bilo usojeno. Bičkova družina so bili bajtarji, povrh vsega pa jih je prizadela prva svetovna vojna. Vojaki so iz kleti pobrali vse, kar je oče hranil za preživljanje skromnosti vajene družine.

Franc Biček, teden in korajžen idrijski fant, se je najprej učil za kovača. Umazano in pogosto zaničevano je bilo to opravilo, zato je »presedlal« k avtomehanikom. K poklicu so ga uvajali različni mojstri, začenši v Gorici. Leta 1930 srečamo Franca Bička v Kranju. Pomagal je zidarjem in služil vsakdanji kruh v Istri, Gumici, Jugobruni in pri gradbeniku Slavcu. Sedem let kasneje se mu je uresničila velika želja. Naredil je šoferski izpit in sukal krmilo v Celju, Trzinu, Lescu, Sodražici in Ljubljani. Najboljši in najbolj čistan posel od vseh dotedanjih je bil to. Bičkov Franc je v njem resnično užival!

Pri Francu Bičku so že takrat prihajali na plan domoljubnost, upornost in sovražstvo zlasti do italijanskih fašistov. Leta 1929 se je stregel s domačimi fašistoma. Obsojen je bil na tri leta in šest mesecev kehe. Franc je hotel sicer oblastnikom uiti, vendar mu je oče nakano preprečil. Sin ga je ubogal. Posestvo je prodal oče, najel v Gorici drugega advokata in z njegovo pomočjo zmanjšal Francetovo kazen na 9 mesecev in 11 dni. Mladi Biček je kazen odsedel. Nato se je vsa družina umaknila naraščajočemu fašističnemu pritisku v Bosno, kjer je oče z ostankom denarja kupil nekaj zemlje. Vendar je Franca vztrajno vleklo nazaj v Slovenijo. Leta 1930 je prišel na Gorenjsko...

Med prvimi gorenjskimi partizani

Preudarno in temeljito razpreda partizan Franc Biček, ki stanuje v Škofji Loki na Novem svetu, svojo življenjsko zgodbo. Rad se spominja brata Henrika, s katerim sta bila skupaj v Kranju. Zaradi političnega prepričanja, posebno ob volitvah, sta se tudi sprla, čeprav sta bila oba v duši naprednjaka, delavca in revolucionarja.

»Rdeče voli, sem mu pogosto dejal. Drugi ti tako in tako ne bo nič dal, sem govoril Henrik«, se spominja Franc Biček. »Brat, bil je tudi šofer, je spoznal v Ljubljani dekle, ki je raznašala partijsko literaturo. Da bi delo lažje in hitreje opravila, sem Henriku in dekletu posojal 500-kubično »beso«, ki sem jo kupil. Kdaj sem jaz začel sodelovati s partijo. Leta 1934 sem bil že v celici, vendar sem bil dokončno sprejet šele leta 1942 v partizanih. Pred vojno je bilo težko priti v partijo.«

Franca Biček je leta 1941 stanoval v Sentiidu pri Ljubljani. Odzval se je proglasu KPJ in pozivu na oborožen odpor. S prostovoljci je šel do Karlovca, vendar so bili tam že ustaši. Vrnil se je v Ljubljano, zbiral orožje in oblačila za oboroženo vstajo, koristno uporabljal motor, ki ga je še vedno imel, in se zaposlil pri Slavcu v Kranju. V Kokri, pri »prugu«, je Biček s tovariši zorel za vstajo in sodelavce pripravljali za odhod v partizane.

Nekateri so se ustrašili, Franc pa je v nedeljo, 26. julija, odšel na Jelovico.

»Brat Henrik je bil v hosti že en teden. Na Jelovici sem razen njega srečal še Žagarja, Gregorčiča, Lojzeta Pečnikarja, Bertoncija-Johana in še nekatere. Devet nas je bilo. Dva dni kasneje so prišli še novi borci in naša skupina je že štela 30 ali 35 moških. Jelovica je postala naš drugi dom«, obuja spomine na začetek partizanstva Franc Biček. »Jesen smo se preselili na Mohorja. Naše akcije so bile usmerjene proti Kranju in dru-

gim stranem. Sledila je Selška dolina. V Rovtahn smo potolkli policijo in odšli na Poljansko stran. Prek Mohorja smo se ponovno vrnili v Selško dolino, v Dražgoše...«

Bičkova skala

Franca Biček je prišel v Dražgoše kot borec Cankarjeve brigade 31. decembra leta 1941 na čelu Bičkovega voda. Okrog 220 borcev je sprejela takrat na obronke Jelovice pripeta vasica, ki so jo partizani odločili braniti pred nemško premočjo. Bičkov vod, sestavljen iz 44 starejših in izkušenih partizanov, je bil dodeljen za obrambo Jelenščice.

»Snež je bil januarja leta 1942, ko smo sprejeli boj, in megla je segala do zgornjih hiš«, se spominja tedanji komandir Bičkovega voda. »Izbral sem položaje in razporedil borce ne vedoč, da je nad nami skala. Okrog enajstih dopoldne, 9. januarja, se je megla dvignila in nad seboj smo zagledali skalo. Povzpeli smo se nanjo in žgali. Pod nas so se prikradli nemški smučarji v belih oblačilih. Potolkli smo jih in med drugim zaplenili tudi mitraljez. Brat Henrik je enega že imel, z zaplenjenim vred pa smo imeli na skali dva. Na pomoč nam je v težkih trenutkih prišel tudi Tonček Dežman, mitraljezec. Sam sem bil oborožen z brzo-strelko, zaplenjeno v Rovtahn. 10. januar je bil peklenski dan. Henrik je uspešno s skale odbijal napade, dokler niso na nasprotni hrib Površnico Nemci postavili 6 težkih mitraljezov, ki so sekali po nas. Henrik, črno oblečen, je bil v snegu prava tarča. Ni več zdržal. Ob njem sem bil v beli halji za sovražnika težko viden. Preselil sem se na skalo, streljal izmenično z obema mitraljezoma, ju prav tako izmenično hladil, poveljeval vodu, Henrik pa je za skalo polnil šaržerje. Skala je vzdržala. 11. januarja smo postali za Nemce prava tarča in cilj vseh napadov. Nemci so prebili fronto in prišli v višino skale. Po nas so tolkli s treh strani. Okrog treh popoldne sem poveljeval umik po robu. Za slovo smo nepričakovano, od blizu, z vsem orožjem užgali po njih, neusmiljeno tolkli deset minut, nato pa smo se morali umakniti.«

»Napačno tolmačijo ljudje pomenovanje Bičkove skale«, poudarja Franc Biček. »Ne imenuje se po Henriku in ne po meni. Imenuje se po Bičkovem vodu, delu Cankarjevega bataljona, ki je tod branil Dražgoše!«

Henrikova smrt

Bičkov vod se je okrnjen le za štiri junake zbral na Kališniku. Pečnikar pa je že dva dni s skupino varoval na Mošenjski planini dražgoškim

borcem hrbet. Gregorčič je odredil, da mora Biček nadomestiti Pečnikarjevo zasedo na vrhu Lancovega voda. 13. januarja ob pol dveh popoldne. Vendar so Nemci na Mošenjski planini udarili tudi po Bičkovem vodu.

»Umaknili smo se v kočo«, pojasnjuje Franc Biček. »Brat Henrik jo je skupil. Dobil je dva strele v nogo. Pred tem ni bil deležen niti praske. V koči na Mošenjski planini smo ostali do dveh ponoči. Svetla noč je bila in luna je izredno močno svetila. Prvi se je poskušal prebiti Pečnikarjev vod, mi pa smo čakali v bajti. Nemci, skriti za obronki,

so silovito udarili po Pečnikarju in bajti. Sedel sem na rjuhi sena, zraven pa Henrik. Zaslišal sem čudno hropenje, posvetil z baterijo v Henrika in videl, da jo je dobil v čelo. Klical sem ga in mu pravil, da bo vse dobro, on pa me je prosil, naj prekinem trpljenje in poskrbim, da ne bo padel Nemcem v roke. Takšna je bila njegova prošnja in tak je bil najin medsebojni dogovor, če komur ne bo pomoči. Henrik je žrtvoval življenje na Mošenjski planini...

Dve uri smo potem porabili za 1000 metrov preboja, ki je minil brez strele, brez žrtev. Nemci so kočo s padlimi partizani vred upepelili! Vrnili smo se na Kališnik, vendar tam ni bilo nikogar več. Na Dražgoški gori smo se ponovno srečali s štabom. Za marsikoga smo bili odpisani in marsikdo nas je gledal, kot da bi od mrtvih vstali...«

Odisejada hrabrih

S Slamnika, kjer je bil zbor Jeseniške čete in kjer je komandir Benedičič razdelil enoto na tri dele, je hrabra skupina partizanov, v kateri sta bila tudi Tone in Jože Dežman, pod vodstvom Franca Bička krenila v pekleni zimi leta 1942 prek Jelovice. 12 neustrašnih mož je hodilo pet dni, Nemci pa so jim sledili. Prišli so do Nemilj in dlje na žago pri Rakovici nad Kranjem. Nihče ni slutil, da bodo prišli partizani v tako hudi zimi tako blizu mesta. Potem srečamo može v Berjakovi koči pod Joštom. Odpočili so se in dobili zvezo s Cankarjevim bataljonom. Biček je vseh 12 mož pripeljal v štab, ki je bil v Selški dolini.

Biček je bil namenjen spomladu leta 1942 v Rovte nad Crngrobom, kjer je omahnil narodni heroj Stane Žagar. Vendar je dan poprej začelo snežiti. Franc je kot izkušen partizan odločil, da bi bile sledi v svežem snegu prevelika vaba za Nemce. Z borci je ostal v taborišču. Sneg in premetenost sta mu prinesla srečo. Žagar je naslednji dan omahnil pod streli, ki so bili namenjeni tudi Bičku in njegovim soborcem.

Idrijski fant je iz borca in neustrašnega partizana postajal komandir, komandant in eden pomembnih voditeljev gorenjskega partizanstva. Vodil je Jelovsko četo, Loško četo, I.

Gorenjski odred, II. Gorenjski odred itd. Na vsakem koraku je izpričeval predanost borbi, za katero se je odločil, in ciljem, ki si jih je zadal. Omahovanje je bilo zanj tuje in te vrline ohranja Franc Biček še danes.

Zaljubljen v stroje, avtomobile in tanke

Leta 1943 se vrača Franc Biček k svojim, tako omiljenim strojem, avtomobilom in tankom. Komandant tankovskega odreda postane. Dobro se spominja teh trenutkov.

»Brigada je napadala postojanko dan ali dva, tank pa je to opravil tako hitro. Spustil sem Nemce na primerno bližino, nato pa udaril iz vseh cevi, z vsem ognjem...«

V začetku leta 1944 odhaja dražgoški junak peš iz Metlike v Drvar, odtod pa prek morja v Italijo, v tankovsko šolo. Pomembne dolžnosti je kot oficir opravljal na drugi obali Jadrana. Leta 1945 je pripeljal Franc Biček iz Italije v Beograd vojaške avtomobile, spotoma pa je še sodeloval v zaključnih bojih z Nemci in petokolonaši. Do leta 1949 služi Biček v komandi pozadine v generalštabu, nato pa ga čaka šola in spet delo na odgovornih vojaških področjih. Leta 1956 je odšel major Franc Biček v pokoj.

Pa ne za stalno. Pogosto se je usedel za volan Transturistovih avtobusov in s tem dokazoval, da so mu takšna opravila v življenju najljubša.

Vprašanje partizanu

Franca Bička, partizana in srečnega borca, sem vprašal po njegovi oceni svoje borbene in revolucionarne poti, po dogodkih, ki so se mu globlje od drugih vtisnili v spomin, po načelih in ravnanju, ki so bili potrebni v partizanskem vojskovanju.

»Presneto trmast in odločen si moral biti... Sicer pa je bilo zame povsod precej enako. Lepo je bilo, če je borba uspela, če smo imeli uspeh. Vedno se je lepše spominiti trenutkov, ko smo sovražnika potolkli in s tem imeli vsaj nekaj dni mir. Je pa bilo toliko podobnih, lepih, prijetnih in žalostnih trenutkov!«

Jože Košnjek

Aktivist Filip Sitar

Napredne misli in dejanja

Trden rod, navezan na zemljo, na gozdove in na domačijo je doma pri Boštjanovcu v Mišacah pri Kamni Gorici. Dediščino pridnih rok, upornost duha, neuklonljivo voljo gorenjskega kmeta je spoštljivo ohranjal danes 72-letni Filip Sitar, vedno vzravnani, napredni in pošten, odkrite misli in besede, skope, a prepričljivo zgovorne v svojem pomenu. Zvest svoji napredni miselnosti in zavesti je bil tudi v najtežjih preizkušnjah prežet s slutnjo boljšega dne, saj je tedaj, leta 1941, rodila njegova zemlja tudi za vse tiste, ki so mislili in delali tako kot on, ki se niso nikdar uklonili. Delil je pravično, razdaljal velikodušno in ni hotel na kolena, čeprav so ga skupaj s sovaščani odveli v begunjske zapore. Vrnil se je, da bi tako kot ljudje iz drugih domačij v Mišacah, te izrazito partizanske vasi, na široko odpiral duri in kašče tistim, ki so zrl v svobodno prihodnost.

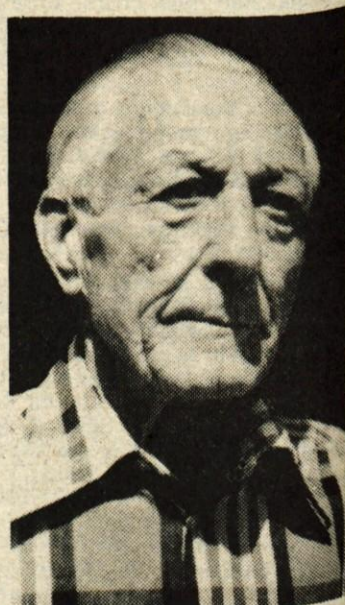
Prva svobodna jutra ni posvetil le domačiji in svoji zemlji, ko je bilo treba v znoju in v žuljih čimveč obdelati in pridelati, enakovredno se je razdaljal tudi tam, kjer je bilo potrebno rešiti težave, probleme in ovire na poti k boljšemu položaju gorenjskega kmeta.

»Če sem že bil imenovan v odbore, potem sem se zavedal odgovornosti, hodil sem na seštanke.« In Filip Sitar nikdar ni bil le članska številka, njegovo delo so vsebolj cenili, sprejemal je vedno bolj odgovorne naloge in dolžnosti in je danes predsednik organizacije ZB v krajevni skupnosti, predsednik interesne skupnosti za gozdno gospodarstvo Bled, v odborih delovne organizacije GG Bled in v delavskem svetu KŽK

Kranj: »Ob dvaindvajsetih hektarih zemlje, od tega osmih obdelovalnih površinah in dvaindvajsetih hektarih gozdnih površin mi včasih res ni bilo lahko, a sem nekako zmogel. Doma mi je pomagala žena, zdaj poprimejo še otroci.« Za svoje neumorno delo, za svojo neupogljivost in pošteno zavest je prejel priznanje zaslug za narod, odlikovan je bil s srebrnim vencem, lani pa je bil med odlikovalci občinskega priznanja — Osvobodilne fronte.

Pri Boštjanovcu pomagajo zdaj leta kmetijski stroji, na domačiji pa so se že pred dvema desetletjema preusmerili v proizvodnjo semenskega krompirja. Sami sekajo, sami spravljajo les na dokaj veliki kmetiji. Filip Sitar danes, pri teh letih, še vso zimo seka v gozdu ali orje hektar njive — »včasih smo pri nas orali celo na štirih hektarih« — ni le dosledno zagret družbenopolitični delavec ali delegat v interesnih skupnostih, v trenutkih prostega časa je kolar za domača opravila, saj se je v mladih letih tega poklica tudi izučil.

Filip Sitar pa je s svojimi spomini večkrat v tistem najhujšem obdobju, ko je njegova vas žrtvovala marsikatero življenje, da ni danes svobodna le sama, da je svobodna vsa domovina. Tedaj, ko so Nemci prišli, da bi pobili tiste, ki so delali v tiskarni v Mišacah, so bili strahotni trenutki za vso vas, kajti kot partizanska vas so bile Mišace že izseljene. Domačini so trepetali, ko so Nemci uničili tiskarno, ko so pobijali, domačini, tisti, ki so preživeli, se drame še vedno spominjajo. Filip Sitar pravi: »Rod tod okoli

je vzgajal v naprednem duhu komunist in heroj Stane Žagar, ki je tu poučeval.« Zato drugače ni moglo biti, vsa vas je bila s partizani in z njo vred tudi aktivist Filip Sitar, aktivist od leta 1941.

In tako kot vsi pravi aktivisti, ki jim je bilo samoumevno, da so pomagali, je tudi Filip Sitar skromen v besedah o svoji bogati življenjski poti. Velika in dragocena pa so dejanja Filipa Sitarja, že pred vojno naprednega kmeta, v vojni zagrozenega aktivista in po vojni aktivnega političnega delavca. Po srečanju z njim si ob pristnih občutjih in nevsakdanjih spoznanjih zapišete: poštenost in vse tisto, kar je lepega in dobrega tako očito v pokončni osebnosti tega klenega Gorenjca iz partizanskih Mišac. D. S.

Poljanska »mala Moskva«

Delnice so ena izmed zibelk partizanskega gibanja na poljanskem področju — Težke preizkušnje v zadnji vojni — Mnogo žrtev ter požgana stanovanjska in gospodarska poslopja — Domačini kljub temu niso klonili — Rane se počasi, a vztrajno celijo — Danes v vasi rastejo nove hiše — Ljudje so zaposleni v bližnjih Poljanah in nekoliko oddaljenejši Škofji Loki — Velika želja: asfalt do vasi

Jože Dolenc z vnukinjo

Delnice v Poljanski dolini, čudovita vasica, stisnjena pod dokaj položne, le ponekod nekoliko strmejšje bregove, ki se dvigajo proti Javorjam, Četeni ravni, Malenskemu vrhu in drugim zaselkom v poljanskih hribih, poljanska »mala Moskva«, tako so kraj imenovali partizanski borci in domačini med zadnjo vojno, štejejo danes nekaj več kot dvajset hiš. Majhna vas je to! Komaj kaj več kot sto ljudi prebiva v njej. Toda vas kljub hudim preizkušnjam v zadnji vojni, kljub težkim povojnim letom nikdar ni izumirala in tudi danes ne izumira. V Delnicah rastejo nove hiše, v vasi živijo mladi ljudje, ljudje, ki se večinoma vozijo na delo v bližnje Poljane in nekoliko oddaljenejšo Škofjo Loko, po »šitih«, po vsakodnevem trdem delu na delovnih mestih v tovarnah, ustanovah in drugod pa radi priskočijo na pomoč svojim staršem pri delu na skrbno obdelanih poljih, travnikih, pri gradnji in popravilu stanovanjskih in gospodarskih poslopij, pri nešteti vsakodnevnih opravilih. Večina med njimi se je že odločila, da svojega rojstnega kraja ne bo nikdar zapustila, da ne bo zapustila tistega, kar so ustvarili njihovi predhodniki. Da ne bodo pozabili tistega, kar so ljudje v njihovi vasi pretrpeli med zadnjo vojno vihar. Kajti Delnice so majhna vas s pestro, bogato in junaki zgodovino!

DELNICE VČERAJ IN DANES

V Delnicah sem bil na obisku že pred časom. Takrat so, to je bilo seveda v prvi polovici maja, kmetje opravljali še zadnja dela na poljih, vrtničarji pa sadili še zadnje povrtnice.

Jože Dolenc iz Delnic je bil nekdanji »župan«. Od jeseni leta 1948 do leta 1950, torej dve leti je »županov« na občini v Poljanah. Možak zato do potankosti pozna Delnice in mnoge kraje v osrčju Poljanske doline.

S kakšnimi težavami pa se je moral v tistih letih največkrat spoprijemati predsednik občine? sem takoj pobral Jožeta.

»Karte, 'karte', to je bil problem,« je dejal Jože. »Karte' za živež. Za ostalo blago! Nikdar jih ni bilo dovolj. Za denar pa ni bilo mogoče dobiti ničesar. Naj pa povem, da smo že takrat v Poljanah uvedli krajevni samopripravek. Za gradnjo »občinske' hiše' so ga plačevali prebivalci s tega področja. Največji prispevek je znašal kar 1000 din. To pa je bilo za takrat zelo veliko. Danes je v tej stavbi v Poljanah pošta.«

Med vojno se je Jože večinoma zadrževal na Primorskem. Bil je borec Vojkove brigade. Sele leta 1946 se je vrnil domov.

»Vsega je primanjkovalo v tistih prvih povojnih mesecih,« se spominja Jože. »Posledice vojne vihere je bilo mogoče občutiti na vsakem koraku. V vasi so bile požgane štiri hiše. Devetnajst Delničanov je padlo v težkih borbah s sovražnikom. Kljub porušenim, oropanim in opustošeni

Delnice v Poljanski dolini

vasi, kljub mnogim žrtvam nismo obupali...«

Na pogoriščih so začele rasti nove hiše. Začela so rasti nova gospodarska poslopja. Ljudje so poprijeli za delo, začeli odpravljati posledice vojnih strahot.

»Zdaj je večina Delničanov zaposlenih v Poljanah ali Škofji Loki,« pravi Jože. »Le še dva 'čista' kmeta, taka ki nista zaposlena nikjer v industriji, sta v vasi. Franc Čadež in Jurij Križnar sta ostala zvesta izključno svoji zemlji. In treba je reči, da sta Tonetova in Iletova kmetija zares skrbno obdelani.«

Na delo v tovarne in v druge ustanove se vozi vsak dan približno petdeset Delničanov. Avtobus sicer pripelje vsak dan do vasi, vendar le zato, ker je od tu doma sofer. Redne proge do kraja pa ni.

»Lani se je celo pojavilo vprašanje, ali bo avtobus še sploh vozil do vasi ali ne,« je dejal moj sobesednik. »Potlej smo cesto razširili. S prostovoljnim delom smo jo. Vaški odbor, tudi tega imamo v vasi, sicer pa spadamo pod krajevno skupnost Poljane, je odločil koliko mora kdo narediti. Toda cesta predstavlja za nas še vedno domala največji problem. Krajevna skupnost pač prispeva zanj kolikor je v njeni 'moči'. Že dolgo želimo, da bi bila do vasi odprta redna avtobusna proga. Prav nobenih izgledeov ni, da bi lahko avtobus, ki pripelje že poln iz Javorij, pobiral tudi potnike iz naše vasi. Pa tudi šolarji, le-teh ni malo, bi imeli zagotovo zagotovljen boljši prevoz. Zdaj pa imamo iz vasi avtobusno zvezo le enkrat dnevno, iz Javorij pa vozi avtobus trikrat.«

GRENKI SPOMINI

Angela Bernik z Delnic zagotovo ne bo nikdar pozabila strašnega 25. marca leta 1945. Ne, ne more ga pozabiti, pa čeprav so od takrat minila že več kot tri desetletja. Tistokrat sta v domači hiši pod strehi belogardistov obležala mrtva njena mama in njen brat. Toda to krvnikom še ni bilo dovolj. Ni jim bilo dovolj, še zažgali so ju na njunem domu.

»Že leta 1941, v zimskih mesecih, so imeli partizani prve sestanke v našem hlevu,« se spominja Angela. »Mene so navadno poslali na stražo. Če je preti nevarnost, sem 'pobutala' po

vratih. Potlej sem šla služiti. Gospodar, pri katerem sem služila, je bil načelnik gospodarske komisije za področje Gorenjske. Večkrat sem šla v Gorenjo vas po različen material in obleko. Pa tudi pošto sem prenašala. Zato so me nekajkrat v Gorenji vasi mučili tudi 'ta beli'«.

V Delnicah je bila že zelo zgodaj ustanovljena organizacija SKOJ. Vanjo so se že leta 1943 vključili vsi mladi iz Delnic.

»Pri raznih akcijah je stalno sodelovala tudi gospodarska komisija,« se spominja Angela. »Sicer pa smo stalno prenašali pošto in prevažali hrano na različna področja. Tudi po štirinajst dni skupaj so trajale razne take akcije. Celotna vas je bila vključena v partizansko gibanje vse do osvoboditve.«

Povletova družina iz Delnic je med vojno izgubila štiri člane. Padli so mama Ana ter njena hčerka Mici ter sinova Damjan in Franc. Angela je tako ostala sama.

»Zadnjih dni v marcu, dni tik pred osvoboditvijo, tistih prvih

Angela Bernik

spomladanskih dni leta 1945 ne bom nikdar pozabila,« mi je zadnjič s solzami v očeh pripovedovala Angela. »Preveč strašnega sem prestala. Tiste dni sem služila na bližnji kmetiji — pri Ježlarju. Petnajst let mi je bilo takrat. Prav dobro se spominjam tistega 25. marca, zgodnjih jutranjih ur tega dne. Ravno v hlevu sem bila. Molzla sem, ko so se dvignili ognjeni zublji nad našo domačijo. Pogoreli so hiša, hlev in kozolec. V plamenih pa sta zgorela tudi mama in brat. Seveda sem bila tudi sama v nevarnosti. Zato me je prijateljica odpeljala v bližnji kozolec in me skrila. Morala sem iti v ilegalo. Dlje časa sem živela pri sosedu Dagarinu.«

Delnice so bile pravo »partizansko gnezdo«. Kar devetnajst vaščanov je izgubilo življenje v zadnji vojni vihr. Požganih je bilo več stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Tudi izseljenih je bilo več prebivalcev s tega področja. Toda Delničani niso klonili. Vse do osvoboditve so

vzdrževali kurirsko zvezo G 5 prek svoje vasi.

»Po vojni smo začeli z obnovo vasi,« pravi Angela. »Ustanovljena je bila obnovitvena zadruga. Ker sem ostala sama, še mlada, sem dobila skrbnika. In začeli smo delati. Dobila sem apno, opeko in nekaj denarja. Veliko so mi pomagali tudi vaščani. Do konca vojne sem bila seveda pri sosedu Dagarinu, leta 1947 pa sem se že vselila v novo hišo in tudi hlev je že bil toliko urejen, da sem vanjo 'naselila' kravo. Potlej sem se leta 1950 poročila. Mož Janko je prišel iz Krivega brda v Selški dolini. Življenje se je začelo normalizirati. Domačijo smo dokončno obnovili leta 1953.«

Po vojni je bila Bernikova gospodinja več let zaposlena v podjetju LTH, zdaj pa je upokojena. Seveda ji dela še vedno nikdar ne zmanjka.

»Večkrat premišlujem o svoji življenjski poti,« pravi, »o tem, koliko smo prestali med vojno. Kaj ni nekaj strašnega, da je kar pet mojih najbližjih ležalo na mrtvaškem odru, a nisem smela za pogrebom. Da sem morala pravzaprav začeti živeti popolnoma 'znova'. Še zdaj ne vem, kje sem našla toliko volje, da sem se vsega tega lotila.«

Danes Bernikovi živijo na obnovljeni in lepo urejeni domačiji. Rane se sicer celijo, a zaceljene ne bodo zlepa.

VČASIH NI BILO ZASLUŽKA

»Prav tu v Delnicah sem bil rojen,« mi je le nekaj trenutkov kasneje pripovedoval Janez Kisovec, možak, ki ima zgodovino kraja v malem prstu, delniška 'grča', ki ve veliko povedati o vasi nekdanj in danes ter o svoji bogati življenjski poti. »Nekdanj se je večina prebivalcev ukvarjala s kmetijstvom. Večjim kmetom je glavni zaslužek nudil gozd, drugi so hodili v 'tabrh', ali, če povem drugače, pomagat večjim kmetom, nekateri so se ukvarjali s prevažanjem lesa, s 'furanjem' pa s šivanjem, s krojaškim poklicem. Kar šest nas je bilo takih. Zaslužka pa ni bilo nobenega 'ta pravega'. Naj povem, da je bilo pred dobrimi petinštridesetimi leti v Delnicah kar dvaintrideset fantov. Redno zaposlen pa ni bil nihče. Zato tudi zaslužka ni bilo. Zdaj pa že prek petnajst let ni nikogar, ki ne bi imel dela v tovarni, ki ne bi vsak mesec prinesel domov plače.«

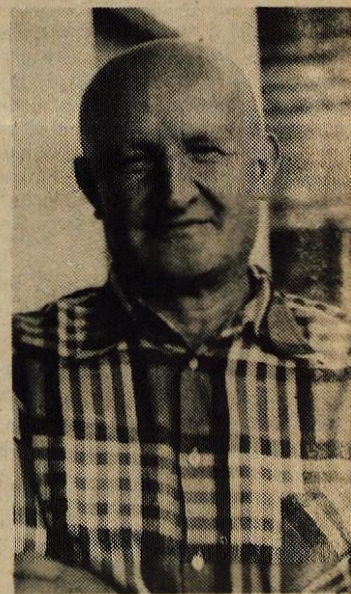
Življenjska pot Janeza Kisovca je izedno bogata. Leta 1935 je odšel k vojakom. »Potlej sem delal nekaj časa v vojaški službi,« pripoveduje. »Tam smo kar dobro zaslužili. Saj veste, v tovarni so takrat delali le redki. No, potlej nas je zatekla vojna. Pričakal sem jo v uniformi. Ja, kar sedemkrat sem bil na orožnih vajah v bivši Jugoslaviji. V začetku vojne smo se Delničani takoj vključili v partizansko gibanje. Glavni pobudnik za vstajo je bil znani prvoborec in spomeničar Anton Peterlji-Igor, naš rojak. Prav vsi v našem kraju smo bili proti Nemcem in drugim sovraž-

nikom. Tudi sam sem bil udeleženec poljanske vstaje. Že leta 1941 sem namreč odšel v partizane.«

Že prav kmalu so Janeza okupatorji odpeljali v koncentracijsko taborišče v Innsbruck. Tu je preživel kar šest mesecev. Naslednje tri mesece pa je bival v 'logorju' v Krautu pri Bodenskem jezeru.

»Potlej so nas poslali domov,« pravi. »Že prvi večer po prihodu v Delnice so domačijo 'obiskale' kar tri nemške patrulje. Toda že isti večer sem dobil tudi zvezo s partizani. Takoj so me vzeli v obveščevalno službo. V Poljane smo vozili mleko in prenašali pošto. Zato nam Nemci niso posvečali preveč velike pozornosti. Leta 1943 sem postal komandir obveščevalne enote za področje Poljanke doline. V oktobru istega leta, 20. oktobra je bilo, prav dobro se še spominjam, so me ponovno ujeli zavojevalci naše domovine. Peljali so me v Poljane in nato v Škofjo Loko. V mestu pod Lubnikom sem ostal štirinajst dni. Takrat sem bil vsak dan vsaj trikrat pretepen. Naslednjih sedem tednov sem preživel v Begunjah. O, koliko so jih v tem času postreljali iz vsake sobe. Vse so postreljali, le pet so nas vzeli 'ven' in nas odpeljali v taborišče Mülberg, nato pa še v Oschatz in vojno ujetniško taborišče v Leipzigu. V tem taborišču sem bil do konca vojne. Najprej sem nato ušel Nemcem, nato še Američanom in pristal sem na ruski strani.«

Takrat, v tistih dneh, je Janez želel samo eno: čimprej priti domov. Zelja je bila zares velika. Zato se je skupinica sedemnajstih Slovencev na svojo pobudo odločila za takojšnjo pot v domovino.

Janez Kisovec

»Po prihodu v domače kraje me je mobilizirala naša armada,« je dejal Janez, »decembra leta 1945 pa sem bil dokončno demobiliziran. Prihod domov je bil zame seveda radost in vesel trenutek. Po drugi strani pa je prihod v Delnice imel tudi trpek in grenak priokus, saj je bilo mnogo gospodarskih poslopij požganih, mnogo prijateljev pa je v vojni vihrji padlo. Moram pa povedati, da sem med vojno vse novice o dogodkih v naši vasi dobival sproti.«

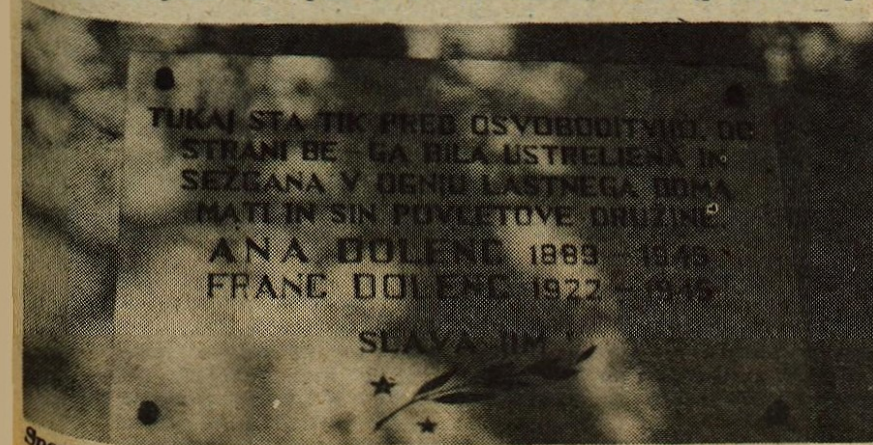
Delnice so v zadnjih letih dosegle ogromen napredek.

»Ko sem prišel domov, nisem imel nič drugega kot obleko, ki sem jo imel na sebi,« pravi Janez. »Potlej smo se začeli zaposlovati v tovarnah, v industriji. Stanje se je kar naenkrat obrinilo na bolje za najmanj 200 odstotkov. V vasi je danes kar 18 avtomobilov, 17 televizijskih sprejemnikov, 4 traktorji, skoraj vsaka hiša pa ima zamrzovalno skrinjo in kosilnico. Žal imamo zelo slab televizijski sprejem. Če, denimo, odpove pretvornik na Žirovskem vrhu, skorajda nimamo sprejema. Pa cisto, cisto imamo tudi slabo. Občina nam je doslej šla veliko premalo, na roko'. Mi bi se prav zagotovo odločili za samoprispevek. En avtobus dnevno do vasi je odločno premalo. Upamo pa, da bomo kmalu dobili boljšo elektriko.«

Delnice danes rastejo. Rastejo iz dneva v dan. V zadnjih letih je zrastle več novih hiš. In rastejo tudi nove. Ljudje zdaj ostajajo doma. Doma v lepem kraju v osrčju Poljanske doline.

Besedilo in slike:

J. Govekar

Spominska plošča na Bernikovi domačiji

Skrb kmetiji

Kmetijska proizvodnja v škofjeloški občini sicer ni nazadovala, bistvenega napredka pa ni čutili – Usmeritev v živinorejsko proizvodnjo

Škofja Loka – Pospeševanje kmetijstva je v občini potekalo v skladu s srednjeročnimi in letnimi programi razvoja kmetijstva. V sklad za pospeševanje kmetijstva so se stekala sredstva iz občinskega proračuna, lani v višini 2 milijona 430.000 dinarjev. Ta sredstva sklada so se v višini milijon 250.000 dinarjev namenila za pospeševanje in izobraževanje, 620.000 dinarjev je bilo nadomestil obresti za investicijske kredite, ostalo sta porabili veterinarska higienska služba in služba za selekcijo in reprodukcijo.

USMERJANJE IN KREDITIRANJE

Kmetijska zadruga Škofja Loka, GG Škofja Loka in KGZ Sora Žiri so 480 kmetijam odobrile 671 kreditov. V predračunski vrednosti predstavljajo največji delež živinorejski objekti, sledi mehanizacija. Poleg srednjeročnih in dolgoročnih kreditov za investicije pa so Hranilno kreditne službe vseh treh organizacij prispevale tudi kratkoročne investicijske kredite, v višini 5 milijonov 953.000 dinarjev. Ob investicijah pa so kooperanti vseh treh organizacij najeli 6 milijonov 975.000 dinarjev obratnih kooperacijskih kreditov.

Iz analize kmetijske pospeševalne službe, ki je zajela 255 kmetij, vključenih v akcijo usmerjanja, je razvidno, da se je število živine povečalo za 33 odstotkov, poraba mineralnih gnojil za 71 odstotkov, poraba močnih krmil za 126 odstotkov in fizični obseg proizvodnje za 23 odstotkov. Ob tem je treba poudariti, da so nižinske kmetije povečale letno proizvodnjo za 9,9 odstotka, hribovske nad 600 metri nadmorske višine pa za 8 odstotkov, kar pomeni, da se razlika med višinskimi in nižinskimi kmetijami povečuje. Tako so hribovske kmetije skupaj z dohodkom iz gozda dosegle na začetku akcije usmerjanja 72 odstotkov vsega dohodka nižinske kmetije, ob koncu leta 1974 pa le še 67 odstotkov, kar je za 5,2 odstotka manj. V prihodnjem obdobju bodo zato potrebni diferencirani ukrepi na področju pospeševanja, kreditiranja in regresiranja.

LETNO UREDITI 120 HEKTAROV

Družbeni plan razvoja občine predvideva, da bo do leta 1980 družbeni produkt kmetijstva in gozdarstva dosegel rast 3,4 odstotka letno. Po oceni imajo kmetije, ki naj bi v

prihodnje še ostale večji tržni proizvajalci okoli 6000 hektarov kmetijskih zemljišč. Glede na teren in stanje zemljišč pa je najmanj 20 odstotkov takšnih, ki jih danes s stroji ni mogoče obdelovati. Zato si bodo prizadevali za pridobitev površin v večjih kompleksih, na katerih je lahko uporabljati minimalno mehanizacijo. Kmetijsko zemljiška skupnost bo zato sofinancirala agromelioracije na površinah večjih od 0,5 hektara in z nagibom, ki praviloma ne bi presegel 35 odstotkov. Manjše površine pa le v primeru, če bi šlo za zaokrožitev že obstoječega kompleksa. Pri sofinanciranju pa bodo upoštevali različne kriterije za stimuliranje in korist hribovitih predelov. Zemljiška skupnost bo s sofinanciranjem najmanj 50 odstotkov od materialnih stroškov poskrbela tudi za usposabljanje kmetijskih zemljišč za strojno obdelavo. Predvidevajo, da bo akcija učinkovita, če bodo dela opravili v desetih letih, letno pa naj bi uredili okoli 120 hektarov zemljišč.

Pomembna pa je tudi ureditev zemljišč, na katerih bi morali napraviti hidromelioracije. Takšna področja so v okolici Žirov, Gorenje vasi, Bukovškega in Studenskega polja, v skupni površini 250 hektarov. Večina teh zemljišč je zamočvirjenih zaradi neurejenih vodotokov. Zato naj bi v sodelovanju z območno vodno skupnostjo uredili osnovne odvodnike in pripravili načrte za izvedbo drenaže.

V prihodnjih letih naj bi med drugimi ukrepi za pospešeno kmetijsko proizvodnjo združevali kmetijske površine. Akcijo naj bi vsaj v začetku tudi izdatno finančno podprli.

Na osnovi izkušenj ter v okviru nadaljnje zemljiške in prostorske politike bodo predvsem skrbeli za pravilno uporabo kmetijskih zemljišč in ohranitev kmetijske zemlje, spodbujali razvoj različnih oblik proizvodnega sodelovanja med kmeti in gospodarskimi organizacijami ter gospodarno razpolagali s skladom kmetijskih zemljišč ter smotno usmerjali promet s kmetijskimi zemljišči. Z novimi naložbami v objekte, s preusmerjanjem kmetij predvsem v živinorejsko proizvodnjo ter z drugimi ukrepi naj bi ob koncu leta 1980 resnično lahko ugotovili, da se je kmetijska proizvodnja v škofjeloški občini res pospešeno razvijala. D. S.

Prostrana planota Jelovice je iz leta v leto vse bolj prepredena s prometnimi žilami. Kajpak pa ceste še vedno ne vodijo do vsakega kotička na tem področju. Gozdov in lesa pa je izredno veliko. Kako ga torej spraviti v dolino? Vleka s konji je zdaj že mnogo prepočasna. Včasih se po strminah in med gostimi drevesi ni mogoče prebijati. Kje je torej rešitev? Pri gozdnem gospodarstvu Bled – obrat Bohinjska Bistrica so jo našli. Iz leta v leto nakupujejo nove stroje za hitro spravilo lesa. Med njimi je tudi moderen stroj za vleko in zlaganje hlobov »alpviteh«, ki ga upravlja Matevž Krivec iz Bohinja in Istok Ličar iz Bitnja. Matevž Krivec, ki skrbi za zvezo z »VOKI TOKI« sprejemnikom in oddajnikom je gozdni delavec že 21 let. »Delo je zdaj mnogo lažje, pravi. »Prej smo imeli starejše in še manj izpopolnjene stroje.« (– J. Govekar) – Foto: F. Perdan

Družbeni proizvod

Škofjeloška občina obsega 51.169 ha površin, od tega 60 odstotkov gozdov in 35 odstotkov kmetijskih površin ter 4 odstotke nerodovitne zemlje. Družbeni sektor kmetijstva svojih površin v minulem obdobju ni povečeval, zato je še vedno 88 odstotkov kmetijskih zemljišč v zasebni lasti. Deagracija se še vedno nadaljuje, v občini je 15 odstotkov kmečkega prebivalstva, po oceni pa je ostalo le še 12 odstotkov ljudi v kmetijstvu. Skrb vzbuja predvsem to, da je približno ena petina vseh kmečkih prebivalcev starih nad 65 let. Vedno več je mešanih gospodarstev, ki v samooskrbi pa tudi pri ustvarjanju tržnih viškov pomenijo pomemben delež.

Narodni dohodek na kmečkega prebivalca kljub vsem ukrepom, da se izboljša stanje v kmetijstvu, še vedno pada. Leta 1974 je znašal narodni dohodek, ustvarjen v zasebnem kmetijstvu, preračunan na kmečkega prebivalca in v primerjavi povprečnega narodnega dohodka na prebivalca v občini le še 39 odstotkov. Narodni dohodek, ustvarjen v zasebnem kmetijstvu, pa je leta 1974 predstavljal v občini le še 6,44 odstotka vsega narodnega dohodka.

10 milijonov kreditov

Hranilno-kreditna služba pri Kmetijski zadrugi Medvode posluje od leta 1969. Ustanovljena je bila za to, da bi zbirala hranilne vloge kmetov-kooperantov in drugih občanov na svojem poslovnem področju ter opravljala kreditne posle. Hranilne vloge niso dosegle željene višine, zato so morali sredstva za kreditiranje poiskati tudi pri poslovnih partnerjih. Do konca lanskega leta so dodelili 348 kmetom-kooperantom 10.164.313 dinarjev kreditov, od tega 254 prosilec 4.680.895 din za nakup kmetijske mehanizacije ter 94 prosilec 483.418 dinarjev za gradbene objekte. Kredite je bilo možno najeti za od 4 do 8 let po 3 % obrestni meri, ki pa se je letos občutno dvignila po podpisu oz. sprejemu samoupravnega sporazuma o obsegu, namenskih in nekaterih pogojih kreditiranja naložb v kmetijstvo in osnovno predelavo ter proizvodnjo in zalog kmetijskih pridelkov v SR Sloveniji. Najvišja možna višina kredita je 300.000 dinarjev glede na kreditno zmožnost prosilca. Zanimanje za kredite v zadnjem času upada, ker so kmetije v glavnem že dobro opremljene. –fr

Kmečki turizem

V škofjeloški občini bi lani podeželje lahko sprejelo znatno več gostov, če bi razpolagalo z več turističnimi zmogljivostmi – Sadovi pred šestimi leti načrtovane akcije spodbuda za še večjo družbeno skrb

Škofja Loka – Že pred vojno je bila predvsem v nižinskih naseljih razvita počitniška dejavnost. Leta 1970 pa so škofjeloški občini z usklajeno družbeno akcijo, s sodelovanjem občinske skupščine, občinske turistične zveze, Transturista, Gozdnega obrata, Kmetijske zadruge in Delavske univerze hoteli zagotoviti intenzivnejši razvoj podeželja.

DESET POLNO OSKRBOVANIH KMETIJ

Akcija se je začela z obveščanjem prebivalstva, z informacijami o pomenu turizma, posebno kmečkega in je zajela trinajst izbranih krajev ali 8500 prebivalcev. Organizirali so predavanja, tečaje, obiske, nudili materialne spodbude v obliki kreditov osmim posestnikom v skupnem znesku 450.000 dinarjev, poskrbeli za davčne olajšave po posebnem pravilniku, ustanovili Občinsko turistično zvezo in nekatera turistična društva ter s turistično-etnografskimi prireditvami poživili izletništvo.

Tako se zdaj ukvarja s kmečkim turizmom 10 kmetij, polno oskrbovanih, ki so že leta 1972 sprejele 357 gostov, leta 1973 657 gostov, leta 1974 800 gostov in lani 700 gostov, največ poleti. Turistične zmogljivosti so večinoma na področju Starega vrha, urejenih pa je skupaj 85 ležišč. Lani je bilo povpraševanje znatno večje od ponudbe.

SPODBUDA V POMOČI

Le na preusmerjenih in moderniziranih kmetijah se lahko ukvarjajo s turizmom kot z dodatno dejavnostjo; le s strokovno usposobljenostjo za kmečki turizem pripravljene prebivalstva ter s spodbudno materialno pomočjo je podeželju zagotovljen tudi turistični razvoj; le z dobro komunikacijsko povezanostjo, z zadovoljivo široko ponudbo gostinskih obratov se privablja več gostov. Ob teh ugotovitvah pa v škofjeloški občini menijo, da je cestna povezava primerna, problematično pa je predvsem vzdrževanje cest v okviru krajevne skupnosti. Poštne storitve so razmeroma skromne.

Prednost pri razvoju kmečkega turizma imajo strnjena naselja, medtem ko imajo posamezne kmetije, za gosta še vedno najbolj zanimive in privlačne, dovolj težav, da se šele po daljši dobi lahko pripravijo za sprejem gostov.

VISOKOGORSKIM KMETIJAM VSO PODPORO

Na območju škofjeloške občine se preusmerja 480 kmetij, po oceni jih je 50 sposobnih za načrtnejše vključevanje v počitniško dejavnost. S tem bi v občini pridobili 300 ležišč.

Nadaljnji napor za razmah kmečkega turizma pa so v občini usmerjeni predvsem v materialno pomoč vsem tistim kmetijam, ki jim kmetijstvo in gozdarstvo predstavlja največji vir

dohodka za preživljanje, lahko zagotove polno oskrbo za vsaj deset gostov in ki leže na nadmorski višini nad 500 metrov. Le-te naj bi vključili v akcijo, jih izobraževali, jim nudili strokovno pomoč, materialno pomoč v obliki kreditov za novogradnje, rekonstrukcije bivalnih objektov, rekonstrukcije gospodarskih objektov, za opremo spalnih, bivalnih in funkcionalnih prostorov, prenosne žičnice in prenosna sredstva. Dobivale naj bi regrese za vse vrste načrtov, za tečaje in strokovne izlete in ogleda, kredite s posebnimi pogoji za gradnjo cest, vodovodov in električne napeljave, deležne pa naj bi bile tudi davčnih olajšav ob novih naložbah. Kmetije, ki leže nad 900 metrov nadmorske višine, naj bi oprostili vseh dajatev ob turističnih storitvah.

Akcijo za pospeševanje razvoja kmečkega turizma naj bi vodili: občinska skupščina, Kmetijsko zemljiška skupnost, krajevne skupnosti, Ljubljanska banka, Hranilno kreditna in strokovna služba KZ, Hranilno kreditna in strokovna služba gozdarstva, Delavska univerza, Alpetour, Občinska turistična zveza ter nekatere samoupravne interesne skupnosti. D. S.

Pašniki se zaraščajo

Med kmetijskimi površinami, ki so v lasti družbe, je največ pašnih površin. Dva najst pašnikov upravlja Kmetijska zadruga Škofja Loka. Pašniki so ekstenzivni, pašne površine se zaraščajo in v več primerih predstavljajo grmičevje in negospodarski gozd.

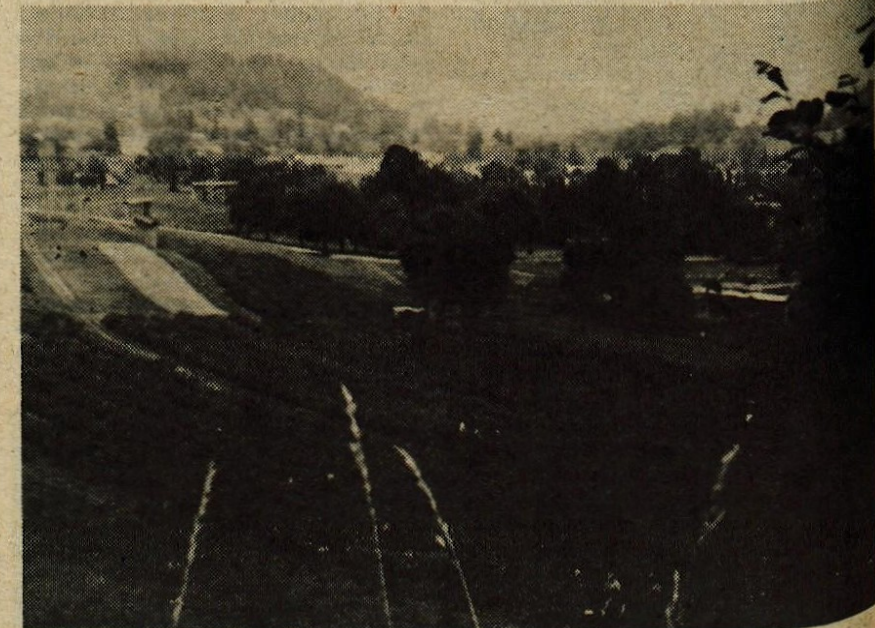
Lani se je paslo na pašniku Martinj vrh 30 glav, na pašniku Golica 35 glav in na Mlakah 25 glav živine. Vsi drugi pašniki so bili opuščeni že leta 1970. Na ekstenzivnih pašnikih paša ekonomsko ni upravičena, intenziviranje posameznih pašnikov pa bi bilo izredno zahtevno, ker večina nima zadovoljivih staj za živino, zaradi nadmorske višine pa je vegetacijska doba kratka in rast dokaj skromna.

Za intenziviranje pridejo v poštev nižinski pašniki: Golica, Martinj vrh in Mlake, ki pa so polni plevela. Samo za sanacijo pašnikov Golica in Martinj vrh bi potrebovali 230.000 dinarjev v prihodnjih dveh letih, približno 10.000 dinarjev na hektar. Ekonomičnost takšnih vlaganj pa je vprašljiva.

Čeprav kmetijsko zemljiška skupnost stremi za ohranitvijo kmetijskih zemljišč, v prihodnjem petletnem obdobju ne bo denarja za obnovitev pašnikov v škofjeloški občini. D. S.

Jesenice – Zastoji na jeseniški obvoznici niso v teh poletnih mesecih nobena redkost. Včasih, ob najhujših prometnih konicah, je kolona z obeh strani izredno dolga, še huje pa je tedaj, ko se na najbolj ozkem delu obvoznice večja in težja vozila nikakor ne morejo srečevati. Med vozili jih je največ s tujimi registracijami. Turisti zelo negodujejo, saj utruja že dolga pot proti Jadrani, zastoj na jeseniški obvoznici pa v hudi pripeki rahlja živce. (ds) – Foto: D. Dolenc

Na sliki je del ribezovih nasadov pod vasjo Poljšica pri Gorjah. Takšnih nasadov je na gorjanskem območju kar precej. Ribez je seveda obrat na odkupljen; odkupovala ga je KZ Bled od zadruge po 12,50 din za kg, lastniki nasadov pa bodo dobili kilogram plačan po 11 din. Obiraleci ribeza so zaslužili z obiranjem po 3 din za kg, le zadnja bera, ki je bila zelo zamudna, pa bo menda po 3,50 din za kg. Letošnja bera je bila precej slabša predvsem zaradi močne suše in izredne sončne pripeke. Odkupna cena ribeza je že več let nespremenjena, vse dražja pa so škropiva in pa delovna sila, tako da je ta kultura komaj še rentabilna. – Foto: J. Ambrožič

Obujanje nekdanjih običajev

Sovodenj – Zares prijetno je bilo preteklo nedeljo, 18. julija, popoldne na hribčku, nad Sovodnjem, vasic, ki se skriva v globoki kotlini med Ermanovcem, Staro Oselico, Koprivnikom in Mrzlim vrhom. Sovodnjski turistični delavci so namreč v kraju, ki je bil pred leti še domala odrezan od sveta, zdaj pa do njega vodi kar več prometnih žil, tista bolj strma iz Sovodnja, ali oni položnejši iz Kladja in Otaleža prek Cerkljanskega vrha, že petič zapored pripravili zanimivo turistično etnografsko prireditev »Praznik koscev«. In treba je povedati, da je tudi tokrat prireditev izredno dobro uspela. V lepem in sončnem nedeljskem popoldnevu, v poznem popoldnevu je sicer začel »groziti«
dež, a ga razen nekaj kapljic ni bilo, se je na travniških livadah na Novi Oselici, tam, kjer so kosci prikazali nekatere običaje, ki so bili nekdaj v navadi ob košnji v krajih v zgornjem delu Poljanske doline, zbralo več sto obiskovalcev.

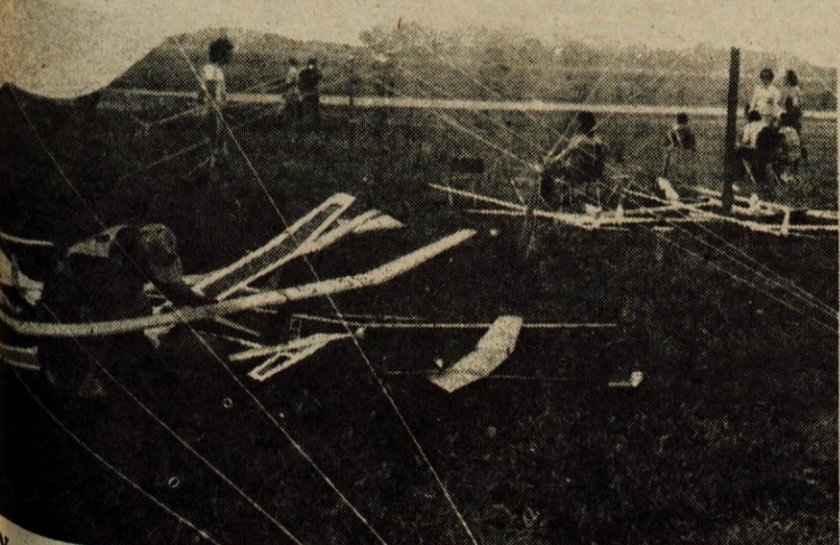

Anton Slabe – zmagovalec med člani

Malo po drugi uri popoldne je sonce še močno pripekalo. Pa tudi trava se je v teh julijskih dneh zaradi pomanjkanja dežja že počasi osušila. Toda to koscev, ki so se zbrali na Novi Oselici, da bi prikazali nekdanje običaje, ki so spremenljali to težko, a večkrat tudi »veselo«
kmečko opravilo, da bi se med sabo pomerili v ročni košnji, in deklet – grabljic niti malo ni motilo. Dekleta, žene, fantje in moške so tako kot nekdaj z vso resnostjo in zagnanostjo poprijeli za delo, za delo, ki je danes mnogo lažje, saj skorajda ni več kmetije

Po napornem delu kakršna je košnja se počasi prileže izdatna malica. Foto: J. Govekar

Na letališču Alpskega letalskega centra Lesce imajo tudi betonsko stezo za spuščanje modelov. Ob njej je posebno živahno ob sobotah in nedeljah, ko lastniki preskušajo svoje modele. Večkrat pa so tu tudi različna tekmovanja. – B.B.

Gorje brez trafike

1. julija je bila v Gorjah ukinjena edina trafika za celotno področje KS z desetimi vasi in okoli 2800 prebivalci. Trafika je bila v centru Gorj in jo bodo prebivalci prav gotovo pogrešali. Kar najprej se bo treba dogovoriti s podjetjem Tobak, da bi Gorje ponovno dobilo ta potreben lokal; verjetno bo potrebno postaviti tudi za nove prostore, saj je bila dosedanja trafika v privatni hiši.

J. Ambrožič

Milan Strel – zmagovalec med pionirji

brez kosilnice, brez obračalnika in drugih kmetijskih strojev.

Kajpak pa so obiskovalci še s posebnim zanimanjem sledili tekmovanju koscev. Tekmovali so člani, prvič letos pa so se med sabo pomerili tudi pionirji. Najmlajši so člani, prvič letos pa so se med sabo pomerili tudi pionirji. Najmlajši kosci so dokazali, da so še vedno kos ročni košnji, da so še vajeni kositi ročno, nabrustiti koso, da bodo še nadaljevali tradicije svojih očetov. Kajti treba je povedati, da povsod, v vsakem bregu, še vedno ni mogoče kositi s kosilnico. Marsikje je potrebno kositi še ročno.

Strokovna komisija, ki je ocenjevala delo koscev, delo tekmovalcev, zares ni imela lahkega dela. Člani komisije so namreč najprej izmerili čas košnje, nato pa ocenjevali še držo pri košnji, ravnost redi, »čistost«
košnje...

In zdaj k rezultatom! Med člani je s precejšnjo prednostjo zmagal Anton Slabe iz Podjelovega brda, zbral je 29 točk, drugo in tretje mesto pa sta si s 26 točkami med sabo razdelila Ciril Rupnik iz Podjelovega brda in Marko Kosmač iz Mrzlega vrha. Tudi mladi kosci so se odlično odrezali. Zmagal je najmlajši: 12-letni Milan Strel iz Mrzlega vrha z 28 točkami pred Maksom Rupnikom iz Stare Oselice (25 točk) in Franjom Slabetom iz Koprivnika (24 točk).

Po tekmovanju se je kajpak začelo že tradicionalno rajanje pod lipo. Za zabavo je poskrbel ansambel Franca Flereta z Dobropoljskimi fanti. J. Govekar

Olimpijska množica

Olimpijsko geslo važno je sodelovati in ne zmagati se bo še najbolj uresničevalo pri gledalcih. Mnogi bodo pozno v noč zrl v ekrane, druge bo ogled tekmovanj prikrajšal za izlet, nekateri bodo v obdobju iger čutili primanjkljaj spanja, mišljenje in govorjenje večine pa je te dni bolj »olimpijsko«.

Športna tekmovanja so za gledalce kot nekako gledališče, v katerem podoživljajo s tekmovalci vred trenutke uspeha, veselja, bojevitosti, zmagovalstva in neuspeha. Šport kot arena, šport kot gledališče, se prav tako širi kot so se razvijale in širile same igre. Na prvih je bilo le malo gledalcev, bile so bolj skromne, trajale so najprej samo en dan, kasneje pa pet dni, v starem Rimu so se zadovoljevali z gladiatorskimi igrami. A napočil je čas, ko so oživel igre današnjega časa. Tudi te so bile na začetku le igre bolj priložnostnih športnikov, dokler niso postale svetovno prvenstvo izbranih športnikov.

Danes je tele-šport, če ga tako imenujemo, postal del zabave, razvedrila in omike. Ta pritegne množice, posreduje tekmovanje v kraje, vasi ali zaselke, v katerih ljudje prvič posredno vidijo športna tekmovanja. Tisti, ki se nikoli niso ogrevali za šport, jih le-ta začne zanimati. Vsak v določeni panogi po svoje uživa. Ta rad gleda teke, oni plavanje, občudujemo mojstre v športni gimnastici. Pa konjeniški šport – tudi ta je olimpijski in simbolizira tisočletno zavezanost med človekom in konjem. Konj nam je pomagal in nam še pomaga v miru, s konjem smo delili grozote vojn. Je pa veliko privržencev bolj napadalnih panog, tako kot v Ameriki. Za gledalce imajo tam taki športi večjo vrednost. Seveda je tele-šport bolj anemičen, mnogi radi neposredno uživajo v bojevitih igrah in so manj strpni do nasilja. Nasilje in terorizem sta temni senci, ki zmanjšujeta miroljubno poslanstvo olimpijske zamisli. Ali je šport nadomestilo vojn, kar trdijo nekateri zahodni teoretiki? Ali je šport kulturna bogatitev?

Prav šport v okviru olimpijskih iger želi krepiti mir in sodelovanje med narodi. Poleg prvih bojevitosti je v športu potrebno upoštevati splošno človeško potrjevalno vlogo. Seveda v nekaterih bojevitih igrah mnogi sproščajo nakopičeno nejevoljo in se trenutno počutijo močni in bojeviti.

Olimpijski dosežki se izboljšujejo. Na prvih igrah današnjega časa so se v metu diska še v starem helenskem slogu približevali tridesetim metrom, danes pa najboljši atleti s tem klasičnim orodjem že presegajo mejo sedemdesetih metrov, podobno je v metu kroglice.

Čeprav vrhunski športniki že uresničujejo storitve, ki se bližajo mejam človeške zmogljivosti, pa povprečni ljudje današnjega časa, po gibalnih sposobnostih, osebni kondiciji in življenjski moči ne napredujejo. Skrbno so vpisani športni rekordi, a nihče točno ne ve, koliko zmore posamezni zastopnik tega ali onega naroda in na kakšni ravni je njegova športno gibalna omika.

Olimpijske igre naj bi učinkovale na množico bolj športno spodbudno, saj v svojem bistvu izražajo in potrjujejo neobhodne človeške, miselne in gibalne vrline.

Jože Ažman

Proslava invalidov na Pokljuki

Društvo invalidov Kranj je sklenilo letošnjo obletnico vstaje slovenskega naroda kar najbolj slovesno proslaviti. Ob tej priložnosti bo društvo priredilo komemoracijo s polaganjem vencov in kulturnim sporedom pri spomeniku Cankarjevemu bataljonu na Pokljuki. Slovesnost bo v četrtek, 22. julija.

Ob tej priložnosti bo tudi vsakoletni piknik, ki se ga lahko udeležuje

vsi člani Društva invalidov Kranj, če se poprej prijavijo v društveni pisarni na Begunjski 10. Prijave so potrebne, da bo društvo lahko za vse udeležence organiziralo prevoz ter za vse zagotovilo tudi porcijo parti-zanskega golaža.

Na zadnji seji društva invalidov je bilo tudi sklenjeno, naj si invalidi ob tej priložnosti pripno vsa odlikovanja, ki jih imajo.

F. Šenk

VSAK PETEK NA 4 STRANEH

kino
radio
televizija
križanka
od
vseposod
družinski
pomenki
šolskih
klopi
gorenjski
kraji

Takole so ga predstavili fička, mladi jeseniški »šrangarji«, ki imajo v rokah res nekaj, medtem ko za njihove glave ne bi mogli kaj takega trditi...

Pismo jeseniškim »šrangarjem«

Pobalinsko nad voznico

Kako se je meni in Glasovemu fičku pred jeseniško občino godilo? Mar so me mladi jeseniški šrangarji zamenjali za nevesto?

Jesenice – Minulo soboto je bila v stavbi jeseniške skupščine zlata poroka, ki smo jo zabeležili. Bilo pa je po zlati poroki še več drugih porok, med njimi tudi dve, ki so jih čakali »šrangarji«, mladi Jeseničani, med njimi tudi mladi jeseniški športniki.

Po opravljenem poslu sem hotela z avtom ven, vendar so bili vsi izhodi s parkirnega prostora zaprti, še posebno glavni, z debelim hlodom, mizo s pijačo in dvema zibelkama. Še poprej pa ste me, čakajočo zunaj, vi, »šrangarji«
hoteli prepričati, da fotografiranje okoli vas nekaj stane, vsaj 20 dinarjev, če že ne zmorem več. Res sem vas hotela sprva nekajkrat »pritisniti«
in vas predstaviti kot mlade, ki tudi v mestu ohranjate lep gorenjski svatbeni običaj, a ste potlej vse drugače obrnili...

Nekaj vam najbrž na meni ni bilo všeč, kajti ravno vame sta se bili zapirali, medtem ko ste druge brez komplikacij spuščali skozi prepreko. Najbrž se vam je zamerilo, da vam že takoj nisem plačala, sicer ne vem, kaj in zakaj. Potem ste mi napravili živi zid pred prepreko in odločno zahtevali, da naj plačam svojizhod, čeravno se nismo poznali. Sem rekla, a ne, »fantje, dajte no mir, hec je in razumem vas, ampak spustite me no mimo«. A vas je popadla togota in ne živo in ne mrtvo me niste hoteli spustiti na cesto.

Veste, potem pa je v meni zavrelo, popadla me je strahotna trma, ker ste se prav pobalinsko vedli, ne poznavajoč reničnih svatbenih običajev. Hoteli ste na silo denar in zdeli ste se mi kot berači in niti približno se vam ni sanjalo, kaj zahteva »šrangarski«
običaj. Prvič: kakršenkoli že hec se gre izključno le s svati in tistimi, ki so ženinu in nevesti najbližji; drugič: ko bi mi ponudili vsaj kozarček vina, in če bi se ga samo dotaknila, bi vam morala po stari šegi odšteti denar, magari za deset litrov in tretjič: »šrange«
niti približno ni nikdar plačevala nobena ženska, mar se vam ne zdi, da ste skregani z vsemi pravili lepega vedenja in nasploh kavalirstva?

V meni je prekipelo, ob imenitni zabavi številnih firbcev, bilo mi je vsega dovolj in sem zavpila, da sem konec koncev v službi, da ne dam nobene pare, ker mi je malo mar takšnih taparij, ker niti približno niste nobena »šrange«
in da se niti za pol milimetra ne premaknem od živega zidu, da me boste spustili zlepa ali zgrda. Po stari in veljavni »šrangarski«
šegi vašega kozarčka še vedno od nikoder...

Ko sem zaklenila Glasovega fička, ste planili nanj in ga, športniki pa taki, prenesli na parkirni prostor, češ, baba, zdaj pa

imaš. Ne le, da najbrž nikdar niste videli prave »šrange«, šli ste se pobalinske izbruhe, nakar je občinstvo reklo, da vas je lahko sram, da od neznane ženske terjate nekaj, kar v nobenem primeru ne bi smeli.

Ko je na moj klic prišel miličnik, ste me spustili, ob žaljivih opazkah, ob metanju denarja na fička. Že zdavnaj to ni bila več nobena šega in noben hec, zgolj vaše pobalinsko vedenje, ki ga nikakor ne morem odobravati. Rekli ste, da sem skopuška in se zdaj sprašujem, kdo je bolj. Se vsi »šrangarji«
na tej ljubi Gorenjski s pijačo pretentavajo svate, z zares vpludnimi gestami in šele tedaj nastaja hec. Vi pa na vrat na nos vame, tuleč, naj plačam. Kaj? Vaše rjovenje, skakanje okoli, žaljivke?

Bila sem vam nepoznana, če pa ste me že zamenjali za nevesto, se vam je moralo presneto megliti pred očmi: če mi je že usojeno, da kdaj postanem, potem si ob vsem svojem skopuštvu, ki ste mi ga tako intenzivno očitali, privoščim vsaj frizerja in spodobnejšo obleko. Jasno?

Čeprav ste prav vandalsko premikali fička, žalili, vam vseeno oproščam mladostno objestnost, nevednost, nekavalirstvo. Vabim pa vas na ustrezne instrukcije glede »šranganja«
v svojo rodno vas, na Koroško Belo, k našim belskim fantom, ki vedo, kako se ob »šrangah«
obnaša. Jih bom prepričala, da vas ne bodo nabunkali, ker ste z mano tako ravnali, čeprav jim bo le malo vrela kri.

Če se hočete še naprej iti »šranganje«
sredi mesta, se potrudite na Belo in se podučite, da v prihodnje ne boste več v sramoto sami sebi in vsemu vašemu mestu.

Pa lep pozdrav s Koroške Bele od Darinke Sedej

Cesta JLA 6/1
nebotičnik

PROJEKTIVNO PODJETJE K R A N J

Izdeluje načrte za vse vrste visokih in nizkih gradenj. Razpolaga z načrti tipskih projektov stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopjij.

Biftek malo drugače

Potrebujemo: 40 dkg pustega govejega mesa, 5 dkg suhe slanin, 3 stroke česna, 2 jajci, žlico drobtin, sol, poper, ščepec zelenjavne začimbe, 6 dkg olja, žlico paradižnikove mezge, pol kozarca belega vina, malo vode in žlico navadne ali krompirjeve moke.

Meso in slanino dvakrat zmeljemo, česen sesekljamo in stremo s soljo ter skupaj z jajci in drobtinami primešamo mesu. Popramo in dodamo zelenjavno začimbo. Meseno maso dobro prenetemo z rokami in oblikujemo zrezke. Opečemo jih na vročem olju, vzamemo ven in denemo na toplo. Na preostali maščobi razmešamo paradižnikovo mezgo, dodamo vino in vodo, v kateri smo razmešali moko, solimo in popramo. Pustimo da prevre, nato dodamo zrezke in počasi kuhamo, da se meso zmeha.

Počitnice

Ni otroka, ki ne bi goreče pričakoval zasluženih počitnic. Zgodi pa se, da je prvih nekaj počitniških dni mimo, pa že opazimo, da je otrok, prej vaje šolskega dela, sedaj nekam nezaposlen, ne znajde se, skratka dolgočasi se. Omogočimo otroku, da za nekaj časa spremeni okolje, da odide v kolonijo na morje, sam ali s starši ali kam k sorodnikom. Samo dobro je, če lahko otrok spremeni okolje, spozna nove ljudi, se nauči marsikaj novega.

Del počitnic pa otrok seveda preživi doma. Večji otroci se lahko med počitnicami tudi zaposlijo: predvsem to velja za mestne otroke, saj otroci na deželi, na kmetijah, že tako morajo posebno med počitnicami bolj poprijeti za delo. Otroku ne bo škodilo, če kak mesec med počitnicami spozna, kako se zasluzi denar: zaslužek naj porabi zase, morda za počitnice, za nakup kolesa ali kar si pač zelo želi ali pa prispeva del tudi za šolske potrebščine.

Skupaj z otrokom naredimo načrt, kako bo preživel počitnice. Če bo ostal doma, se z njim domenimo za dnevne obveznosti, ki jih mora opraviti: to so majhna domača dela, ki so sicer razdeljena med družinske člane skozi vse leto, med počitnicami pa del teh »bremen« lahko prevzamejo otroci. To so morda dopoldanska nakupovanja ali v času, ko so starši na delu ali kako drugo opravilo primerno starosti otroka.

Seveda ne gre pozabiti na šolske knjige: pa ne, da bi jih bilo treba še enkrat prebrati, to ne, pač pa je treba šolske potrebščine urediti,

nerabno zavreči, ostalo pa shraniti. Med počitnicami naj otrok ne bo brez dobre knjige.

Pa še nekaj: med počitnicami se lahko otroku posvetimo malo bolj, kot smo se mu med šolskim letom: starši naj se več pogovarjajo z otrokom, se mu skušajo približati in sploh ustvariti tisto prijateljsko vez, ki jo je v sedanjih dirki s časom tako težko ustvariti in ki jo otrok tako zelo pogreša.

Za poletje je prijetna takale kombinacija gladkega in rožastega blaga; domisljeno so na pas, prsi in rokave našiti šopki cvetja, ki so enostavno izrezani iz blaga, ki je ostalo pri krojenju krila. Obroba je v eni izmed barv cvetja. V TEKSTILINDUSOVI prodajalni v Hotelu CREINA v Kranju boste za tako kombinacijo našle polno lahkkih bombažnih blag.

Znojenje

V vročih dneh se zelo poveča znojenje, s katerim hoče telo ohlajati organizem, da ne pride do pregretja. Zato poleti pazimo, kako smo oblečeni, da ne oviramo te naravne toplotne regulacije. Še posebej pazimo, da so primerno lahko oblečeni ali slečeni zelo majhni otroci, ki jim vročina še hitreje škoduje kot odraslim.

Znojenje običajno povezujemo z neprijetnimi občutki. Sam znoj je brez vonja, slanega okusa, vendar pa na zraku in pomešan z nečistočo, ki se sicer zadržuje na površini kože, lahko začne neprijetno zaudarjati. Ob znojenju koža tudi postane alkalna in dovzetna za plesni in bakterije, koža se rada odrgne, na primer med nogami; pod pazduho nastajajo abscesi zaradi zastajanja in razpadanja znoja.

V vročini potenja seveda ne moremo preprečiti, lahko pa preprečimo neprijeten vonj. Umivajmo se kar najpogosteje, uporabljajmo deodorantsko milo, pod pazduho pa deodoranse. Izigibajmo se sintetičnim tkaninam, ki ne vpijajo znoja in neprodušno zaprtim obualom. Bombaž in platno, svetle obleke, odprte sandale so oblačila za vroče dni. Široke frfotajoče obleke brez pasu brez tesnih majic in kabojk, pa se bo dalo tudi vroče pasje dni preživeti.

Prehudo znojenje skušamo ublažiti ne le z umivanjem in menjanjem obleke in nogavic, pač pa tudi z zračnimi kopelmi. Ob morju, ko smo oblečeni le v kopalke, se ne znojimo pretirano ali pa sploh ne. Če se nam noge močno znojijo, veliko hodimo bos, a ne po mrzlem tlaku.

marta odgovarja

Ada z Jesenic — Kupila sem tanko pralno blago, iz katerega bi rada imela poletno obleko. Všeč so mi napihnjeni rokavci. Krilo naj ne bi bilo preozko, ker imam močnejša stegna. Prosim za model obleke. Stara sem 22 let, visola 163 cm, tehtam pa 58 kg.

Marta — Obleko sem narisala po vaših željah. Ima kratka napihnjena rokava, globok izrez: pod prsmi je rezana, namesto vstikov pa rahlo nagubana. Širok vstavljen pas dopolnjuje ožji pas prav tako iz blaga ali pa naj bo usnjen v barvi, ki se sklada tako z obleko kot s čevlji in morebitnim nakitom. Obleka se zapenja z zadrgo ob strani, dolžina pa pokriva koleno.

Dvobarvna kvačkana mreža iz trde preje, ki jo hitro naredimo z zelo debelo kvačko, nam bo na počitnicah služila kot kopalna torba in kot torba za nakupe.

Kosem Malči: »Največ je vredno, da je stanovanje suho in toplo«

zaradi tega manjšo izbrala. 60 kvadratnih metrov meri to stanovanje in je tri in pol sobno. Dnevna soba se mi zdaj zdi malo premajhna. Če bi kupovala hišo danes, bi se seveda odločila za večjo. Je pa, verjemite, zelo prijetno tudi v tej.

In zares je prijetno. Malči odpira pred mano vrata: predsoba, kuhinja s prijetnim jedilnim kotom, dnevna soba, od tu še ena predsoba, ki vodi v spalnico, otroško sobo, kabinet in kopalnico s straniščem. Iz dnevne sobe pa prideš na dolg balkon; mehka preproga na tleh in ležalnik pričata, da se družinica tu kaj rada zadržuje.

»Se je pa poznalo, ko smo vzeli vse v grobem in smo potem vse sami naprej izdelali: mož je položil tapete in parket, brat ploščice in tako naprej. Trajalo je kar dobri dve leti, da se je vse to uredilo in če pomisliš, da je pri JELOVICI to v 14 dneh narejeno... Pa seveda to še ni vse. Saj ste videli zunaj; ploščice je še treba položiti ob vhodu, škarpa je nenasitna in bo treba še več kubikov prsti, da bo tule pod balkonem enkrat lepa trata.«

Toplo je sijalo sonce skozi drevje pod hišo in človek bi kar obvisel na ograji, zrl v zelenje pod sabo in poslušal vodo v globeli.

»Pa pozimi, je toplo?«

»Izolacija je odlična in ta gradnja se nikakor ne more primerjati s klasično. Spomnim se, kako se je v prejšnjem zidanem stanovanju spomlad ob temperaturnih razlikah povsod nabiral kondenzat. Tu pa lahko pustim stvari kjer koli in ostale bodo suhe. Za izolacijo je volna in na notranji strani je iverka, mi smo pa dali čez še gips plošče, na katere se tapete odlično lepijo.

Najboljši pa je ta občutek toplote, ki jo daje les. In kako malo kurjave je treba! Lani smo

In koliko stanejo hišice Jelovica?

Za kompletno finalizirano hišo po sistemu »ključ v roke« od plošče navzgor se gibljejo cene od 250.000 do 440.000 din.

Če vzamete samo grobe elemente z grobo elektriko in vodo, vas bo stalo od 150.000 do 280.000 dinarjev.

Za grobo dobavo elementov brez elektro- in vodovodne instalacije in kleparskih del z enim inštruktorjem, tako da mu daste za pomoč 3 do 5 delavcev, boste odšteli 100.000 do 200.000 din.

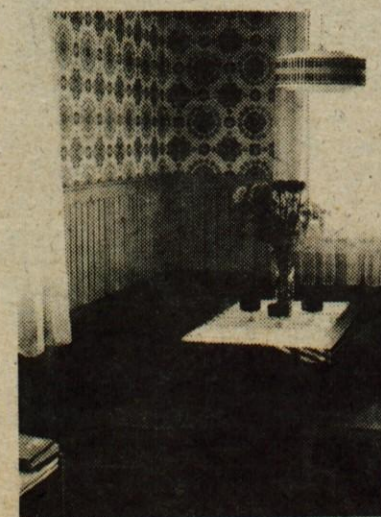
Vse podrobnejše informacije dobite v JELOVICI, v oddelku prodaje montažnih hiš in na telefon 61-361. Zahtevajte tudi prospekte.

pokurili vsega dve toni in pol premoga, pa je bila dolga zima. Tudi peč da JELOVICA zraven.

»Kaže, da morajo biti kleti prostorne, ko je vse podkleteno.« »Pojdite pogledat,« me povabi Malči in spustili sva se po zavitih stopnicah v klet. Človek ima občutek, da je tu še več prostora kot zgoraj. Velika soba, v kateri bi se dala napraviti odlična igralna soba, pa klet za zelenjavo, kurilnica, še par shramb in garaža za dva avtomobila...

Gledam te mogočne spodnje zidove, lepo speljane terase na sprednji strani hiše, škarpo, s katero se mož muči gotovo že več mesecev, in občudujem njuno veliko delo, ki sta ga sama opravila v teh nekaj letih. »In če bi se še enkrat odločili za gradnjo, bi bila ta še vedno montažna?«

»Bi, le zagotovo bi bila večja, verjetno tisti novejši tip od JELOVICE, ki ima nekaj čez 90 kvadratov, pa mogoče bi še kakšno delo okrog finalizacije prepustili JELOVICI. Ti le da dosti dela in stroškov in če ne narediš res vsega sam, je ceneje, če kar njim prepustiš vse skupaj. Da bi pa morali še obrtnike okrog iskati — ne, saj ni misliti na to.«

Polno prijetnih koticov ima Malčin domek

Elita vam predstavlja trgovino Drogerija na Titovem trgu 23

Sredi poletja smo in čas počitnic je tu. Svoj dopust preživljate na morju, v planinah, na potovanjih ali pa tudi doma. Kjerkoli že, izpostavljeni ste soncu, vodi, vetru in toploti. Brez zaščitnih in kozmetičnih sredstev ne boste mogli, če hočete, da boste imeli od tega tudi koristi.

V naši DROGERIJI vam je na voljo vse, kar potrebuje vaša koža: kreme (suhe, mastne in polmastne), kolonjske vode, parfume, pudre, razne losione, deodoranse, spraye, olje in mleko za sončenje vseh tujih in domačih proizvajalcev. Še bi lahko naštevali, pa pri vajelec. Se bi lahko naštevali, pa pri vajelec. Se bi lahko naštevali, pa pri vajelec. Se bi lahko naštevali, pa pri vajelec.

Svoj kotic v naši DROGERIJI imajo tudi fotografi. Na voljo so jim fotoparati s priborom, filmi za črno-belo in barvasto tehniko, fotomaterial za razvijanje, albumi za slike in ostalo. V nekaj dneh vam kvalitetno razvijemo filme in izdelamo slike.

Na zalogi imamo dalje v DROGERIJI vsa pralna sredstva od praškov do toaletnega mila in šampona za umivanje in kopanje vseh vrst. Kompletna je izbira frizerskih preparatov.

Kadar pa ste v zadregi zaradi daril, si ne belite glave. V DROGERIJI vam pripravijo in lično aranžirajo darilo, ki ga boste izbrali.

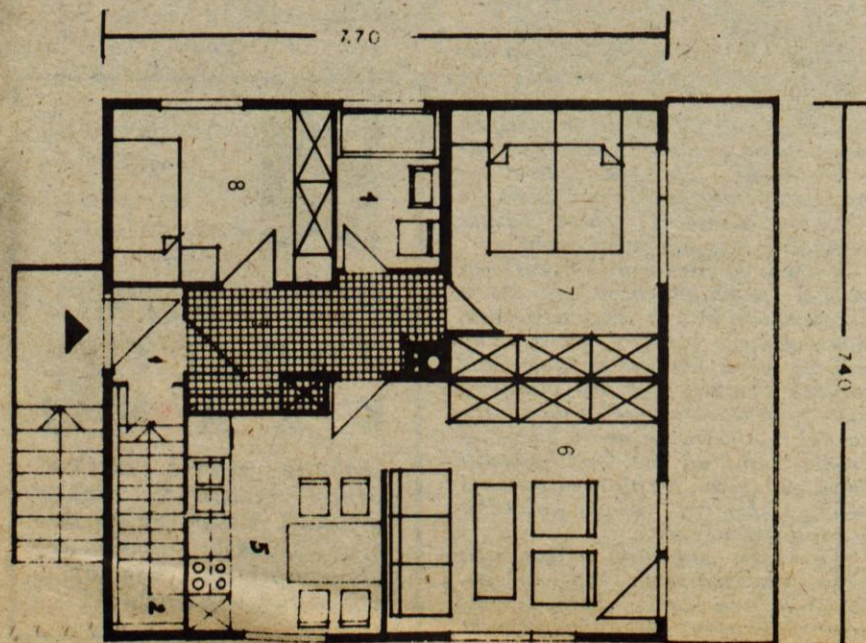

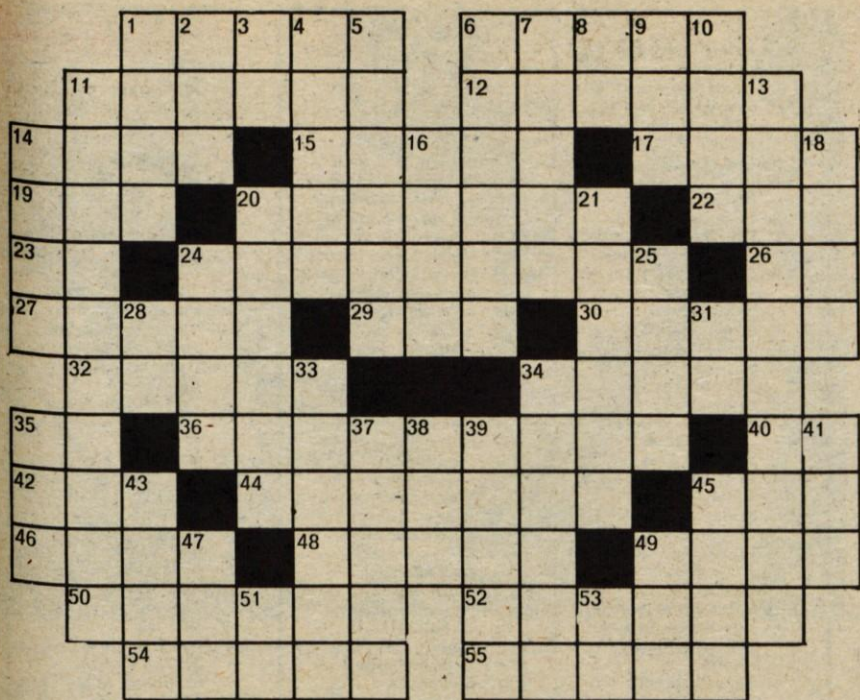
Obupno je bilo v prejšnjem stanovanju: vlaga, mraz, malo prostora. In stalno jih je preganjala otrokova bolezen: angina za angino, bronhitis, prehladi...

»Morala sva se hitro za nekaj odločiti. Nujno je bilo suho stanovanje, ali pa bi otrok resno zbolel, tako hudo je že bilo. In najhitrejša in najboljša rešitev je bila prav montažna hiša od JELOVICE,« pripoveduje Malči, ki se še kar ne more otresti more tistih dni in noči, ki jih je prečula ob bolni punčki.

»V 40 dneh je bila zgrajena. 40 dni od prve lopate do strehe! Samo grobo izvedbo sva takrat vzela, ker ni bilo dovolj denarja in tudi hišico sva z možem prav

Razporeditev prostorov jelovskih hišic je funkcionalna in ekonomična. Predstavljamo vam tloris tipa 4121-20.

Rešitve nagradne križanke z dne 16. julija: 1. milord, 7. mornar, 13. ekspert, 15. Betetto, 16. SO, 17. stereotip, 19. OM, 20. Ana, 22. onestep, 23. INA, 24. ranar, 26. perl, 27. klor, 28. trta, 30. Sakulin, 32. natanko, 34. Oger, 35. fara, 36. Tiva, 38. arena, 41. Aka, 42. vatelin, 44. cer, 45. RL, 46. Saracenska, 48. ro, 49. soliter, 51. skabies, 53. ananas, 54. arenda.

Izzrebani reševalci: prejeli smo 75 rešitev. Izzrebani so bili: 1. nagrado (50 din) dobi Štefan Perger, 64207 Cerklje, Velesovo 47; 2. nagrado (40 din) Zlata Suštercic, 64000 Kranj, Prešernova 4; 3. nagrado (30 din) Vida Rugale, 64000 Kranj, Kidričeva 3. Nagrade bomo poslali po pošti.

Rešitve pošljite do torka, 27. julija, na naslov: ČP Glas Kranj, Moše Pijadeja 1, z oznako Nagradna križanka. Nagrade: 1.: 50 din, 2.: 40 din, 3.: 30 din.

Vodoravno: 1. kdor z udarci kladi oblikuje kovino, kdor kuje, 6. oder, prizorišče, 11. huda nalezljiva črvesna bolezen z bruhanjem, drisko in znižanjem telesne temperature, 12. potrdilo o prejemu izposojene stvari, 14. kravji organ za prizvodnjo mleka, 15. derivat alkohola, ki nastane pri reakciji alkohola s kislino, 17. človek z velikimi očmi, okač, 19. ženski osebni zaimek, 20. ljudožerec, 22. starožidovski kralj, 23. kratica za Delavska enotnost, 24. vojaki grške milice v osvobodilni vojni, 26. kazalni zaimek, 27. vrsta aperitiva, 29. okrasni predmet ali delo brez umetniške vrednosti, 30. olupšava, 32. koralni otoki, 34. odrivek, 35. latinski veznik, in, 36. razsežnost, mera, 40. znak za kemično prvino nikelj, 42. glavno mesto Italije, 44. v starogrški mitologiji morske nimfe, hčere boga Nereja, 45. geometrijski pojem, podoba, 46. utrdba, nasip z jarkom, 48. junak mladinske povesti islandskega pisatelja Jona Svenssona, 49. živalska noga, 50. rudnina, kalcijev fosfat s fluorom ali klorom v proizvodnji fosfornih gnojil, 52. industrijsko mesto v srednji Hrvaški, gošpodarsko središče naftonosne Moslavine, 54. spoji, kontakti, 55. družina italijanskih graditeljev godal iz Cremona.

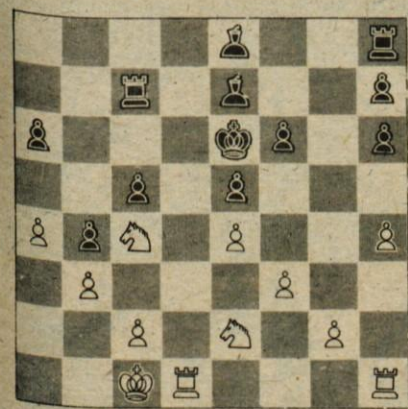
Navpično: 1. popolna, globoka nezavest, 2. vzklík pri bikoborbi, 3. avtomobilska oznaka za Benetke (Venezia), 4. površina, območje, 5. časopis, 6. kdor grdo je, srebavec, 7. naš odlični telovadec, »zlati konjenik«, 8. kratica za eventualno, 9. nov v sestavljanjkih, 10. Noetova barka, 11. v mehaniki nauk o zakoni gibanja teles ne glede na sile ali mase, 13. potrdilo o zastavi, zastavni listek, 14. kemična spojina vodika s kisikom, za življenje nujna tekočina, 16. bojlerji elektrostrojnega podjetja iz Ljubljane, 18. kraj na vzhodu Irske, jugozahodno od Dublina, 20. glina najboljše vrste, ki se uporablja za izdelavo porcelana, 21. množina od človeka; osebe kot družbena skupnost, 24. gruč, prodovina, 25. ribje jajčece, 28. arabski žrebec, 31. avtomobilska oznaka za Rijeko, 33. seznam imen, 34. latinska beseda za oidij, vrsto rastlinske plesni, 35. ljudsko ime za Hercegovca, 37. krilati dečki, spremeljalci boga Erosa, 38. angleška reka skozi Northampton, 39. ime jugoslovanske operne pevke Kunc-Milanov, 41. letovišče pri Opatiji, 43. majhen pes s potlačenim gobcem in tesno ob hrbtu zavitim repom, 45. lansko leto, 47. poseben položaj pri šahu, 49. rimski cesar, ki je razdejal Jeruzalem, 51. znak za kemično prvino titan, 53. znak za kemično prvino tantal.

ŠAHOVSKI KROŽEK

Najmočnejši konjski par

Skakač in lovec imata približno enako vrednost, vendar v določenih pozicijah ena figura izrazito prevladuje drugo. To velja še posebno za primere, ko nastopajo figure v pari. Lahko rečemo, da sta lovca pogostejše močnejša od skakačev; včasih sta celo močnejša od trdnjav. V polzaprtih in še bolj v zaprtih pozicijah pa razvije svoje sposobnosti skakač, ki s skoki preko črnih in belih polj prodre v nasprotnikov tabor.

V poziciji na sliki (Čehov-Goldin, Moskva 1975) je črni lovski par potisnjen v obrambo, medtem ko sta bela skakača aktivna.

1. h4 – h5!

Blokira kmeta h6 in deluje na polje g6 ter tako ozi prostor črnemu belopolju.

1. ... f6 – f5(?)

Črni poskuša z aktivno igro odvrniti pritisk, vendar pa je s to potezo oslabil kmeta e5.

2. Td1 – d5!

Trdnjava izkorišča odporno točko za takojšen napad na kmeta e5, kar omogoči belemu izsiljen vdor v položaj črnega.

2. ... Le7 – g5 +
3. Ke1 – b1 Lg5 – f6
4. Td5 – d6 + Ke6 – e7
5. Se2 – g3! f5 × e4

Na 5. ... Le8 – d7 bi beli odgovoril 6. e4 × f5 in nato Sg3 – e4, s hitrim zlomom črne pozicije.

6. Sg3 – f5 + Ke7 – f7
7. Sf5 × h6 + Kf7 – e7
8. Sh6 – f5 + Ke7 – f7
9. f3 × e4

Popoln triumf skakačev! Poleg tega pa se je odprla linija f, ki jo zasede druga bela trdnjava, doslej odmaknjena od dogajanja. Črni nima rešitve.

9. ... Le8 – c6
10. Th1 – f1 Th8 – f8
11. Sf5 – d4! črni se je vdal

Beli preti z osvojitvijo Lf6 in Tf8, pa tudi Le6.

dr. S. Bavdek

V okviru KUD Veriga Lesce že več let deluje folklorna skupina pod vodstvom Staneta Ambrožiča. Na harmoniko pa igra Alojz Ličen. Skupino večkrat vabijo na različne proslave, kulturne in turistične prireditve. Posamezne pare te skupine posebno pogosto srečamo tudi na Bledu ob različnih srečanjih in prireditvah. – B. B.

izbrali smo za vas

Čas vlaganja v zamrzovalno skrinjo se je že začel. Alu folijo za zavijanje in večje vrečke za vlaganje živil, po katerih gospodinje pogosto sprašujejo, so dobili v Murkinem ELGU v Lescach.

Cena: folija 24,80 din
vrečke 80 din za 100 kom

Tako iskane »speedo« moške kopalke iz modnega tankega blaga se zdaj dobe na Kokrinem modnem trikotaznem oddelku v GLOBUSU. Vzorčaste in enobarvne so.

Cena: 147,50 din

V puljski ARENI so spletni tole prijetno otroško oblečko. Iz garna je, v rdeči, rumeni in modri barvi. V velikostih od 4 do 6 let jih dobite v ZAJZINI specializirani otroški trgovini na Jesenicah.

Cena: 119 din

Jajčne testenine v zeleni in rdeči barvi, dodana jim je spinača oziroma paradiznik, bodo prav gotovo pritegnile marsikatero gospodinj, saj bodo prijetno poživile mizo. V Centralovi DELIKATESI v Kranju se dobe.

Cena: 4,73 do 8,78 din

Iz dalnje in bližnje preteklosti NAKLEGA IN NJEGOVIH VASI

(7. zapis)

Skoro natanko pred petimi leti – natančno: 3. julija 1971 – sem pričel pisati krajepisne črtice pod gornjim zaglavjem. Vendar mi je uspelo objaviti le šest zaporednih zapisov, a še te le o samem Naklem. Njegovih vasi in zaselkov – Bistrice, Cegelnice, Gobovc, Malega Naklega, Okroglega, Pivke, Podbrezje, Police, Spodnjih in Zgornjih Dupelj, Strahinja, Zadrage in Žej – pa tedaj nisem utegnil obiskati in opisati. To bom skušal storiti v tem in naslednjih zapisih. Sicer pa imam tudi sedaj – kot pred petimi leti – v mislih nakelski krajevni praznik, ki bo 1. avgusta.

Da me ne bi kdo popravil, brž povem, da vem tudi za drugo obliko – naklanski. Saj si tudi prebivalci Naklega pravijo, da so Naklanci in Naklanec. Toda za pridevniško obliko »nakelski« sem se hote odločil, čeprav vem, da vas ni dobila ime po kakem »naklu« t. j. nakovalu, pač pa po kalu, po izviru vode v ravnic, včasih le luži, mlaki za napajanje živine. – Je pa še druga kal, t. j. klica. Medtem ko je ta beseda ženskega spola, naš kal (t. j. voda) pa je beseda moškega spola. Seveda izvajati ime Naklega od »na klanca« tudi ne gre, saj kakega pomembnega klanca tu sploh ni. – Pač pa je še živa govorica, da je prvotna nakelska cerkev stala na skalnem robu nad Pivko, pač zato, ker je bila v resnici velika močvirna luža (kal!) ali celo manjše jezero!

DUPLJE

Že kar ob začetku pisanja o tem velikem kraju, prvem po velikosti za sedežem krajevnega urada Naklo (le-ta ima 774 prebivalcev, Zg. in Sp. Duplje pa 737), mi sili v pero vprašanje o izvoru krajevnega imena.

Z nemškimi poimenovanju kraja (Dewplach, Deuplach in Duplach) si ne moremo pomagati, saj vsi »prevodi« vsebujejo slovensko besedo »duplje« to je votlino, dupljico.

Tudi votlemu drevesu pravimo »dupljenica«. Golobu, ki gnezdi v duplih, pravimo »golob-duplar«. Tudi polhe lovimo po dupljah. Poznamo še ustno in prsno »duplino«.

Torej ne bom daleč od resnice, če trdim, da imajo Duplje ime po votlinah ali dupljah (duplih) v bližnjem Udinem borštu, ki je nekoč pač segal tudi v zemljišče sedanjih Zgornjih in Spodnjih Dupelj.

ZGORNJA IN SPODNJA VAS

Dvoje Dupelj bom imel v mislih – saj pa tudi v govorici vedno mislimo na ene Duplje. Razdelitev na dve vasi je nastala bržčas zaradi cerkvene razdelitve: v Zgornjih Dupljah imajo cerkev, ki je posvečena sv. Mihaelu, angelskemu prvak – v Spodnjih Dupljah pa časte sv. Vida, onega starega kristjana, ki so ga drugoverci vrgli v kotel z razbeljeno smolo.

V starih časih, ko so bile stiske kaj pogoste in božja pomoč edino upanje ubogih kmečkih ljudi, so se vasi prav pehale, da bi jim dovolili čmeti lastno duhovnijo ali celo svojo župnijo – svojo faro.

Vendar cerkvene oblasti niso bile preveč vnete za delitev starih fara ali prafara. Le-te so bile dostikrat mogočne ne le v verskem pogledu, pač pa tudi v svetnem. Bogati fajmoštri so se v oblasti večkrat kar kosali s svetno gosposko in graščaki.

No, ena takih velikih in bogatih fara je bila tudi nakelska. Šele leta 1785 so se izločile Duplje kot samostojna duhovnija, pozneje župnija. Večji del je bil izločen iz nakelske, manjši pa iz kriške fare.

Danes je župnijski sedež v Spodnjih Dupljah. Vendar pa je bilo v času francoske oblasti celih dvajset let spet vse po starem. Duplenci (ali Dupljanci) in Dupljanke so svojo faro začasno izgubili. Šele 1831 je bila župnija Duplje obnovljena. Tudi farna cerkev v Spodnjih Dupljah ni prav stara – saj je bila zgrajena l. 1789.

DUPLJANSKI GRAD

Še preden pa so Duplenci začeli misliti na svojo faro, so že bili oskrbljeni z grajsko gosposko. V srednjem veku so si na zemljišču nekoliko v bregu nad današnjo farno cerkvijo zgradili domači vitezi svoj Dupljanski ali Vojvodov grad, ki se prvič omenja v začetku 13. stoletja. Po požaru – l. 1832 – so grajsko poslopje znižali in tako je nastala navadna nadstropna kmečka hiša, ki stoji še sedaj. V njej sta ohranjeni nekdanja grajska ječa in prostor (celica) za stražo.

Spodnje Duplje leže vzhodno od ceste Kranj–Tržič, v manjši rodovni plitvini tik pred parobki Udinega boršta (tako pisavo veleva najnovejši Slovenski pravopis, četudi po domače govorimo vselej le o »Udenborštu«).

Priložnost je, da še omenim številne podzemeljske jame, votline in podmole, v katere so se že od nekdaj ljudje v nevarnosti zatekli (pred Turki in pred Francozi). Menda so si nekatere izbrali za svoja bivališča tudi udinborški rokovnjači. – Vsekakor je največja od jam Arneševa, ki vodi kar celih 800 m daleč pod zemljo. Hkrati pa ta jama skrbi za pitno vodo bližnjih zaselkov, saj teče iz nje – ob vhodu – pravcati poteček, ki je zajet za vodovod. Č. Z.

Vhod v eno od številnih podzemeljskih jam v Udinem borštu.

Konjeniški klub Triglav Bled ima poleg Janeza Prešerna v Vrhnjah jahalno šolo tudi pri Vinku Bercetu na Mlaki pri Radovljici. Tu imajo zdaj štiri jahalne konje in lep vadbeni prostor. Sicer pa jahalni šport postaja vse bolj priljubljen. Konjeniški klub pa si prizadeva, da bi se ta rekreativna dejavnost še bolj povečala. – B. B.

radio

24 sobota

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Pionirski tednik
9.35 Počitniški pozdravi
10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Sedem dni na radiu
12.10 Godala v ritmu
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Veseli domači napravi
13.30 Priporočajo vam
14.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji
15.00 Glasbeni intermezzo
15.45 Vrtljak
16.45 S knjižnega trga
17.05 Na poti v Colombo
17.30 Gremo v kino
18.05 Poletni divertimento
19.40 Minute z ansamblom Bojana Adamiča
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Radijski radar
21.15 Za prijetno razvedrilo
21.30 Oddaja za naše izseljence
23.05 S pesmijo in plesom v novi teden
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Sobotna na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 Popevke brez besed
14.00 Z vami in za vas
16.00 Naš podlistek
— J. Hašek
16.15 Šola življenja
16.15 Z majhnimi zabavnimi ansambli
16.40 Glasbeni casino
17.40 Svet in mi
17.50 S pevko Josipo Lisac
18.00 Vročih sto kilovatov
18.40 Partiture lahke glasbe

Tretji program
19.05 Iz slovenske zborovske tradicije
19.30 Večerna promenada
20.35 Deseta muza
20.55 Iz oper in glasbenih dram
22.15 Sobotni nočni koncert
23.55 Iz slovenske poezije

25 nedelja

5.00 Dobro jutro
8.07 Veseli tobogan
9.05 Še pomnite, tovariši
9.55 Vojaki, dober dan
10.05 Iščejo popevko
11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
13.20 Nedeljska reportaža
13.45 Obisk pri orkestru Stan Kenton

14.05 Nedeljsko popoldne
16.00 Radijska igra — M. Marinc
Stric Gabrijel ima vedno prav
19.40 Glasbene razglednice
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 V nedeljo zvečer
22.20 Skupni program JRT — Skopje
23.05 Literarni nokturmo
23.15 V lučeh semaforjev
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.03 Zvoki za nedeljsko jutro
9.35 Pet pedit
10.05 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana in vokalnimi solisti
10.35 Naši kraji in ljudje
10.50 Cocktail melodij
11.33 Melodije po pošti
13.18 Iz znanih operet
14.00 Pet minut humorja
14.05 Glasba iz starega gramofona
15.00 Nedelja na valu 202

Tretji program
19.05 Izbrali smo za vas
20.35 Naši znanstveniki pred mikrofonom
20.52 Poletni koncert domačih in tujih izvajalcev
22.00 Pietro Mascagni: Cavalleria rusticana, odlomki
23.00 Za nas muzicirajo
23.55 Iz slovenske poezije

26 ponedeljek

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Pisan svet pravljic in zgodb
9.20 Pesnice na potepu
9.40 Vedre melodije
10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Za vsakogar nekaj
12.10 Veliki revijski orkestri
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru
13.30 Priporočajo vam
14.05 Poje amaterski zbori
14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.30 Glasbeni intermezzo
15.45 Vrtljak
16.45 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Iz glasbene produkcije RTV Koper
18.25 Zvočni signali
19.40 Minute s Henčkom in njegovimi fanti

19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Če bi globus zaigral
20.30 Operni koncert
22.20 Popevke iz jugoslovanskih studijev
23.05 Literarni nokturmo — Nevin Birsar
Pesmi
23.15 Za ljubitelje jazz
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Ponedeljek na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 Zvoki iz studia 14
14.00 Z vami in za vas
16.00 Kulturni mozaik
16.05 Jazz na II. programu
16.40 Za mladi svet
17.40 Godala v ritmu
18.00 Glasbeni cocktail
18.40 Lahka glasba slovenskih avtorjev

Tretji program
19.05 Sprehodi po tuji zborovski literaturi
19.45 Za ljubitelje stare glasbe
20.35 Mejniki v zgodovini
20.50 Večeri pri slovenskih skladateljih
22.30 Sezimo v našo diskoteko
23.55 Iz slovenske poezije

27 torek

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Počitniški popotovanje od strani do strani
9.20 Lahke note
9.40 Slovenske ljudske v priredbah
10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Promenadni koncert
12.10 Danes smo izbrali
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Po domače
13.30 Priporočajo vam
14.05 Kaj radi poslušajo
14.40 Na poti s kitaro
15.30 Glasbeni intermezzo
15.45 Vrtljak
16.45 Spomini in pisma — Gorki: Spomini na sodobnike
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Koncert po željah poslušalcev
19.40 Minute z ansamblom Atija Sossa
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi
20.30 Radijska igra — P. Albrechtsen: Očka Rasmussen
21.30 Zvočne kaskade
22.20 Pota jugoslovanske glasbe

— Čudna stvar: kadar izdihnete slišim neko žvižganje.

— Janez je dokončal tečaj za hitro branje

23.05 Literarni nokturmo — T. N. Tamsi: Pesmi (Kongo)
23.15 Popevke se vrstijo
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Torek na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 S solisti in ansambli JRT
14.00 Z vami in za vas
16.00 Pet minut humorja
16.05 Moderni odmevi
16.40 Poletni portreti
17.40 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana
18.00 Lahka glasba na našem valu
18.40 Popevke slovenskih avtorjev

Tretji program
19.05 Glasovi časa
19.20 Recital tenorista Reneja Kolloja
20.00 Igra pianist Alfred Brendel
20.35 Sodobni literarni portret: Marija Kmetova
20.55 Budimpeštanski glasbeni večeri
22.25 Glasba za violino in orkester
23.05 Tri male simfonije
23.55 Iz slovenske poezije

28 sreda

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Nenavadni pogovori
9.25 S slovenskimi zabavnimi ansambli
9.40 Zapojno pesem

10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Urednikov dnevnik
12.10 Popoldanski koncert lahke glasbe
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Igrajo vam holandske pihalne godbe
13.30 Priporočajo vam
14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti
14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.30 Glasbeni intermezzo
15.45 Loto vrtljak
16.45 Sprehodi instrumentov
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Iz repertoarja zborov jugoslovanskih radijskih postaj
18.25 Poje sopranistka Valerija Heybalova
19.40 Minute z ansamblom Mojmir Sepeta
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Koncert iz našega studia
22.20 S festivalov jazz
23.05 Literarni nokturmo: Narodne o poletju
23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Sreda na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 V ritmu Latinske Amerike
14.00 Z vami in za vas
15.40 Pop integral
16.40 Iz slovenske produkcije zabavne glasbe
17.40 Svetovna reportaža
17.50 Tipke in godala
18.00 Progressivna glasba
18.40 Srečanja melodij

Tretji program
19.05 Izbor iz popularne simfonične literature
20.00 Pri skladateljih Ferdu Juvancu in Alojzu Srebotnjaku
20.35 Kultura danes
20.50 Marij Kogoj: Črne maske, odlomki
22.10 Iz sodobne ustvarjalnosti
23.20 Iz novejših orgelske glasbe
23.55 Iz slovenske poezije

29 četrtek

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Počitniško popotovanje

od strani do strani
9.20 Glasovi v ritmu
9.40 Mladi koncertant
10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji
12.10 Zvoki znanih melodij
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Od vasi do vasi
13.30 Priporočajo vam
14.05 Glasbena pravljica
14.20 Predstavljamo vam male slovenske vokalne ansamble — Savski val
14.40 Med solo, družino in delom
15.30 Glasbeni intermezzo
15.45 Vrtljak
16.45 Naš gost
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Popoldanski simfonični koncert
19.40 Minute z ansamblom Franca Puharja
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
21.00 Literarni večer — Jubilej G. B. Shawa
21.40 Lepe melodije
22.20 Slovenska instrumentalna glasba — Uroš Krek, Dane Škerl
Literarni nokturmo — Wole Soyinka: Pesmi
23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Četrtek na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 Glasbeni drobiž od tu in tam
14.00 Z vami in za vas
16.00 Okno v svet
16.10 S pevci jazz
16.40 Top albumov
17.40 S Plesnim orkestrom
18.00 Čustveni svet računalnika Rupreta
18.40 Z velikimi zabavnimi orkestri

Tretji program
19.05 Vprašanja telesne kulture
19.10 Teden radia — Ohrid 1976
20.00 Zborovska tradicija predklasičnih dob
20.35 Mednarodna radijska univerza
20.45 Drugi koncert rdečega abonmaja z dne 17. novembra 1975 v Slovenski filharmoniji v Ljubljani
22.00 Velike partiture

23.35 Natko Devčić: Istrska suita za orkester
23.55 Iz slovenske poezije

30 petek

5.00 Dobro jutro
8.08 Glasbena matineja
9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.20 Parada orkestrrov
9.40 Slovenska umetna zborovska pesem
10.15 Kdaj, kam, kako in po čem
11.03 Po Talijanih poteh
12.10 Revija orkestrrov in solistov
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 S pihalnimi godbami
13.30 Priporočajo vam
14.05 Mladina poje
14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.30 Napotki za turiste
15.35 Glasbeni intermezzo
15.45 Vrtljak
16.45 Z ansamblom Milana Ferleza in Bojana Adamiča
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Pri slovenskih ansamblih od tria do kvinteta z ansamblom Mihe Dovžana
19.50 Lahko noč, otroci
20.00 Stop pops 20
21.15 Oddaja o morju in pomorskih
22.20 Besede in zvoki iz logov domačih
23.05 Literarni nokturmo
23.15 Jazz pred polnočjo
0.05 Montreal 76

Drugi program
8.00 Petek na valu 202
13.00 Iz partitur velikih zabavnih orkestrrov
13.33 Zvoki dežel ob mediteranu
14.00 Z vami in za vas
16.00 Pet minut humorja
16.05 Vodomet melodij
16.40 S popevkami po Jugoslaviji
17.40 Odmevi z gora
17.50 Prijetni zvoki
18.00 Stereo jazz
18.40 Zabavni zvoki za vse

Tretji program
19.05 Radijska igra — Momo Kapor: Jolly Jockey
19.47 Miniature (dunajskih klasikov)
20.35 Iz jugoslovanskih koncertnih odrov
22.00 V nočnih urah
23.30 Iz jugoslovanske operne literature
23.55 Iz slovenske poezije

televizija

24 sobota

13.00 Montreal: filmski pregled z olimpijskih iger (EVR-Lj)
17.45 Obzorik
18.05 Disneyev svet
18.55 625
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.50 Tedenski zunanepolitični komentar
20.00 Montreal: olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki (EVR-Lj)
22.10 Prodali so jih milijon: E.ther Ofarim in Neil Sedaka
22.55 TV dnevnik
23.10 Montreal: olimpijske igre, barvni prenos tekmovalj v kolesarstvu, boksu in plavanju (do pribl. 1.00 EVR-Lj)

Oddajniki II. TV mreže:
18.45 Sedem dni
19.05 Grof Monte Cristo
19.30 TV dnevnik
20.00 Prva svetovna vojna
21.00 24 ur
21.10 Glasbena oddaja
21.40 Zabavno-glasbena oddaja

TV Zagreb - I. program:
1. 20 Olimpijske igre 76 — posnetek
16.10 Poročila
16.15 TV koledar
16.30 Filmski pregled z olimpijskih iger
18.15 Otroška predstava
19.30 TV dnevnik

20.00 Montreal: olimpijske igre 76
22.10 Poročila
22.15 Omiš 76 — posnetek festivala dalmatinskih pesmi
23.05 Montreal: olimpijske igre 76 — prenos

25 nedelja

8.10 Poročila
8.15 H. de Balzac: Teta Liza, barvna nadaljevalna oddaja
9.00 Folklorna povorka
10.10 625
10.30 Otroška matineja
11.10 Kmetijska oddaja
11.55 Poročila
12.30 Montreal: filmski pregled z olimpijskih iger 76 — barvni prenos (EVR-Lj)
15.00 Morda vas zanima: Bojan Adamič, Omiš 76, dalmatinske pesmi, Poročila
16.30 Mandy — celovečerni film
18.00 Montreal: olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v veslanju
19.00 Okrogli svet
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.50 Tedenski gospodarski komentar
20.00 S. Karanović: Na vrat na nos, B nadaljevalna TV Bg
21.00 Montreal: OI 76, barvni prenos tekmovalj v veslanju, atletiki, boksu in plavanju (do 1.00, vmes poročila) (EVR-Lj)

Oddajniki II. TV mreže:
20.00 Zabavno-glasbena oddaja
21.00 24 ur
21.10 Celovečerni film

26 ponedeljek

15.00 Filmski pregled z OI 76, B posnetek iz Montrea
17.30 Barvna reportaža iz Montrea
17.45 Obzorik
18.00 Štirje fantje in pes, B
18.35 Odločamo
18.45 Mladi za mlade
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Moj oče — TV drama
21.00 Montreal: OI 76, B prenos tekmovalj v atletiki, boksu (do 0.30) vmes Poročila (EVR-Lj)

Oddajniki II. TV mreže:
17.45 Napoleon in lubjezon — film
18.35 OI 76 — posnetek
19.30 TV dnevnik
20.00 Celovečerni film
21.30 24 ur
21.40 Feliton (do 22.10)

27 torek

15.25 Filmski pregled z OI 76 posnetek iz Montrea
17.55 Obzorik
18.10 Morda vas zanima: Svet pod vodo
18.45 Koncert orkestra Jugoslovanske vojne mornarice Zagreb
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Mednarodna obzornja
20.55 II Spring

Tržie
23. julija hongonski barv. pust. KARATE — JEKLENI FANT ob 18. in 20. uri
24. julija ital. amer. barv. vesteri KLICALI SOGA AMEN ob 18. in 20. uri
25. julija amer. ital. barv. vesteri KLICALI SOGA AMEN ob 15. in 19. uri, amer. barv. pust. KARATE JONES ob 17. uri
26. julija franc. barv. komedija KAM S

Zanikrni tiger, B nadaljevalna
21.45 Poročila
21.50 Montreal: OI 76, barvni prenos tekmovalj v jahanju, nogometu in boksu (do 1.00) vmes Poročila

Oddajniki II. TV mreže:
19.00 Nenavadni par — humoristična oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 TV drama
21.25 24 ur
21.35 Zabavno-glasbena oddaja
22.00 Obzorje

28 sreda

15.05 Filmski pregled z OI 76, barvni posnetek iz Montrea
17.40 Barva reportaža iz Montrea
17.55 Obzorik
18.10 Od zore do mraka: Piloti akrobatske skupine, B
18.45 Od vsakega jutra raste dan: Metlika (za JRT)
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Montreal: OI 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki in rokometu (do 1.00) (EVR) vmes poročila

Oddajniki II. TV mreže:
18.45 Skopski dokumentaristi
19.00 Rezerviran čas
19.30 TV dnevnik
20.00 Humoristična oddaja
21.00 24 ur
21.05 Dokumentarna oddaja

29 četrtek

15.15 Filmski pregled z OI 76, barvni posnetek iz Montrea
17.50 Obzorik
18.10 Mačkon in njegov trop, B risanka
18.35 Filmska burleska
19.00 Kam in kako na oddih
19.16 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Montreal: OI 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki
20.00 TV dnevnik

Oddajniki II. TV mreže:
18.45 Animatorji iz Bukarešte
19.00 Mladinska oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 TV drama
21.00 24 ur
21.10 Krog
22.00 Poezija

30 petek

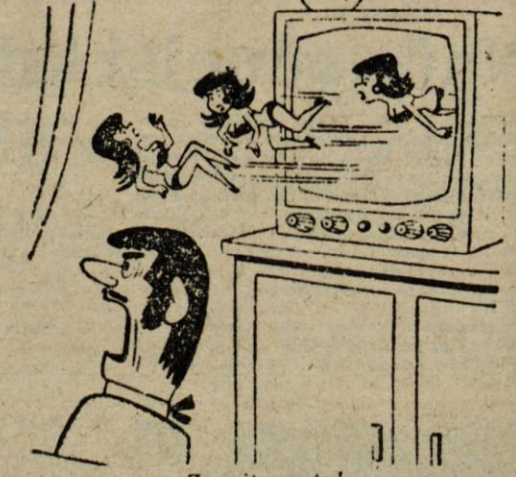
14.20 Filmski pregled z OI 76, barvni prenos iz Montrea

— Sestra, ali bo kmalu konec obiskot?

17.40 Barvna reportaža iz Montrea
17.55 Obzorik
18.10 Catch Kandy, serijski barvni film
18.40 Jazz na ekranu: Rhythm combination and brass, B
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.55 Tedenski notranjepolitični komentar
20.05 Kapitan Mikula Mali, B nadaljevalna TV Zg
20.40 Dokumentarna oddaja: Kitajska
21.10 Montreal: OI 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki (do 23.10) vmes Poročila

Oddajniki II. TV mreže:
18.30 Robin Hood — film
19.30 TV dnevnik
20.00 Dick Cavett vam predstavlja
21.00 24 ur
21.15 Glasbena oddaja Opomba: Pričakujemo ponudbe za dodatne prenose iz Montrea in opozarjamo na morebitne spremembe in dopolnitve programa.

— Zaprite vrata!

— Petdeset let, ne da bi se enkrat skregala! Kakšna je vaša skrivnost srečnega zakona, tovariš Koren?

kino

Kranj CENTER
22. julija franc. barv. CS komedija VELIKA AVANTURA ob 16., 18. in 20. uri
23. julija franc. barv. komedija VELIKA AVANTURA ob 16., 18. in 20. uri
24. julija franc. barv. CS komedija VELIKA AVANTURA ob 16., 18. in 20. uri
25. julija amer. ital. barv. vesteri KLICALI SOGA AMEN ob 10. uri, franc. barv. komedija VELIKA AVANTURA ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. barv. grozljivke MLADI FRANKENSTEIN ob 21. uri
26. julija angl. barv. film ROMANTIČNA ANGLEZINJA ob 16., 18. in 20. uri
27. julija angl. barv. film ROMANTIČNA ANGLEZINJA ob 16., 18. in 20. uri
28. julija angl. barv. film ROMANTIČNA ANGLEZINJA ob 16., 18. in 20. uri
29. julija amer. barv. grozljivka MLADI FRANKENSTEIN ob 16., 18. in 20. uri
Kranj STORŽIČ
23. julija amer. barv. pust. film POBEGNI SEM S HUDICEVEGA OTOKA ob 18. in 20. uri

24. julija amer. barv. vesteri CHEATOOVA DEŽELA ob 16. uri, amer. barv. CS film SAMPION KODEJA ob 18. in 20. uri
25. julija ital. barv. komedija KDO STE, FANTOZZI? ob 14. in 18. uri, ital. span. barv. film PRIHAJA SABATA ... PO TEBI JE ob 16. uri, premiera amer. komedije GOSPOD VERDU ob 20. uri
26. julija amer. komedija GOSPOD VERDU ob 18. in 20. uri
27. julija amer. komedija GOSPOD VERDU ob 18. in 20. uri
28. julija ital. span. barv. vesteri PRIHAJA SABATA ... PO TEBI JE ob 18. in 20. uri
29. julija amer. barv. pust. film KARATE JONES ob 18. in 20. uri

24. julija amer. barv. vesteri CHEATOOVA DEŽELA ob 16. uri, amer. barv. CS film SAMPION KODEJA ob 18. in 20. uri
25. julija ital. barv. komedija KDO STE, FANTOZZI? ob 14. in 18. uri, ital. span. barv. film PRIHAJA SABATA ... PO TEBI JE ob 16. uri, premiera amer. komedije GOSPOD VERDU ob 20. uri
26. julija amer. komedija GOSPOD VERDU ob 18. in 20. uri
27. julija amer. komedija GOSPOD VERDU ob 18. in 20. uri
28. julija ital. span. barv. vesteri PRIHAJA SABATA ... PO TEBI JE ob 18. in 20. uri
29. julija amer. barv. pust. film KARATE JONES ob 18. in 20. uri

TRUPLJOM ob 18. uri
27. julija franc. barv. CS komedija VELIKA AVANTURA ob 18. in 20. uri
28. julija ital. span. barv. komedija VELIKA AVANTURA ob 18. in 20. uri
29. julija ital. span. barv. vesteri PRIHAJA SABATA ... PO TEBI JE ob 18. in 20. uri
Kamnik DOM
23. julija amer. barv. komedija HOLLYWOODSKI FRIZER ob 18. in 20. uri
24. julija amer. barv. pust. POBEGNI SEM S HUDICEVEGA OTOKA ob 18. in 20. uri, premiera franc.-ital. barv. CS krim. POLICJA NEKAJ PRIKRIVA ob 22. uri
25. julija amer. barv. pust. POBEGNI SEM S HUDICEVEGA OTOKA ob 15. in 19. uri, nem. barv. erotični film (ni primeren za otroke) KAJ DELAJO SPOŠTOVANE GOSPE ob 17. uri
26. julija amer. barv. pust. KARATE JONES ob 18. in 20. uri
27. julija franc. barv. komedija KAM S TRUPLJOM ob 18. uri
28. julija franc. ital. barv. krim. POLICJA NEKAJ PRIKRIVA ob 18. in 20. uri
29. julija franc. ital. barv. krim. POLICJA NEKAJ PRIKRIVA ob 18. in 20. uri

Jesenice PLAVŽ
23. julija franc. barv. film RDEČE NOČI ob 20. uri
24. julija ital. barv. vstav. 123 AMERCORD — SPOMINJAM SE ob 20. uri
25. julija ital. barv. vstav. AMERCORD — SPOMINJAM SE ob 20. uri
26. julija ital. span. barv. film 10 MALIH CRNCEV ob 20. uri
27. julija ital. span. barv. film 10 MALIH CRNCEV ob 20. uri
29. julija šved. barv. film KLJUČ ZA VSAKO KLJUČAVNICO ob 20. uri
Dovje-Mojstrana
24. julija franc. barv. film THOMAS ob 20. uri
25. julija amer. barv. film ULZANA — VODJA APACHEV ob 20. uri
Kranjska gora
24. julija amer. barv. film ULZANA — VODJA APACHEV ob 20. uri
25. julija šved. barv. film KLJUČ ZA VSAKO KLJUČAVNICO ob 20. uri
28. julija ital. barv. vstav. 123 AMERCORD — SPOMINJAM SE ob 20. uri

Škofja Loka SORA
23. julija amer. groz. ZRELO ob 17.30 in 20. uri
24. julija amer. groz. ZRELO ob 17.30 in 20. uri
25. julija amer. groz. ZRELO ob 17.30 in 20. uri
Železniki OBZORJE
24. julija amer. avant. film LOV ZA KIPOM ob 20. uri
25. julija amer. avant. film LOV ZA KIPOM ob 18. in 20. uri
Jesenice RADIO
23. julija šved. barv. komed. KLJUČ ZA VSAKO KLJUČAVNICO ob 19. uri
24. julija ital. span. barv. krim. 10 MALIH CRNCEV ob 19. uri
25. julija ital.-span. barv. krim. 10 MALIH CRNCEV ob 19. uri
26. julija ital. barv. vstav. komed. 123 AMERCORD — SPOMINJAM SE ob 19. uri
27. julija ital. barv. vstav. komed. 123 AMERCORD — SPOMINJAM SE ob 19. uri
28. julija amer. barv. krim. SHAFTON VELIKI PODVIG ob 19. uri

Marija in Nande Pogačnik sta slavila zlato poroko. — Foto: D. Sedej

Zlata poroka na Jesenicah

Jesenice — Minulo soboto sta pred predsednikom skupščine občine Jesenice Slavkom Osredkarjem ponovno sklenila zakonsko zvezo Marija in Nande Pogačnik z Jesenic. Zlati jubilej, 50-letnico skupnega življenja, sta proslavila v krogu svojih otrok, vnukov in sorodnikov.

Marija in Nande, Jeseničana, sta se spoznala na Jesenicah, kjer tudi zdaj živita. V zakonu so se jima rodili trije sinovi, ki sta jih Marija in Nande vzgajala vedno v naprednem duhu in jim vsem trem omogočila, da so lahko študirali. Sama sta se morala marsičemu odreči, da so lahko sinovi doštudirali in se zaposlili. Nanje sta tudi danes najbolj ponosna, na sinove, ki so postali poštteni odrasli ljudje.

Nande je bil star jeseniški revolucionar, zelo aktiven že v predvojnih letih, na samih Jesenicah. Med drugo svetovno vojno je že leta 1941 postal obveščevalec, nato pa se je

preselil v Ljubljano, kjer je s svojim delom nadaljeval, pri tem pa se je v Osvobodilno fronto vključil tudi sin. Napredno delavsko jeseniško društvo so Nemci preganjali in jo zaprli v begunjske zapore. Nande Pogačnik je bil tisti trideseti talec, ki naj bi ga Nemci ustrelili v Mostah pri Zirovnici...

Mariji in Nandetu Pogačnik so v najbolj tragičnem spominu ostali prav dnevi okupacije, ko so Pogačnikovi zaradi svoje napredne misli, zavesti in dejanj resnično preživljali strahotne dni. Z veseljem pa jima spomin pohiti na vse tiste srečne trenutke, ki sta jih v zakonu doživela obilo: predvsem ob srečnem spoznanju, da so sinovi krenili po poštteni poti in postali dobri ljudje, upoštevajoč očetovo in materino izročilo in vzgojo, ki je vedno slonela na napredni zavesti in napredni miselnosti.

D. S.

Veleželeznina Merkur Kranj

Poslovalnica ŽELEZNINA Gorenja vas

Vabimo vas, da obiščete našo poslovalnico v Gorenji vasi, ki je razširila prodajni prostor in asortiment blaga za centralno ogrevanje in vodoinstalacijski material.

Nadalje vam nudimo kvalitetno orodje, stroje, elektroaparate, gospodinjske stroje, gradbeni material in ostalo blago široke potrošnje.

Merkur vas vabi in pričakuje vaš obisk.

Črtomir Zorec:

Beneška Slovenija, naša Deveta dežela...

(Kraji, ljudje, pesem in govorica)

(27. zapis)

S Trčmuna, ki je hrib, in iz Trčmuna, Trinkove rojstne vasi, se bomo vrnili spet na sedlo, na razpotje. Pot nas bo vodila navkreber, v bregove Matajurja. Najprej bomo stopili v vasio Mašere (Masseris), od koder najbrž izvira rod našega junaka pomorskega častnika Masere, ki je dvignil v zrak bojno ladjo in sebe z njo. Bilo je to v Boki Kotorski na pomlad 1. 1941. Da ne bi ladja prešla v sovražnikove roke...

Od Mašer do vasi Matajur (ki doseže že blizu 1000 m nadmorske višine!) ni daleč. Zanimivo je, da laški zemljevidi ime vasi Matajur pišejo kot »Montemaggiore«, vrhu Matajurja pa puste ime in pišejo le »Monte Mataiur« (1641 m).

V vasi Matajur, kjer župniku je zaveden Slovenec Gujon, nas presejati velik barvan kip Kristusa Kralja, ki stoji pred cerkvijo in meri v višino blizu 8 m! Kupili so ga farani nekje na jugu Italije in postavili sem, v dež, mraz in sneg — a kip se kar dobro drži. Vsekakor je ta visoka soha vaška značilnost.

Pot z Matajurja v dolino (ves čas asfaltirana) je strma in hitra. Iznenada smo spet v sovodenjski dolini.

In prva naša pot bo do Brnasa (Vernasso), kjer časte tujega svetnika Kvirina in kjer je bila nekoč

— pred stoletji seve — slovita »banka«. Brž je treba razložiti, da ime ne pomeni kake sodobne banke, pač pa izvara od laškega izraza »il banco«. Kar pomeni klop, delovno mizo, sodni sto, pisarno.

VAŠKI PARLAMENT

Ob cerkvi sv. Kvirina v Brnasu so se sestajali okoli kamnite mize pod starodavnimi lipami zastopniki Beneških Slovencev iz vseh treh nadliške, sovodenjske in šentlenarske ter tu razpravljali o krajevnih potrebah, ukrepali o javnem redu, sodili prestopnike in zločince.

Torej je bil tu delec pravne zgodovine Beneških Slovencev! Bil je to izviren in demokratičen parlament pod milim nebom, kakršnega druge na Slovenskem sploh niso poznali. Banka se je sestajala nekajkrat na leto, pač po potrebi. Tu so razne zapletene pravde bolj umno sodili kot so jih mogli razsoditi šolani sodniki. Avtoriteta banke je bila nesporna. Kajti v onih časih, ko je tu vladala še Beneška republika, so bili naši rojaki kar precej samostojni in svobodni. Da so le dobro čuvali meje proti Avstriji. Tudi ljudstvo samo je v onih časih še cenilo staro pravdo, bilo pa je tudi dosti plemenskega ponosa v naših gorjancih, ki so se imeli vedno za

Prek Himalaje na Kitajsko

2

KARAČI — PEKING

Zelo počasi se dvigujemo. Pod nami zemlja — neobdelana, izsušena. Ko sem gledal iz letala te ogromne neobdelane površine zemlje, sem se spomnil na izjave strokovnjakov, da je na svetu premalo zemlje — vendar, če bi obstoječo zemljo do neke mere strokovno obdelali, tudi lakote ne bi bilo. O tem lahko govorim, ker sem imel priliko pred leti ogledati si sosednjo deželo Indijo, ki je zelo podobna Pakistanu. Nekaterim se zdi čudno, da Indijci ne jedo govejega mesa, meni pa nič več, saj če bi jedli goveje meso, bi v pičem mesecu zmanjkalo vseh krav, od kod potem mleko, gorivo, saj uporabljajo kravji gnoj s primesjo glin za gorivo in celo za gradbeni material. No, pa ni potrebno iti tako daleč, saj imamo kar pri nas na Gorenjskem podoben problem. Medtem ko Indijci ne jedo govedine, pa jo imajo, mi pa jemo telečje meso, pa ga nimamo.

Pustimo to, kar bodo rešili odgovorni ljudje doma in v Indiji — mi pa letimo s hitrostjo 900 km na uro Himalaji naproti. Vreme čudovito, pred nami pa širne daljave. Vedno bolj nestrpen sem, Drago je celo trdil, da sem tečen, kolegica mi je rekla, da sem nesramen, ker ji ne odstopim prostora ob oknu, jaz pa čakam obožena s fotoaparati, kdaj pride moj čas. Občutek sem imel, da postopoma prehajam v svet, ki si ga verjetno od blizu ne bom mogel ogledati.

Pod nami je še zadnje mesto v Pakistanu in nato se je začelo letalo dvigati, saj so pod nami sami vrhovi — 10, 100, 1000 in še več bleščeči v snegu, visoki 3000, 4000 in več metrov in skoraj še vsi neosvojeni. Gledam in slikam. Pri tem pa sem pozabil na vse drugo. Edina skrb mi je bila, če mi bodo Kitajci odvzeli poslikane filme. Ko opazujem to čudovito himalajsko pogorje, upam, da bo imela mlajša generacija priliko si ogledati te gore od blizu. Mogoče bom tudi sam malo pripomogel k temu, saj potujem na Kitajsko tudi z namenom, da navežem stike s kitajskimi planinci in seveda poiskati možnosti za vzpon na najvišji vrh na svetu Mt. Everest.

Ko letimo že nekaj časa prek mogočnih vrhov, kjer so gospodar edino veter, mraz in sonce, se začnemo spuščati proti Kitajski. To ozemlje obsega 9 milijonov 742 tisoč kvadratnih kilometrov. Sedaj pa res ne vem, kaj je veliko in kaj je malo in če na tem ozemlju prebiva prek 900 milijonov prebivalcev, pa sem izgubil smisel za ocenjevanje, v primerjavi, kako majhen narod smo Slovenci. Ko letimo že nekaj časa nad kitajskim ozemljem, tik ob Himalaji, je opaziti

Glavno mesto Kitajske

pod nami ogromne površine nerodnovitne zemlje. Pozna se vpliv plazov, delovanje erozije. Bolj ko se približujemo kitajski prestolnici, bolj je opaziti, kako se Kitajci zadržajo v nerodovitno ozemlje in ga obdelujejo, posebno pa je to opaziti ob rekah in pritokih.

Ko tako letimo že več ur, nam steverdasa najavi, naj si privežemo varovalne pasove. To je znamenje, da se je letalo začelo spuščati proti pekinškemu letališču. Moram priznati, da sem občutil kar malo strahu — kaj vse je pred nami. Tudi Drago je utihnil. Največja skrb in bojazen je bila, kaj bo s poslikanimi filmi, ali jih bodo vzeli in kaj potem. No, tudi to pot smo imeli srečo pri pristanku letala.

PEKING

Kmalu nato, ko so utihnil motorji letala, smo imeli priliko stopiti na kitajsko ozemlje. Že prvi stiki s kitajskimi oblastmi so me presenetili. Po zelo kratkih carinskih in policijskih formalnostih smo se že rokovali z našimi vodniki in drugimi funkcionarji, katerih naloga je bila, da za nas skrbijo v času bivanja na Kitajskem. Nobenega sledu o kakšnem pregledu prtljage. Ko sem ponudil kovček cariniku za pregled, mi ga je vzel in odnesel v avtobus. Občutek sem imel, da nismo prišli na Kitajsko kot tujci, ampak kot prijatelji k prijateljem. Ta občutek me je spremljal celo pot in ga imam še danes. Seveda že na letališču dobrodošlico v kitajskem, angleškem in nato celo v srbohrvatskem jeziku.

Naši spremljevalci, prijetni, nevsiljivi so bili uslužbenci kitajske turistične agencije in uslužbenci instituta za tuje jezike. Li in Čaj, vodnika in prevajalca za naš jezik, Lui, vodnik in prevajalec za angleški jezik, Ši pa šef oddelka za

turizem ter skrbnik za naše želje in potrebe. Malo utrujen od potovanja in od nestrpnosti sem se začel počasi zavedati in dojemati Kitajsko. Šele ko sem opazil, kako se nas Kitajci radovedno ogledovali, sem se začel tudi jaz zanimati zanje. Po rasti malo manjši z malo posevnimi temnimi očmi, drugače pa zelo prijetni in nevsiljivi. Oblečeni v enotne obleke sive, zelene in modre barve. Več ali manj vsi nosijo čepice s senčnikom. Tudi ženske so oblečene podobno kot moški v hlače in bluzo, tako da modni kreatorji sploh nimajo dela. Mojega prijatelja in mene so zanimali bolj Kitajke kot Kitajci, pa sva se zaman ozirala, da bi videla dekle v krilu. No, samo enkrat nama je to uspelo, in še to samo na odru v gledališču.

Ko sem že omenil, sem prišel na Kitajsko z namenom, da si ogledam oz. da obiščem kakšno planinsko področje in navežem stike s kitajskimi planinci. Ko sem to željo izrazil članu jugoslovanske ambasade v Pekingu, sem bil zelo razočaran, kajti po mojem osebnem občutku je bil zelo zaposlen, sicer je obljubil, da se bova še pogovorila o stvari, vendar sem ga imel priliko videti še enkrat na ambasadi in to čisto na kratko in neprijazno.

Ljudje so zelo različni in ko se spomnim na obisk na Japonskem v Tokiu, v Keniji in Nairobi, da ne omenjam zadnjega sprejema preteklo leto na ambasadi v Mehiki, kjer smo bili sprejeti kot bi prišli domov ter so nam z nasveti znatno pripomogli do uspeha. Ko sem to pripovedoval našemu vodji, mi je dejal oz. potolažil, da se bomo o stvari kar direktno menili z odgovornimi kitajskimi predstavniki. In res smo imeli tam več sreče.

Roman Herlec

boljše od sosednjih Furlanov v ravnini.

DIANINO SVETIŠČE

Dolenji Brnas je še danes prva slovenska vas na desnem bregu Nadiže, gledano proti toku. Cerkev sv. Kvirina sodi med najstarejše na beneškoslovenskem področju. Je prav majhna, kamnita. Za njo pravijo, da so jo stari kristjani postavili na razvalinah poganskega templja, posvečenega boginji Iova Diani. — Izkopanine v bližini stare cerkve pa dokazujejo, da je bil kraj naseljen že v prazgodovinskih časih.

Sploh pa smo zdaj v krajih ob ustju Nadiške doline, kjer se slovenske gore spoje s furlansko ravnico. Do tu je segel naš prvi nalet — vstavljen za nekaj časa pred obzidji Čedadu.

Glavnina slovanska plemena je ostala tu, v varnem gorskem okrilju — le posamezni rodovi so vdrli dlje, tja do Tilmenta, kjer so si zgradili svoj Belgrad (še danes velik kraj na levem bregu prodnate reke — Belgrado!).

Vendar pa so se naši predniki z glavnino ustavili tu, ob izteku Nadiške doline v ravan: v krajih Senčur (San Quarzo), pri Mostu (Ponte S. Quirino), v Brnasu, Sv. Kvirinu (S. Quirino) in Dolenji Mersi (Merso di sotto).

Etnična meja na tem mestu drži že stoletja; še dlje, več kot tisočletje!

Je pa tu še ta posebnost, da vasi niso jezikovno pomešane. Ta je slovenska, ona je furlanska. Cel po obrazih ljudi spoznaš, kdo je Slovenec, kdo Furlan. Milina v očeh, spravljenost, uslužnost — vse te odlične lastnosti imajo rojaki tu prav tako kot v Soški dolini in v Brdih. In še Vipavcem bi jih prisodil.

A kaj, ko nam je bila blagost značaja in zaupljivost le predostikrat v pogubo...

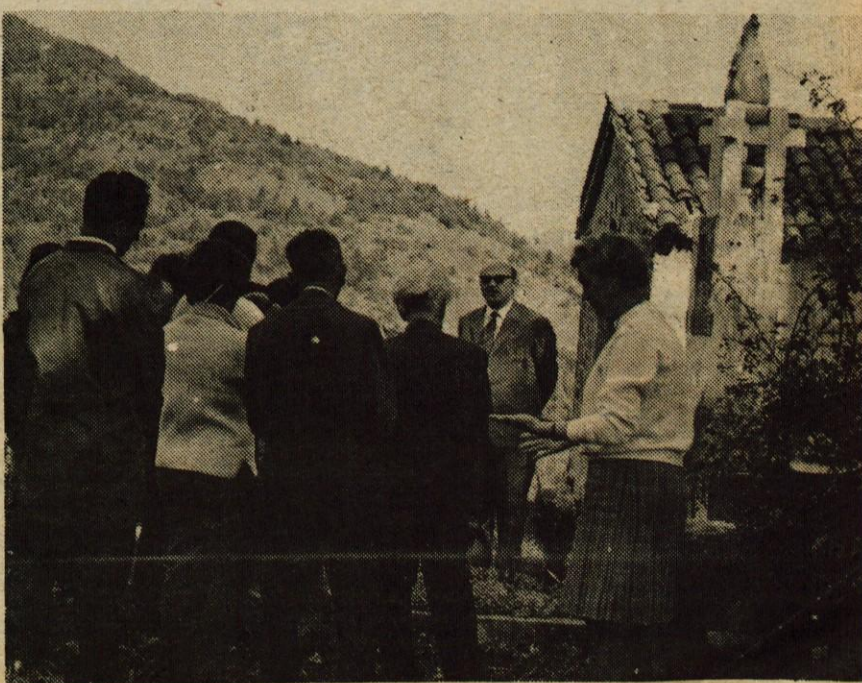
Še za hip se pomudimo pri razgledu z ravnine v bregove in gore. Prav iz Brnasa je široki Matajur najbolj mogočen. Vidi se tudi Krn (2245 m), ki pa je že onstran meje, v Posočju. Na desno, v gozdnatem bregu, so še vidne ogromne razvaline starega Karkoškega gradu (Gronumberg). Osamela, nema priča nekdanjih nemirnih časov ob meji.

SEJMI IN ŽEGNANJA

Bil sem v teh letih, ko tako često obiskujem beneškoslovenske doline in bregove, tudi

na nekaterih njihovih sejmi in žegnanjih. Kdajpakdaj je sejem brez žegnanja, ali pa je le žegnanje, pa sejma ni. Največkrat pa je oboje združeno, v veselje ljudstvu...

Tako sem bil na »šmarni miši« (15. avgusta) v Reziji, na dan sv. Petra in Pavla (29. junija) v Šempetru Slovenov, prejšnjo jesen sem poizkušal vino na »prazniku grozda in vina« v Fojdi (Faedis). Povsod je prevladovala medsebojna slovenska govorica; kričanje prodajalcev in pijancev pa je bilo laško ali furlansko. Prav podobno je na Stari gori nad Čedadom: govorica preprostih romarjev je slovenska, govorica trgovcev in krčmarjev je laščina.

Ob pesnikovem nagrobniku stoje trije njegovi nečaki (sprednji).

Lošinj: otok sonca in zdravja

Na tem zahodnem delu kvarnerskih otokov letuje vsako leto več Gorenjcev

V primerjavi z nekaj leti nazaj se je letos pravo, vroče poletje začelo zelo zgodaj. Za večino, ki nismo vajeni pasje vročih junijskih dni v začetku koledarskega poletja in ki najraje vidimo, da se prava vročina začne nekako od srede julija naprej oziroma še bolje povedano takrat, ko smo na dopustu kje ob morju, je letošnji vroči poletni val prišel kar rezgoda. Zdaj, ko so pred vrati glavni, kolektivni dopusti pa nekako pojenjuje. A kaj bi. Saj smo že nekako navajeni, da nam jo vreme rado zagode. Kar spomnimo se, kako smo si nekaj let nazaj med šolskimi zimskimi počitnicami želeli snega. Pa ga ni bilo. Zdaj, ko se odpravljamo v veliki večini na (kolektivne) copuste, se vreme spet začenja po malem kisati. Toda nikar preveč ne prerokujemo. Napovedovanje je največkrat slaba tolažba in pogosto tisti, ki se s tem kiti, dobi dolg nos. Celo vremenslovci pri tem niso izjema.

Gremo torej na dopust. Kaj nas briga še vreme. Za prmej smo se oddaljili, pa če tudi tiste »ta ošpičene« padajo dol. A kam? Nobena težava. Saj Gorenjci radi potujemo. Kako že pravi tisti pogovor; da Kranjca povsod najdeš. Gremo torej na morje, v planine, ob bregove sicer ne preveč čiste Save in drugih rek. Pa saj ni pomembno; samo da teče. Če ne dlje, je dovolj daleč tudi do prve gostilne. Tam tekočine še nikoli ni zmanjkalo in še ta prednost je povrhu, da si brez dežnika vedno suh.

V zadnjih letih je vse več takšnih, ki se na dopust odpravijo na Lošinj. Kdor prvič sliši za ta otok, mu nekako tuje, a hkrati domače zveni to ime. Mar ni to malo predaleč, pomislimo. Je pa že bliže, kje ob slovenski obali, ali pa v Poreču ali Pulju. Za slovensko obalo ne rečem, za Pulj pa bi že težko prisegel. Če verjame ali ne, je z Bleda do Pulja dlje kot iz Kranja do Lošinja.

Kot rečeno, v zadnjih letih julija in avgusta Gorenjci na Lošinj niso prav nič redki gostje. Letos, kot kaže, jih bo največ doslej. Prenekateri se sami s platnenimi strehami odpravijo tjakaj. Za organizirano letovanje na tem otoku, predvsem v Malem Lošnju, pa so prav letos poskrbele številne delovne organizacije. To so na primer Živila Kranj, Sava, Alpodom Radovljica, Elektrotehniško podjetje Kranj, Iskra, Tehnični biro Jesenice in še nekatere. Med njimi so takšne, ki ob morju nimajo svojih počitniških domov in tudi one druge. Na Lošinj, predvsem v kamp Čikat v Malem Lošnju, so postavile nekaj turističnih prikolice, ki bodo celo sezono zasedene.

In kaj je tisto, kar je botrovalo takšnim odločitvam. Rekli boste, reklama. Seveda, tudi ta je posređi. Vendar tisti, ki poznajo ta otok, bodo pritrdili, da še zdaleč to ni le reklama. Lošinj namreč spada po dolgoletnih meritvah med najbolj sončna in jasna območja Evrope.

Otok oziroma mesto Mali Lošinj leži na 44 in 30 severne širine ter 14 in 30 vzhodne dolžine. To je nekako v isti črti kakor Karlobag in malo bolj južno kot Novalja na

Pagu ter nekako na istem poldnevniku kot Ljubljana. Otok meri blizu 75 kvadratnih kilometrov in je dolg 31 kilometrov. Razlika med povprečnimi letnimi najnižjimi in najvišjimi temperaturami znaša okrog 7 stopinj Celzija in se malo spreminja iz meseca v mesec. Zrak je najbolj vroč v juliju, ko znaša povprečna dnevna temperatura 28,8 stopinj Celzija, najbolj hladno pa je februarja, in sicer 5 stopinj nad ničlo.

Povprečna letna vlažnost zraka znaša 72 odstotkov in na leto ima Lošinj prek 2580 ur sonce. Povprečno pade na leto 1000 milimetrov padavin, največ pa novembra in decembra ter najmanj julija. V 40 odstotkih na otoku prevladujejo severni in severozahodni vetrovi, južni, ki prinašajo slabo vreme, so zelo redki. Posebna značilnost za otok pa je tako imenovana »calma«, kar pomeni brezvetrie (23 odstotkov). Hitrost vetra pa tu znaša 2 do 3 stopinje po Beaufortu. (Op. p.: Francis Beaufort je bil britanski admiral, ki je 1806 sestavil meteorološko lestvico, s katero ocenjujejo moč vetra od nič do 12 stopenj. Lestvica je bila mednarodno priznana 1874. leta).

Ime Lošinj prvič zasledimo v dokumentih 1384. leta, in sicer Isola di Lussin. Naseljen je bil ta otok že v davni zgodovini; tako kažejo najdbe. V antičnih časih sta imela otoka Lošinj in Cres skupno ime Apsirtide. Domnevajo, da je bil to nekdanji otok, da pa so v rimskih časih v današnjem Osorju prekopali 11 metrov široko ožino, ki danes z mostom povezuje oba otoka, in tako sta nastala današnja otoka Cres in Lošinj.

V srednjem veku je bil potem Lošinj nenaseljen, prvi naseljenci s kopna pa so prišli 1280. leta in 1398. leta že zasledimo ime Malo Selo, današnji Mali Lošinj, ki je danes z okrog 4000 prebivalci središče otoka. Po propadu Benečije pride Lošinj pod avstro-ogrsko oblast, pod katero je vse do 1918. leta. Nato je do 1943. leta pod Italijo. 20. aprila 1945 pa je osvobojen.

Otok sonca je torej Lošinj že od nekdaj, ime otok zdravja pa je dobil konec minulega stoletja. Vse skupaj se je namreč začelo 1885. leta. Takrat je bil na otoku profesor medicinske fakultete na Dunaju dr. Schrötter. Dal je pobudo, da bi v Lošnju ustanovili turistično društvo, pri čemer ga je podprl prof. Ambrož Haračić. Že leto kasneje je prišlo do pomembne odločitve. Ustanovljeno je bilo društvo za olepšanje in pogozditev Lošinja in že prvo leto so zasadili 80.000 borovih in drugih sadik. Letos so torej bogati borovci z drugim drevjem na tem poraščenem otoku na območju Malega in Velega Lošinja stari točno 90 let.

Istega leta, ko je dr. Schrötter dal pobudo za ustanovitev turističnega društva, je jadralski nadvojvoda Karel Štefan Habsburg. V Velem Lošnju si je zgradil zimski dvorec, v katerem je danes Otroška bolnica za alergične bolezni z oddelkom za odrasle. In 1892. leta je bil Veli Lošinj, ki ima okrog 1000 prebivalcev, proglašen za klimatsko mesto.

Potem sta se obe mesti hitro razvijali. Po skrbno izdelanih načrtih je v tem delu otoka nastajalo mondeno letovišče, s številnimi hoteli, kopališči, parki, vilami in 23 kilometri sprehajalnih poti. Med turističnimi objekti je danes še posebno znana razkošna vila cesarja Franca Jožefa I., zdaj vila Karolina. Že takrat je imel Lošinj dva luksuzna hotela, šest penzionov in več vil. Potem, ko je po končani prvi svetovni vojni otok pripadel Italiji, je iz leta v leto postajalo vse precej zanemarljivo. In šele po osvoboditvi sta se mesti in otok začeli spet turistično razvijati.

Že nekdanji se naseljenci otoka in predvsem obeh mest ukvarjali s pomorstvom in ladjedelništvom. V zadnjih 20 letih, ko sta obe mesti dobili vodovod iz zanimivega sladkovodnega Vranskega jezera na otoku Cresu in elektriko s kopna, sta se mesti zelo razvili. V Malem Lošnju je na primer tovarna ribjih konzerv in ladjedelnica, osnovna umeritev pa je seveda turizem.

Že 1947. leta je v Malem Lošnju nastalo turistično podjetje, ki se je razvijalo in osamosvojilo 1970. leta ter preimenovalo v Hotelsko podjetje Jadranka. To podjetje ima prek 1500 postelj v šestih hotelih in sedmih depandansah. Poleg tega ima v štirih kampih prostora za blizu 15.000 turistov. Tako to podjetje ustvari prek 50 odstotkov turističnega prometa na področju občine Cres-Lošinj na leto.

In enega teh kampov bodo še posebno letos, ta in prihodnji mesec, obiskovali tudi številni Gorenjci, za katere so omenjene delovne organizacije postavile v njem turistične prikolicе ali šotore. To je kamp Čikat, ki ima takšno ime po zalivu. Nastalo je zaradi kraja, kamor so nekdanje žene, matere, dekleta hodile čakati (čekat oz. čikat) svoje pomorščake.

V kampu je prostora za 3000 gostov. Leži v borovem gozdu ob razvejani obali s številnimi zalivi. Ima elektriko, vodo, več trgovin in sanitarije. Letos so uredili več novih parcel za šotore in prikolicе, povečali električno omrežje in poskrbeli, da bo tudi v glavni sezoni dovolj vode. Tako v tem, kakor tudi v ostalih kampih, ki so prav tako lepo urejeni in opremljeni (kamp Osor, Punta križa in kamp Punta Veli Lošinj), traja sezona od 1. maja do 10. oktobra. Letos so cene za 10 odstotkov višje kot lani, vendar imajo domači gostje tudi 10 odstotkov popusta. Kot pravijo predstavniki podjetja, je v kampih od skupnega števila gostov kar 32 odstotkov domačih, od teh pa okrog 30 odstotkov iz Slovenije. Posebno skrb bodo v prihodnje posvečali prav domačim gostom. Saj kot pravijo, tako dobrega gosta kot je domač, največkrat ne more zamenjati tuji.

Omenimo nazadnje v tem zapisu o Lošnju še dve zanimivosti. Ena je sladkovodno Vransko jezero na otoku Cresu, ki daje pitno vodo že številnim prebivalcem. Jezero je dolgo 5,5 kilometra in široko poldrugi kilometer. Njegovo dno je 68 metrov pod morsko gladino in ima okrog 200 milijonov kubičnih metrov vode. Nekdanj so menili, da je izvor pitne vode pod morjem. Zdaj pa raziskave kažejo, da jezero dobiva sladko vodo s padavinami oziroma studenci in potočki, ki se ob deževju stekajo vanj iz sosednjih pobočij. Vendar pa je to jezero še vedno precejšnja zagonetka za raziskovalce, saj so na primer v njem ribe kot so ščuke, linji, kleni in jegulje. Za slednje pa je značilno, da se drstijo v morju.

Druge zanimivosti, ki tudi danes potrjuje ime, da je Lošinj otok zdravja, je že omenjena bolnica v Velem Lošnju. Poleg alergičnih bolezni je tukaj zdravilišče za bronhitis in druga pljučna obolenja razen za tuberkulozo. Semkaj prihajajo na zdravljenje in okrevanje, ki ju omogočata izredno blaga klima in čist zrak (ter seveda skrbna zdravstvena nega), bolniki iz vse države in tudi izven meja republik in pokrajin; celo iz drugih kontinentov. Iz Slovenije jih je še posebno veliko s Štajerske in prav tako niso redki z Gorenjske. Pravzaprav bi lahko rekli, da so vse lepote in zdravstvene koristi Lošinja prenesli na ostale Gorenjce, ki danes hodijo tja na dopust, prav pacienti.

Nekdo je zapisal, da je Lošinj otok, kjer se diha s polnimi pljuči. Res je tako. Je pa Lošinj tudi otok za prijeten in lep dopust, med drugim tudi zaradi malo dežja in ne hude vročine ter bogate kulturne zgodovine. A. Žalar

Regijska skupnost za varstvo zraka

S sprejetjem samoupravnega sporazuma je bila prejšnji teden, v četrtek, 15. julija, v Kranju ustanovljena samoupravna interesna skupnost za varstvo zraka za Gorenjsko. S tem se je tudi za Gorenjsko — kot tretja v Sloveniji — oblikovala skupnost, ki jo za varstvo zraka predvideva lansko leto sprejeti republiški zakon o varstvu zraka. Skupščina, ki jo sestavlja 45 delegatov iz vseh petih gorenjskih občin, je za svojega predsednika izvolila Zorana Krejčiča, inženirja varnosti iz jesenjske Železarnice, za podpredsednika pa Zdravka Ribnikarja, dipl. ing. lesne industrije iz Jelovice; devetčlanskemu izvršnemu odboru skupnosti pa predseduje Peter Belehar, dipl. veterinar iz Zavoda za socialno medicino in higieno Kranj. Pred novoustanovljeno skupščino, ki bo svoj statut in program dela sprejemala na svoji naslednji seji v septembru, so brez dvoma obsežne in pomembne naloge na področju varstva zraka: predvsem je tu mišljena izdelava občinskih sancijskih načrtov, ki bodo sestavljeni na osnovi posameznih sancijskih načrtov delovnih organizacij. Rezultati dela, ki si jih bo zastavila regijska skupnost za varstvo zraka in ki izhajajo iz zakona, prav gotovo ne bodo vidni v kratkem času, saj je v Sloveniji oziroma zelo onesnaženo, gorenjska regija pa je razporejena v III. območje od štirih možnih: takšna razvrstitev je imela svoj vzrok predvsem v onesnaženosti gorenjske konca savske doline z železarskimi Jesenicami, od koder se one-

snaženi zrak ne glede na lokacijske meje razteza po vsem gorenjskem prostoru. Zaradi posebne konfiguracije tal v Sloveniji nikakor ni možno samoočiščevanje zraka, zato so bili nujno potrebni predvsem iz zdravstvenih, humanih razlogov družbeni posegi tudi v to sfero našega okolja. Seveda pa bo izvajanje zakona in uspešnost delovanja SIS za varstvo zraka mogoče le z usklajenim delovanjem in povezavo že ustanovljenih skupnosti na področju varstva okolja, zato so le-te tudi člani skupnosti za varstvo zraka.

Povsem napačno bi bilo pričakovati, da sanacija onesnaženega zraka v Sloveniji temelji na vgrajevanju čistilnih naprav, je bilo rečeno na kranjski ustanovni skupščini; čistilne naprave so pravzaprav na koncu seznama ukrepov, ki bi jih bilo treba izvajati, da bi ohranili oziroma znižali stopnjo onesnaženosti ozračja. Med temi ukrepi je na prvem mestu skrajna racionalizacija proizvodnje, porabe energije ter zamenjava tehnoloških postopkov, ki so velik vir onesnaževanja. Te zahteve pa ne veljajo le za industrijo, ampak tudi za široko potrošnjo — predvsem glede uporabe energije, toplotne izolacije, izogrevanja v toplotnih napravah in drugo. Skratka, disciplinirati bi se morali toliko, da bi znali živeti in proizvajati tako, da bi obenem varovali svoje okolje. Denar, ki ga bomo uporabili za to, pa je investicija v naše zdravje, ter v rastlinstvo in živalstvo, ki nas obdaja. L. M.

Naš tabor je en klump ...

Na obisku pri tabornikih iz velenjske občine

Smerokazi me vse od odcepa gorenjske magistralne ceste proti Radovljici vodijo skozi mesto, nato pod njim čez savski most in nato po prašni in vijugasti cesti ob njenem mirnem toku navzgor. Po nekaj kilometrih vožnje si rečem, zdaj bi pa že moral kje zagledati kakšen šotor ...

Kajuhov tabor, šotorišče tabornikov iz velenjske občine, leži pod Jelovico, to mogočno planoto, polno še neodkritih, tihih malih skrivnosti, na majhni jasi, sredi med smrekami in hrasti. Šotori so prazni, kajti za mlade tabornike čez dan pravzaprav ni počitka. Vendar pa, da tako hudo spet ni, me potolažijo tisti, ki morajo zaradi te ali one dolžnosti ostati v taboru. Da so odšli na »Ameriko«, se povedo in ko opazijo moje začudenje, hite pojasnjevati, da gre le za jaso nad taborom, kjer so si uredili igrišči za odbojko in nogomet ter strelišče za urjenje tabornikov v streljanju z lokom.

Sine de Costa je izkušen tabornik, sicer pa že dolga leta vodja tega tabora.

»Sem smo letos prišli že desetič,« pravi, »in tako nam, starejšim kot tudi vsem, ki so kdajkoli tu taborili, je ta kraj zelo pri srcu. Letos smo za spremembo od prejšnjih let pripravili bivanje v taboru le za dve izmeni, kljub temu pa bo število tabornikov, ki bodo bivali tu, kar precej preseglo število dvesto. Tu so taborniki iz Šoštanja, Velenja, Šmartna ob Paki ter Topolšičice. Skratka iz vse velenjske občine.«

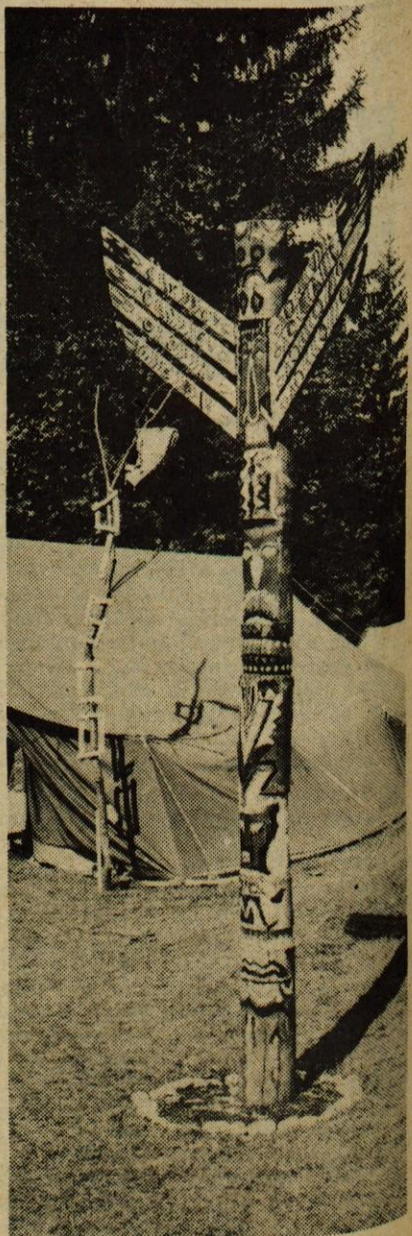
Seveda me zanima, kaj vse počno udeleženci tabora v desetih dneh bivanja pod šotori.

»Program taborjenja je pravzaprav precej natrpan. Velik poudarek gre predvsem urjenju mladih tabornikov, medvedkov in čebelic v najosnovnejših taborniških veščinah, postavljanju šotorov, kurjenju ognjev, lokostrelstvu, lovu na lisico, za starejše tabornike pa tudi urjenju v signalizaciji in orientaciji. Program te, tako imenovane gozdne šole je v veliki meri prirejen za tekmovanja tabornikov v republiškem merilu kakor tudi za napredovanje medvedkov in čebelic, se pravi najmlajših tabornikov. Gozdno šolo v glavnem izvajamo v dopoldanskem času, nekoliko manj v popoldnevih, ki so bolj namenjeni športnim tekmovanjem, rekreaciji in kopanju na Savi. V večerih pa taborniki pripravljajo zabavni program ob tabornem ognju.«

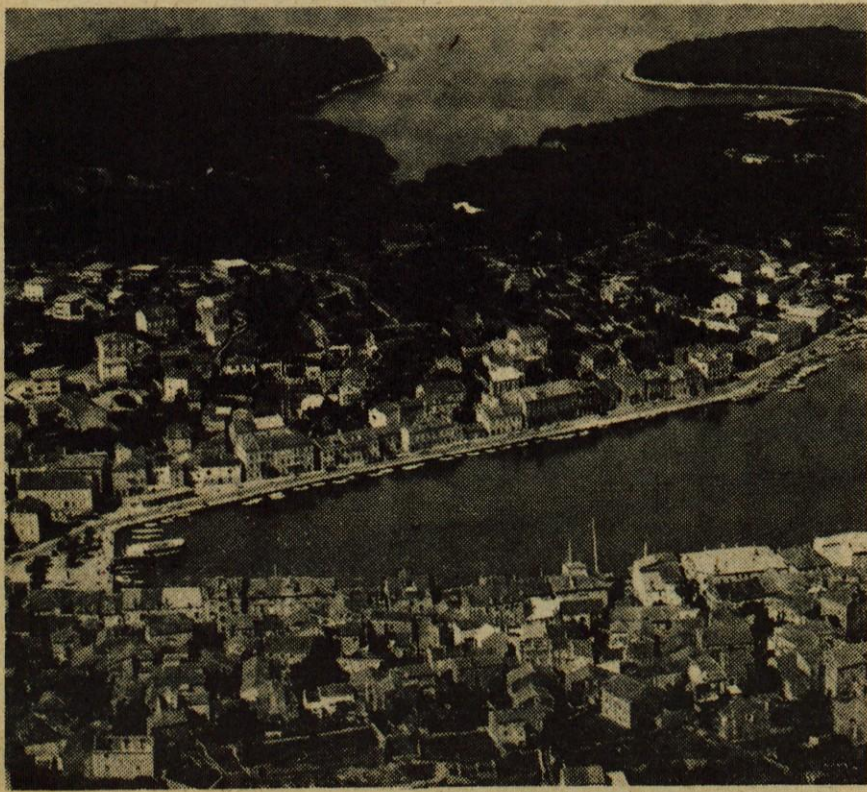
Seveda pa ne gre pozabiti tudi pohodov v okolico. Vsako leto namreč pripravimo dva večja pohoda čez Jelovico oziroma čez Pokljuko, pa tudi nekaj krajših, v Begunje in Kropo, sodelovali pa bomo tudi na veliki proslavi ob Dnevu vstaje slovenskega naroda v Dražgošah. Potem še pove, da so njihovi stiki z okolisani topli in pri-

srčni, da so jih povsod lepo sprejeli, da so navezali tesne stike z radovljiškimi športniki in radovljiško garnizijo, nekoliko manj pa da se jim je uspelo povezati z radovljiško organizacijo ZSMS, za kar pa je prav gotovo eden od glavnih vzrokov počitniško obdobje, ko taborniki bivajo tu, pod Jelovico.

Nekoč mi je nekdo dejal, da je taborjenje ena sama igra. Da je pri tabornikih delavno, veselo in zabavno. In čeprav sem v taboru preživel le nekaj ur, sem to že občutil in ob slovesu me je imelo, da bi se naslednjega dne spet vrnil. Ne za dolgo, morda le za dan ali dva. Kajti mladostnega utripa in njegove, sicer resne vihravosti, s katero žive ti tabori širom po Gorenjski, ni moč kar tako pozabiti. Boris Bogataj

Totem je v ponos vsakemu taboru. — Foto: B. Bogataj

Mali Lošinj

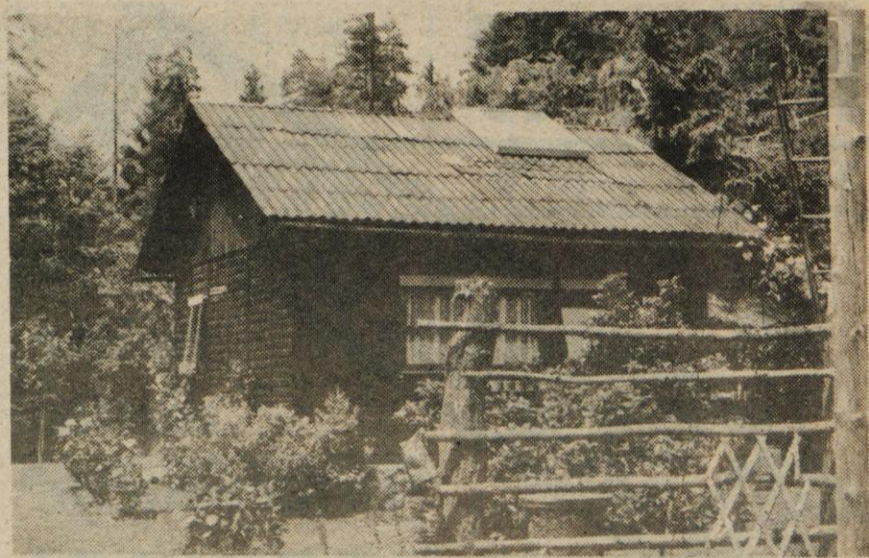
»Dežela Nikole Tesle pa po licencah za puding«

Neverjetno? Čudno, smešno, pomisleka vredno? Kakorkoli že naj bi izzzvenela prva reakcija ob vsekakor nenavadni novici, zanimivo je in ogleda vredno!

Pomen ogrevanja s sončno energijo je v samih ekonomskih razlogih v čisti obliki okolja, v nasploh racionalizaciji energije, še posebno, če nam je znan šokantni podatek, da se vsakih sedem let poraba energije podvoji. V svetu so rekli: ukrepajmo in začeli so ukrepati, izdatno vlagati prav v raziskave o možnostih ogre-

Tudi pri nas so bile nekatere skromne naprave, ki so izkoriščale sončno energijo, a smo jih lahko miselno podrli. Sonce je večih ogrevalo vodo na strehah kabin v kopališču Ilirija v Ljubljani, na kopališču v Radovljici v Kranjski gori in drugod. Sončna energija je bila vsaj deloma izkoriščena, zdaj pa se je ogromno razgubi, medtem ko niti ne

Seveda, kaj pa tedaj, ko sonca ni, ko je dež, ko je oblačno? Literatura ponuja vse podatke sončnega sevanja in beleži, da, recimo Gradec dobi 1198 KW ur na leto, medtem ko recimo Florida 1800. V Nemčiji so izračunali, da je povprečje v letu 1000 KW ur na kvadratni meter, pri nas pa to ugodnejše razmere. Vzemimo Dalmacijo, ki kar žari od sonca in ki bi sončno energijo lahko izkoriščala ne le za ogrevanje, temveč tudi za hlajenje. Južno podnebje je vsekakor ugodnejše za popolno toplotno oskrbo, sončne klimatske naprave, sončne črpalke za vodo tudi v svetu niso več nobena novost.

Nasploh pa smo od sile neracionalni. Poglejmo neposredno okolič: samo pomislimo, koliko vode pora-

S tega zornega kota je na samem Bledu višek zanikrnosti drsališč, kjer ogromne črpalke črpajo toploto z drsališča in vse skupaj se odvaja v kanalizacijo, čeprav bi se s to toploto lahko ogreval ves Krim!

Po zadnjem, najnovejšem podatku, v Nemčiji že izdelujejo montažne hiše s sončnimi kolektorji, na Japonskem je dva milijona sončnih hiš, v Izraelu 150.000, v Evropi so na pohodu, saj je sončna hiša le za 10 odstotkov dražja od klasične. Izdelani so načrti popolnega ogrevanja s sončno energijo ter kombiniranega s klasično kurjavo, ker se zavedajo, da se mora spremeniti tehnologija in se morajo poiskati čistejši viri energije tudi zato, ker se klasični energetski viri vedno bolj izčrpavajo. »Naprednost« neke tehnologije se bo slej ko prej merila po tem, koliko se obrača k čisti tehnologiji. Dim in prah iz industrijskih dimnikov ne pomenita več napredka, temveč zastalost in revščino.

In tu je sonce, tu je 1170 kalorij na kvadratni meter na uro, ki prihaja na rob zemeljske atmosfere, mi pa vse skupaj zapravljamo. Vendar je direktno sevanje, ki dosega zemljino površino, za 6 do 8 odstotkov manjše od tistega v drugi svetovni vojni!

...

Menda je Drago Višnar edini pri nas, ki je sam, z domačimi materiali, z dobro toplotno izolacijsko napravo in površinsko obdelavo začel izkoriščati sonce za ogrevanje tople vode. Ko je dobil izredno dobre rezultate — pomembno je seveda tudi to, da ima hiša primerno lego, da vsrka čimveč energije — ko je dosegel 55 stopinj Celzija ob stalni uporabi, ko je bil ogrevana voda dotekala v klasični bojler, ki bi jo dogreval, če bi bila potrošnja prekomerna, ko je bil izredno zadovoljen, ko se termostat po več mesecih sploh ni vključil, je obvestil Jelovico, Marles in Gorenje, priporočil, da bi lahko v montažne hiše vgrajevali sončne kolektorje. Jelovica je bila na dva njegova dopisa hladna, neodzivna, Marles tudi, le Gorenje je poslalo zastopnika, da sta si ogledala napravo. Predvsem od Jelovice je bil več pričakoval, saj jo je prvo povabil, a sploh ni odgovorila ali kakor se da tudi razumeti s preprostim »piši me v uh, le kaj si ti novator sploh izmišljuješ.«

Drago Višnar ve, kako bi se dalo tudi pri njem še bolje urediti in še bolje izkoristiti sončno energijo, saj se s problemi energetike seznanja že petindvajset let. Pravi, da bi pri nas lahko vgrajevali v montažne hiše sončne kolektorje, a mu je nerazumljivo, da za predlog ni nobenega zanimanja kljub nizkim stroškom in kljub obilo energije, ki jo Slovenija po izračunih prejema. In po izkušnjah sodeč ne more drugače komentirati kot le tako, da bomo pozneje kupovali tuje licence tudi za sončno energijo, saj je znano, da smo dežela, ki na tem področju nerazumljivo hoče zaostajati. Prav sramotno je, da dežela Nikole Tesle kupuje licence za puding!

Tako. Vi pa zdaj, kakor vas je volja. Mene pa osebno zanima in grem naprej, tudi po sledeh tistega zasebnika v nekem kotičku Slovenije, ki pričakuje izuvoza napravo za popolno sončno ogrevanje svoje hiše.

D. Sedej

Bobovek – naravni spomenik

Ker je preureditev nekdanjih glinokopov v rekreacijski center očitno osrednja tema zapisa, ugotavljam, da je informacija o Bobovku, kakor jo je posredoval Glas, nepopolna in enostranska.

Uvodoma navajam nekaj dejstev, ki problematiko ureditve nekdanjih glinokopov osvetljujejo z neke druge plati, s plati boja za ohranitev naravnega močvirskega biotopa:

1. 16. 7. 1974 je Delo objavilo zapis z naslovom »Bobovek v nevarnosti«, s katerim je bila slovenska javnost obveščena, da krajevna skupnost Kokrica z zasipavanjem uničuje bobovške močvirje in obe-

Čapljica, redka močvirska ptica iz rodu čapelj, fotografirana v Bošovku ob gnezdu. — Foto: I. Geister

2. Na sestanku akcijskega odbora Skupnosti za varstvo okolja v Sloveniji dne 24. 3. 1975 je bil sprejet okvirni program ustanovitve močvirskega rezervata Bobovek. Oblikovan je bil iniciativni odbor, ki naj bi ga sestavljali predstavniki naslednjih ustanov: Skupnosti za varstvo okolja v Sloveniji, Oddelek za varstvo narave pri Zavodu SRS za spomeniško varstvo, Urbanističnega inštituta Slovenije, Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Prirodoslovnega muzeja Slovenije, Komisije za varstvo okolja pri Skupščini občine Kranj, Občinske konference SZDL Kranj, Krajevne skupnosti Koprca, Turističnega društva Koprca, Lovski družine Storžič, Ribiške družine Kranj in Kranjskih opekarn.

3. Februarja 1976 je Zavod SRS za spomeniško varstvo izdal Inventar najpomembnejše naravne dediščine Slovenije, v katerem je Bobovek kategoriziran kot naravni spomenik.

Naj k temu dodam dva za osnova-
nje naravnega spomenika pomemb-
na, če ne bistvena pogoja, ki sta bila
medtem tudi uresničena: 1. Kranj-
ske opekarne so povsem prenehale
obratovati v Bobovku in 2. Sprejet
je bil urbanistični načrt Kranja, ki
na področju Bobovka predvideva
»zelene oz. rekreacijske površine.«

Naravni spomeniki so po zakonu o varstvu narave (Republiški Uradnik št. 7/70) posamezni objekti, skupine objektov ali manjše površine žive ali nežive narave, ki se oblikujejo s posebnimi znanstveno, kulturno ali estetsko zanimivimi oblikami, vsebino ali dimenzijami, z lego, redkostjo, ali predstavljajo vzorčne primere splošno razširjenega naravnega pojava. Predlog za zavarovanje je utemeljen z naslednjim pomenom: »Močvirski kompleks pri Bobovku je edinstven biotop v tem delu Slovenije in zato zelo pomemben objekt predvsem kot počivališče na selitvenih poteh ptic. Je pomembna paleontološka in ornitološka lokaliteta (gnezdišča ogroženih vrst)«. Pripisuje pa se mu znanstveno – raziskovalno (paleontologija, ornitologija, limnologija) in kulturno – pričevalno namembnost (eden zadnjih močvirskih biotopov na Gorenjskem).

Kakor izhaja iz ornitološke študije študije o Bobovku (ki bo objavljena v letošnji številki »Varstva narave«) je bilo v kratkem obdobju treh let registriranih na območju Bobovkanih manj kot 100 različnih vrst ptic. V Bobovku gnezdijo redke močvir-

ske ptice kot so čapljica, zelenonoga tukalica, rakar in močvirska trstnica. Kako pomembno je varovati celoten splet močvirskega življenja, je razvidno že iz opisa gnezdišč imenovanih ptic. Medtem ko čapljica gnezdi v plasti poleglega olesenega trsta, si tukalica znosi gnezdo na vodi med zelenimi stebli rogoza. Rakar si splete svoje gnezdo med stebli trsta, za lepilo pa uporabi rogozov plod. Trstnice si izbirajo za gnezdišča stebelke različnih vrst »plevelov«. Ti pleveli so seveda rastline z lepimi slovanskimi imeni kot so črna lahokotnica, konjska griva, metlika, medena detelja, zlata rozga ipd., kar pa vse sedanje in po načrtu krajevne skupnosti bodoče obiskovalce Bobovka, ribiče in kopalce bore malo zanima. Kako naj si drugače razložimo brezobzirno sekanje drevoja, grmovja, trsta in rogoza, o čemer se lahko vsak krajan prepriča na mestu samem. Nad nizko kulturno ravni jo obiskovalcev, ki jo izpričujejo z onesnaževanjem obale, ne bi jadikoval, ker to ni noben resen problem. Pač pa bi si privoščil reporterja Glasa, ki je skupaj s predstavnikom ribiške družine Kranj užival v glasbi iz zvočnika, montiranega na strehi avtomobila in to meseca junija, sredi gnezditvene sezone!

Jeseni in spomladi se že najmanj 18 tisoč let ustavljajo v Bobovku najrazličnejše sladkovodne in morske ptice iz daljnega evropskega severa in vzhoda. Opazovali smo že žerjave, polarne gosi, čopastega ponirka, brkato sinico in druge redke ptice. S semenom trsta se pozimi hranijo trstni strnadi, z rogozovim semenom pa bajeslovna plašica, ki je bila že v času Erjavca prava redkost.

Čeprav je ribištvo v zadnjih dveh letih lahko rečem desetkrat poraslo in je škodljiv vpliv očiten in dokazan, z ribiči vendarle ne bomo težko najti skupne besede. Dva rešitvi vidim: ena se s proglasitvijo Bobovka v naravni spomenik ponuja kar sama — prepoved uničevanja vegetacije, drugo rešitev pa vidim v omejitvi lova, recimo največ 10 dovolilnic dnevno.

Veliko težji problem pa je nemar: krajevne skupnosti Kokrice, da na področju bobovških glinokopov ure di rekreacijski center. Naj tuka citiram mnenje Urbanističnega in štita Slovenije kot odgovor Občinski skupščini Kranj, ki je zaprosil za tolmačenje predloga noveliranega urbanističnega načrta Kranja:

»Po zahtevah ornitologov, ki s nam bile posredovane naknadno sodimo, da je popolna zaščita sedanjega stanja na in ob ribniku utemeljena, posebno če upoštevamo

še pomen arheološkega najdišča (najdba mamuta — op. avt.) na istem mestu. Športne in rekreacijske ureditve neposredno ob ribniku bi seveda tako zaščitile skoraj izključevale, zato predlagamo njihovo premaknitev bolj proti zahodu, v smeri proti potoku Rupovševčica, kjer so že predvidene proste rekreacijske površine. Ponovno pa bi bilo potrebno proučiti tudi možnost uporabe glinokopov opekarne Bobovk, ki bodo po opustitvi osnovne dejavnosti v vsakem primeru zahtevali restitucijo (ureitev iz vidikov vključevanja v naravno okolje). Vse to narekuje potrebo po izdelavi posebnega ureditvenega načrta za celotno širše območje Bobovka. »

Medtem je bilo zahodno od močvirja ob Belci že urejeno nogometno igrišče, tam pa je tudi prostor za druge športne objekte. Tudi vemo, da pes moli tace v vodo. Problem je tedaj kopališče, zoper katerega odločno protestiram. Kajti urediti v glinokopu kopališče je norost ali pa zločin, kakor hočete. V prvem primeru se bomo kopali v blatu, v drugem pa v biološko mrtvi vodi.

Okvirni program ustanovitve močvirskega rezervata Bobovek upošteva celoten spekter interesov: od interesa krajevnne skupnosti, ki je zainteresirana, da se to, sedaj zamenjano in spodtakljivo področje nekako uredi, interesa turističnih delavcev, ki je, tako še vedno verjamem, le v navideznem nasprotju z naravovarstveno zamisljivo preko interesa ribičev in lovcev, okoliških osnovnih in srednjih šol, ki bi v Bobovku lahko organizirala učne ure v spoznavanju narave v živem laboratoriju tja do naravovarstvenega in znanstvenega interesa.

Turistični delavci bi bodočim rodovom napravili večjo uslugo, če bi ohranili Bobovek v naravnem ravnotežju. Pod strokovnim vodstvom bi sedanji rastlinski in živalski fond lahko obogatili z naselitvijo novih redkih in atraktivnih vrst. Z razgledne ploščadi ob cesti Bobovek – Mlaka bi z namestitvijo samopostrežnega turističnega teloskopa turistu omogočili vpogled v dogajanje v močvirju. V ograjeno zaščitno področje bi vodili strokovno vodene ekskurzije. V tako zasnovan in negovan naravovarstveni objekt bi prihajali šolarji iz vse Slovenije. Kaj ne bi bil to korak h kulturno višjemu turizmu, turizmu jutrišnjega dne, ko se bo treba soočiti z dejstvom, da je planet Zemlja en sam in da ljudje na njem nismo edina živa bitja. Iztok Geister

KLANJ

23. — 26. 7. 1976

**Zelo
važne
notice
informacije
za vas!**

**Avstrijski Nacionalni Cirkus bo prišel z
dvema posebnima vlakoma u vaše mesto**

Spotovanj gospodje, gospe in otroci

S tem **POSEBNIM** listom mi vam želimo naj prej spoznati s vsimi novimi stvarmi v vašem mestu. Prečitajte ta list doma v miru in pogledajte razne slike, katere su tukaj na slikane. Zelo nam je teško ker nemoremo naših plakatov nalepiti po vašem mestu. Mi sami to ne želimo da vaše lepo mesto onesnažimo s našimi plakati.

Če ste **PREČITALI** ta posebni naš list vidite sami da je **AVSTRIJSKI NACIONALNI CIRKUS** v tem letu zares pravovrsten (ler) zares morem povedati, da je moj program prvovrsten v svetu 1976 letu vas.

ELFI ALTHOFF-JACOBI

Raznoursne sdresirane živali

TIGRI IN LEVI SKUPAJ

Po lepem potovanju čres Avstrijo v lanskem letu smo sedaj spet v vašem mestu z novim programom za vas vašo družino

ELFI ALTHOFF-JACOBI

Naši sloni

marširaju k prestavi

ŽIVALI, ŽIVALI, in še enkrat ŽIVALI:

Ta veliki vrt **AVSTRIJSKEGA CIRKUSA** na kolese se res spleča ogledati ne samo otroci in učenci, tudi stareši so veseli ako vidijo te retke živali.

Levi, tigr, medvedi, leopardi in razne divje živali.

Zvsakega ljubitelja konja je doživetev ako vidi konja v lepem hlefu in konje najlepše pasme, kakor pony, drugi.

Mesto divjih živali kakor kamele ovce sloni iz indije in drugi. Morski konj je zelo popularen za gledalce.

Zanimiv je voz za prevoz od mesta do mesta vodnih in kopnih živali.

ORANG-UTAN in GEBON so opice

Katerih se lahko dotikamo brez nevarnosti so prijazni za gledalce cirkusa. Se v tej dvorani lahko vidite mnoge druge vrste opic. K. P. R. fufiane in druge.

Za naše najmanjše gledalce imamo tudi in male živali katere lahko dotikaju prdite s vašimi otroci, da vidite sposobnosti naših živali.

Obiščite veliki Avstrijski potovalni cirkus.

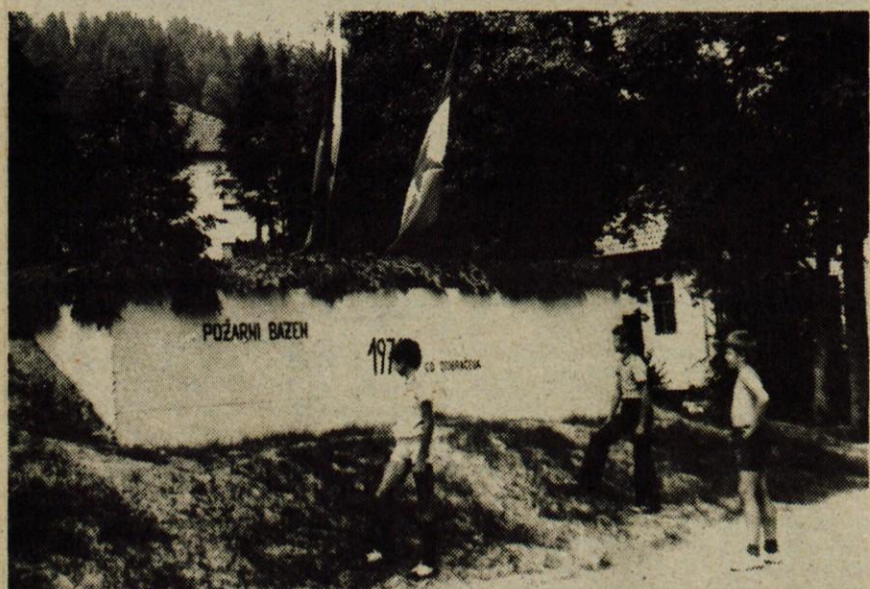
SKROZ CASOPIS IN PLAKATE ZVEDEL STE DA BO AVSTRIJSKI NACIONALNI CIRKUS PRIŠL.

SE ENKRAT ZA KRATEK ČAS NACIONALNI CIRKUS IZ TUKAJ!

OBISKATJE NAS POTOVALNI ŽIVALSKI VRT KAVREGA NEMOKETE VEDNO VIDET. KAO N. P. R. ZARADNO AFRICKE LINDIE U FOLKLOREDNEV NO. 9. 18 URE VEDNO OTKRITO

TO JE REZ VELIKI CIRKUS

Nekaj »cvetke« iz časopisa, ki ga je za Gorenjce izdal avstrijski cirkus. Kdo je dovolil razpečati ta list?

Dobračeva pri Žireh — V nedeljo, 18. julija, je bila na Dobračevi pri Žireh svečana proslava v počastitev 75-letnice domačega gasilskega društva. Slavlja so se udeležili številni člani gasilskih društev s področja škofjeloške, logaške, idrijske in vrhniške občine ter drugi gostje. Ob tej priložnosti so dobračevski gasilci slovesno odprli tudi nov požarni bazen na Dobračevi. Bazen je velikega pomena za celotno dobračevsko področje. Pri gradnji so gasilci žrtvovali več sto prostovoljnih delovnih ur. (-jg) — Foto: J. Govekar

Številna priznanja dupljanskim gasilcem

V nedeljo so, se končale prireditve ob praznovanju krajevnega praznika KS Duplje in 70-letnice gasilstva, ki so bile pod pokroviteljstvom trgovskega podjetja Murka Lesce.

V nedeljo je bila velika gasilska parada, na kateri so sodelovale gasilske enote iz kranjske in tržiške občine, narodne noše ter godba na pihala iz Tržiča. Slavnostna tribuna z gosti je bila pred gasilskim domom, katerega so za letošnje praznovanje posebej preuredili in mu dali podobo kot jo tudi zasluži.

Po paradi pa je bila pred gasilskim domom velika vrtna veselica, na kateri je za ples poskrbel ansambel Nautilus.

V soboto zvečer je bila v dvorani gasilskega doma slavnostna seja GD Duplje ob 70-letnici društva kateri so med drugimi prisostvovali tudi številni gostje iz kranjske in tržiške občinske gasilske zveze, predstavniki sosednjih GD in družbenopolitičnega življenja Dupelj. Kulturni program pa je izvedel moški pevski zbor KUD Triglav Duplje pod vodstvom Francija Šarabona.

Za 55-letne delo v GD Duplje sta prejela priznanje gasilske zveze Slovenije »značke veterana gasilstva« Peter Rozman in Ciril Jeraj, posebna priznanja gasilske zveze Slovenije pa sta prejela dolgoletna člana GD Duplje Miha Šter in Peter Škerjanc st. Sedmim članom so podelili značke in diplome za 40-letno delo v društvu, med drugimi jo je prejel tudi neutrudni predsednik društva Anton Rozman. Podelili so priznanja še za 30-, 20- in 10-letno delovanje v društvu. Devetnajstim članom GD Duplje pa so podelili priznanja društva, kateri so največ prispevali, da so vse začrtane akcije bile uspešno izvedene, katerih pa v zadnjih nekaj letih ni bilo malo.

J. Kuhar

V Ribnem se zavzemajo za zgraditev mostu čez Savo

Na skupnem sestanku delegatov skupščine KS Ribno, delegacije za zbor KS in splošne delegacije za SIS, ki je bil v soboto, 10. julija, v zadržnem domu, so obravnavali osnutke dogovora o temeljih družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1976—1980, samoupravnih sporazumov o temeljih srednjeročnih planov SIS in družbeni načrt občine za isto obdobje. Po živahni in dokaj kritični razpravi so sicer soglašali v načelu s predloženimi osnutki, vendar so imeli več tehničnih pripomb glede načrtovanih naložb v njihovi krajevni skupnosti. Zavzeli so se za čimprejšji začetek gradnje novega mostu čez Savo pod Ribnem. To zahtevo so utemljili z nujnimi agrotehničnimi ureditvami pašnikov na desni obali Save Bohinjke, kar bo imelo poseben pomen za razvoj živinoreje. Beseda je tekla tudi o razvoju turizma, lokacij in o prijavni službi. Poseben problem je prijavljanje številnih taborniških skupin, ki v počitniškem času letujejo na območju te KS. Menili so, da je v interesu javnega reda in miru ter varnostnih potreb, da so vsi ljudje prijavljeni, kar pa ni slučaj s taborniki. Prav tako so delegati izrekli nezadovoljstvo sprčo sklepa izvršnega sveta OS, da se ne dovoli pobiranje parkirnine za vozila na območju KS Ribno. Povedali so, da ob nedeljah in praznikih, zlasti, poleti parkira od bodeškega do selškega mostu tudi nad 500 osebnih vozil, pri tem pa izletniki in turisti povzročajo tudi škodo, ki jo nihče ne povrne. Delegati pričakujejo, da bo v prihodnje več razumevanja za omenjene probleme njihove krajevnne skupnosti. JR

Srečanje težjih invalidov Gorenjske

Po sklepu koordinacijskega odbora društev invalidov Gorenjske bo letošnje že tradicionalno srečanje težjih invalidov Gorenjske 14. avgusta na Jesenicah. Organizacijo letošnje prireditve, ki bo potekala pod geslom »Splošna družbena skrb za invalide«, je prevzelo jeseniško društvo invalidov. Srečanje se bo začelo ob 15. uri v športni hali v Podmežakli. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je tokrat spet prevzela Ljubljanska banka, podružnica Kranj.

Možjančani si obnavljajo vodovod

Sredi tega meseca so se prebivalci Možjanec, vasi z desetimi hišami nad Preddvorom lotili obnove svojega starega vaškega vodovoda zgrajenega leta 1935. Zbrali so okoli 2 milijona starih din in nakupili nove plastične cevi za glavne vode ter ostali material, nato pa so se vsi brez izjeme lotili kopanja jarka; pri tem jim pomagajo tudi nekateri lastniki vikendov, ki prav tako dobivajo vodo iz možjanskega rezervoarja. Z glavnimi deli bodo zaključili še pred koncem meseca, nato pa čaka delo še vsako hišo posebej, saj bo potrebno zamenjati vso vodovodno napeljavo, kar pa bodo investirali seveda vsak posebej. Tako bodo na Možjanci z združenimi močmi in skupnim delom v kratkem obnovili svoj vaški vodovod in si zagotovili dovolj vode skozi vse leto. Pravijo sicer, da bi bili povsem brez skrbi šele, ko bi zgradili še tretji rezervoar. Močno si želijo tudi požarni bazen, saj so daleč od doline in od prvega telefona, tako da bi bila morebitna škoda zaradi požara v zdajšnjih razmerah velika. Seveda bi tudi pri teh delih sami veliko prispevali s prostovoljnimi delom in tudi drugače, verjetno pa ne bo šlo brez širše družbene pomoči. L. M.

Predsednik vodovodne skupnosti Možjanca Janez Rebernik: »Vse skozi smo vzdrževali vaški vodovod, toda voda nam je iz dotrajanih cevi uhajala. Morali smo se lotiti večje obnove.« — Foto: Hain

Krajevni praznik v Senčurju

Prebivalci krajevnne skupnosti Senčur, ki zajema naselji Senčur in Srednja vas, bodo v dneh od 25. julija do 1. avgusta praznovali 24. krajevni praznik. V teh dneh se Senčurjani spominjajo dogodkov leta 1941, ko so se člani partijske organizacije, Skoja in prvi aktivisti OF zbrali v gozdu pod Senčurjem in sklenili, da bodo napadli orožniško postajo v Senčurju ter osvobodili Janeza Markuna, ki so ga Nemci tisti dan aretirali. Akcija ni uspela, ker so Markuna odpeljali v kranjske zapore. Vseeno pa od tega dne naprej nekaj tovarišev ni več odložilo orožja in so začeli z oboroženimi akcijami.

Praznovanja krajevnega praznika se bodo začela v nedeljo dopoldne, 25. julija, z nogometno tekmo članov NK Senčur in propagandno vožnjo z avtomobili po okoliških vaseh, ki jo organizira AMD Senčur. Popoldne bo Strelska družina »Janko Mlakar« iz Senčurja skupaj z ostalimi organizacijami pripravila parado ob počastitvi 20-letnice delovanja strelske družine in razvite prapora z bogatim kulturnim programom. Igrala bo godba milice iz Ljubljane. Po končanem slavnostnem programu bo strelska družina pripravila vrtno veselico, na kateri bo igral ansambel MM 5 iz Ljubljane.

Na sam dan krajevnega praznika v ponedeljek, 26. julija, bo OO ZSMS iz Senčurja organizirala kolesarsko dirko po senčurjskih ulicah z geslom: »Vsi na kolo za zdravo telo«. Nato bo slavnostna seja KS, delegacij in zastopnikov družbenopolitičnih organizacij v domu kulture ter polaganje vencov na spomenike NOB. V programu bo sodeloval Senčurški oktet.

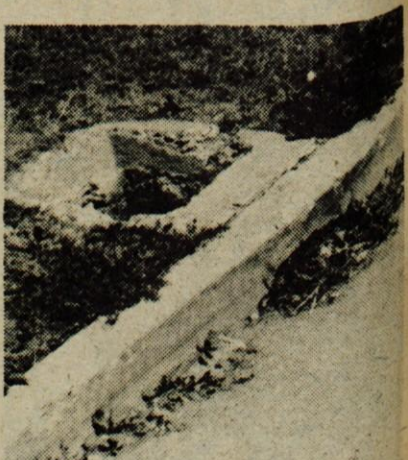
Med tednom se bodo vrstile številne športne prireditve, gasilski vaji GD Senčur in Srednje vasi, slavnostno pa bodo sprejeli tudi mladince v organizacijo SZDL. V sredo,

28. julija, se bo ob 20. uri po dvo-mesečnem odmoru zopet oglašil RTV Senčur, ki deluje v okviru DPD Svoboda Senčur. Ta zabavno-glasbeno-humor-informativna prireditev se je med Senčurjani že zelo priljubila in bo v primeru lepega vremena tokrat na prostem v središču Senčurja. V oddaji ob krajevnem prazniku bodo sodelovali člani društev in družbenopolitičnih organizacij v Senčurju, gledalci in poslušalci sami ter stari znanci: komponist Kazimir Mohar s skupino Dar, napovedovalca Slavica Celjter in Miro Erzin, literat Stefan Remic, vremenar in scenski mojster Viljem Kavčnik ter humorist Čipsi.

V soboto, 31. julija, bo Turistično društvo Senčur predvajalo film o lepoti Gorenjske in fantovščini 1975, ki se je delno odvijala tudi v Senčurju. Organizacija RK bo nato podelila značke večkratnim krvovalcem, komisija za olepšavo kraja pri KS pa bo podelila priznanja za najlepše urejene vrtove.

Ob zaključku praznovanja krajevnega praznika bo Društvo upokoencev Senčur v nedeljo, 1. avgusta, slovesno izročilo v uporabo prenovljeni Dom upokoencev in pripravilo kratek kulturni program s plesom.

Senčurjani imajo zaradi počitniškega časa že nekaj let težave z organizacijo prireditev ob krajevnem prazniku, zato že premišlujejo, da bi praznovanje krajevnega praznika naslednje leto prestavili na poznejši čas. F. Erzin

Takšnihle nepokritih jaskov, ki so lahko za marsikoga past za zlomljeno nogo, je na Zlatem polju v Kranju v Gradnikovi ulici in ulici Staneta Rozmana kar precej, tudi v bližini peskovnikov, kjer se igrajo otroci. — Foto: Hain

mali oglasi • mali oglasi

Mali oglaš lahko oddate pri naši malo-
oglašni službi pri GLASU v Kranju in
na vseh poštah na Gorenjskem. Cena
malo oglaš je 20 din za 10 besed,
vsaka nadaljnja beseda pa stane 3 din.
Prav tako lahko oddajate osmrtnice in
zahvale. Po želji te objavljamo za do-
datnih 60 din tudi s fotografijo. Naroč-
niki imajo pri malih oglaših, osmrtni-
cah in zahvalah 25 % popust. Letna na-
ročnina znaša 140 din, polletna 70 din.
Vse informacije dobite na telefon šte-
vilka 23-341.

Turistično društvo Škofja Loka
sprejema male oglaš vsak delovnik
od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

prodam

Prodajam KRAVO s tretjim tele-
tom ali brez. Cesta na Brdo 66, Ko-
krice, Kranj 4471

Prodajam dobro ohranjeno motorno
KOSILNICO AEBI, primerno za
hrbovit teren. Resman Anton, Pra-
proše 1, Podnart 4472

Zelo poceni prodajam KAVČ, 2 FO-
TELJA, MIZICO in OTROŠKO
POSTELJICO. Virmaše 54, Šk.
Loka 4454

Prodajam PRAŠIČA, 20 kg težkega.
Zalog 34, Cerklje 4544

Prodajam otroški športni VOZI-
ČEK. Polajnar, Cerklje 66 na Gor.
4545

Prodajam KRAVO, visoko brejo.
Mače 3, Predvor 4546

Prodajam TERMOAKUMULACIJ-
SKO PEČ 4 in PEČ na olje, zelo
ugodno. Vrtovec Stanko, Kamnit-
nik 2, Šk. Loka 4547

Prodajam KAMNE za betoniranje.
Podlublje 68, po domače Rotar
4548

Prodajam otroški športni VOZI-
ČEK in POSTELJICO z jogijem.
Telefon 24-028 4549

Prodajam suhe BUTARE in ročni
STROJ ZA ROBKANJE koruze.
Snedic, Predoslje 11 4550

Prodajam strešno cementno OPE-
KO po zelo ugodni ceni. Ca. 3000
kosov. Pot na Jošta 27, Stražišče,
Kranj 4551

Prodajam PSA lesija, škotskega.
Boštjančič Zvone, Župančičeva 31,
Kranj 4552

Prodajam globok OTROŠKI VO-
ZIČEK. Rogelj, Jezerska c. 48,
Kranj 4553

Prodajam DIVAN in KAVČ. Kranj,
Cesta talcev 21-384 4554

Prodajam lepa suha BUKOVA
DRVA. Kalan Rozka, Breg ob Savi
67, Kranj 4555

Prodajam 6 let star FIKUS, lepo
raščeno, s 43 listi, primeren za visoke
prostore (dvorane). Jeretina, Be-
gunjska 8, Kranj 4556

PRODAM ELEKTROMOTOR
17 KM ali zamenjam za 10 KM.
Božnar, Moškin 4, Šk. Loka 4557

Prodajam MLADO KRAVO s te-
letom, simentalo, dobro mlekarico.
Sp. Besnica 180 4558

Prodajam globok OTROŠKI VOZI-
ČEK, LETVE 5x8 cm 90 kosov, ter
STREŠNO OPEKO bobrovec 3000
kosov. Krišelj, Goriče 57, Golnik
4555

Poceni prodajam OLEANDER.
Oprešnikova 12, Kranj, Klanec 4586

TELEVIZOR gorenje 900, avto-
matik, zelo dobro ohranjen, prodajam.
Vombergar, Britof 180 4586

Prodajam 2 italijanska OTROŠKA
VOZIČKA: globokega kombinira-
nega in športnega. Prebačev 5,
Kranj 4587

Prodajam SEMENSKO AJDO.
Voklo 32 4588

Poceni prodajam odlično japonsko
FILMSKO KAMERO in FOTO-
APARAT yashica. Telefon 50-175
Tržič 4589

Ne pozabite na DROGESAN MLE-
KO ZA SONČENJE

Kozmetika Šinkovec, Kranj, Pre-
šernova 19.

vozila

Prodajam TAM 4500 ali zamenjam
za OSEBNI AVTO. Naslov v oglaš-
nem oddelku 4559

Prodajam dobro ohranjen AVTO
SIMCO CHRYSLER 160, letnik
1971, 1638 ccm, za 85.000.00 din.
Kern Alfonz, Cerklje 291 4560

Prodajam dobro ohranjeno ZA-
STAVO 750 de lux, letnik 1974,
samo za gotovino. Zupan, Kropa 10

Izdaja ČP Glas, Kranj, Ulica Moše
Pijačaja 1. Stavek: GP Gorenjski
tisk Kranj, tisk: Združeno podjetje
Ljudska pravica, Ljubljana, Kopi-
tarjeva 2. - Naslov uredništva in
uprava lista: Kranj, Moše Pijačaja
1. - Tekoči račun pri SDK v Kra-
nju številka 51500-601-12594 - Te-
lefon: glavni urednik, odgovorni
urednik in uprava 23-341, uredni-
štvo 21-835, novinarji 21-860, malo-
oglašni in naročniški oddelki
23-341. - Naročnina: letna 140 din,
polletna 70 din, cena za 1 številko
2 dinarja. - Oproščeno prometne-
ga davka po pristojnem mnenju
421-1/72.

Na mednarodnem
Gorenjskem sejmu
v Kranju

od 6. avgusta
do 16. avgusta 1976
razstavljamo
in prodajamo:

- POHIŠTVO
- GRADBENI MATERIAL
- GOSPODINJSKE STROJE
- DEKORATIVO (zavese, preproge itd.)

sejemske cene • potrošniški krediti

Pričakujemo vaš obisk
v našem paviljonu v hali A
in se priporočamo za nakup!

murka

Prodajam ZASTAVO 101 rayli. Lu-
štrek, Ladja 40, Medvode 4562

Prodajam ZASTAVO 750, letnik
1969, za 6000 din in ELEKTRO-
PUNKTIRNI APARAT. Vovk,
Ovsiše 32, Podnart 4563

Prodajam FORD TAUNUS 1600 de
lux, letnik 1975. Prusnik, Britof 21,
Kranj 4564

Prodajam FORD CAPRI, prevože-
nih 80.000 km, registriran za eno
leto. Zapoge 11, Vodice 4565

Prodajam FIAT 850, letnik 1969.
Slapar Martin, Breg 8, Komenda
4566

Prodajam TRAKTOR ferguson
35 KM s kosilnico ali brez. Čirče 29,
Kranj 4567

Ugodno prodajam dobro ohranjeno
ŠKODO 1000 MB z vgrajenimi
dodatnimi deli. Ogled dopoldan.
Smolej Jožica, Koroška c. 2, Jese-
nice 4568

Prodajam ZASTAVO 750. Jeglič
Alojz, Praproče 3, Podnart 4569

Prodajam ŠKODO, letnik 1968, po
delih, Senčur, Kuraltova 10 4485

Prodajam odlično ohranjeno, dodat-
no orpumljeno ZASTAVO 750. Ogled
vsak dan od 17. ure dalje. Wendling
Gregor, Planina 37, Kranj 4590

stanovanja

V bližnji okolici Kranja išče
upokojenka ENOSOBNO STANO-
VANJE ali gre za sestanovanko.
Dolinar Emilija, Kolodvorska 9,
Kranj 4495

Kdor mi da ali preskrbi PRAZNO
SOBO, dam 10.000.00 din NAGRA-
DE. Oddati ponudbe pod Reden
plačnik 4497

Študentka iz Celja išče SOBO v
Kranju. Jelen Branka, Prebold 145
4444

Dve dekleti iščeta SOBO v Kra-
nju s 1. septembrom. Ponudbe
pošljite Lovše, Trg 4. julija 40, Dra-
vograd 4570

Sprejem 2 študenta Slovenca na
STANOVANJE centralno ogreva-
no. Žepič Marija, Zl. p. 13, Kranj
4571

Dvosobno stanovanje v pritličju
ZAMENJAM ZA VIŠJE LEŽE-
ČEGA. Informacije na tel. 25-928 od
18. do 20. ure 4572

Mati z dveletno punčko išče
SOBICO, začasno, do 1 leta, v
okolici Vodovodnega stolpa ali Šor-
lijevega naselja. Najemnino plača za
1 leto naprej. Lubej Milica, Ul mla-
dinskih brigad 9, Kranj 4573

Nujno išče skromna STANO-
VANJE mati z dvema otrokoma, po
možnosti tudi večjo sobico. Naslov
v oglašnem oddelku 4574

V Kranju iščemo SOBO za štu-
denta od 15. septembra dalje. Bo-
rovinšek Magda, Delavska 57, Mari-
bor 4575

Iščem STANOVANJE za družino
z enim otrokom za dobo 2 let na
območju krajevnih skupnosti Žirov-
nica-Lesce-Radovljica. Plačilo po
dogovoru. Željena vselitev s 1. sep-

tembrom. Naslov sporočite v oglašni
oddelek 4576

obvestila

Cenjene stranke obveščamo da bo
LOKAL zaradi dopusta ZAPRT od
26. 7. do 15. 8. 1976. Fotostudio
MAJHENIČ, Domžale 4503

Sporočamo vsem svojim cenjenim
strankam, da bo FRIZERSKI LO-
KAL zaradi kolektivnega dopusta
ZAPRT od 23. do 29. julija. Se pri-
poročam za nadaljnji obisk. PIRC
SLAVKA, frizerski salon, Kranj,
Cankarjeva 8 4505

ROLETE lesene, plastične in
žaluzije, naročite pri ŠILERJEVIH,
Radovljica, Gradnikova 9, telefon
75-610 2417

IZREDNA PRILOŽNOST! Kva-
litetno, poceni dobite v enem dnevu
fotografije za vse legitimacije. Raz-
vijam vse vrste filmov in izdelujem
fotografije. Foto ŽIVULOVIC,
1. avgusta 5, Kranj, telefon 22-091
3924

GRADITELJI! Za gradnjo vaše
hiše vam preskrbim vse vrste zidne
OPEKE Ljubljanskih opekarn in
STREŠNIK novoteks. Andrej Smo-

ROKOMETNI

Vas vabi v nedeljo, 25. ju-
lija 1976 od 10. do 20. ure

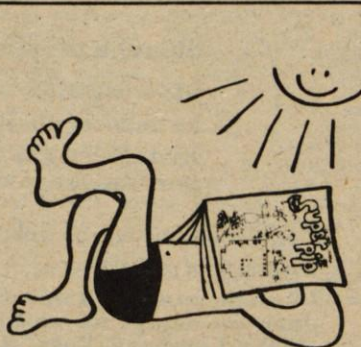
K na
L ŠPORTNI
U PIKNIK
B V KAMNIŠKI BISTRICI

Glasba — jedača — pijača
— šaljiva tekmovanja —
specialiteta: taborniški fiziol

K A M N I K

izgubljeno

Poštenege najditelja KLJUČEV,
izgubljenih na Kokrici, prosim, naj
jih vrne na naslov Škofic, Cesta na
Belo 31, Kokrica, Kranj 4577

- BREZ KOPALK GRESTE
LAHKO NA DOPUST —
BREZ SUPERPIPA NIKAR!
- 64 strani križank,
ugank, zanimivega in
šaljivega branja!
- Če namakate noge
v morju ali lavorju — v
roki naj bo SUPERPIP!
- SUPERPIP vas čaka pri
prodajalcih časopi-
sov!

zahvale

JAVNA ZAHVALA! Najiskreneje
se zahvaljujem vsem gasilcem, ki so
prihiti od blizu in daleč, zlasti
domačim, vsem sosedom in vašča-
nom ter članom CZ za vašo res
veliko nesebično in požrtvovalno
pomoč, ki ste mi jo izkazali ob težki
nesreči, ki me je zadela. Janez
Vilfan, Žabnica 57 4582

dežurni veterinarji

OD 23. DO 30. JULIJA 1976:

CEPUDEK Bogdan, dipl.
vet. spec., Kranj, Kajuhova
23, telefon 22-944 za občino
Kranj;

HABJAN Janko, dipl. vet.,
Žiri 140, tel. 69-280 za obci-
no Škofja Loka;

BENULIČ Marijan, dipl.
vet., Radovljica, Staneta
Žagarja 12, tel. 74-043 za
občini Radovljica in Jese-
nice.

Centralna dežurna služba
25-779 Kranj.

zaposlitve

Pridno delovno moč do 15 let sta-
rosti iščemo za pomoč v lahki obrti
in v gospodinjstvu. Plača do 3500 di-
narjev. Zavarovanje in hrana. Osta-
lo po dogovoru. Telefon 50-048 4500

FRIZERKO, samostojno, dobro
moč, sprejme salon KUNSTELJ,
Kranj 4583

Sprejem VSA ZIDARSKA DE-
LA. Bitič Aslan, obrtnik, St. Žagarja
20, Kranj 4584

posesti

Prodajam večje STANOVANJE
v Tržiču. Naslov v oglašnem od-
delku 4499

prireditve

Ansambel TRGOVCI igra na VE-
SELICI v Cerkljah pri Zadrženem
domu v soboto, 24. julija, 1976 od
20. ure dalje. Vabljeni 4579

Združenje borcev NOV Gorenja
vas prireja tradicionalni PARTI-
ZANSKI TABOR z veselico na Ja-
vorču na Žirovskem vrhu v nedeljo,
25. 7. 1976, ob 14. uri. Za prevoz iz
Gorenje vasi v Žirovski vrh preskr-
bljeno. Dobra kapljica in jedača.
Vabljeni! 4580

GASILSKO DRUŠTVO OLŠE-
VEK-HOTEMAZE PRIREJA 24.
julija ob 20. uri KRESNO NOČ,
v nedeljo, 25. julija, ob 15. uri pa
VELIKO VRTNO VESELICO z bo-
gatom srečelovom in kegljanjem za
jarca. Za jedačo in pijačo dobro
preskrbljeno. Priljubljen ansambel
KORALI bo poskrbel za razvedrilo
in ples. Pireditvi bosta na vrtu
Logar Miha. Vljudno vabijo gasilci!
4581

NOVO

n n i k o

NOVO

POŠLJITE NA MOJ NASLOV PODROBNE PODATKE O MIKO
SISTEMU IN PRILOŽITE CENIK

ime in priimek

ulica

kraj

pošta

Dimenzije mm	višina	širina	debelina
miza	820	737	55
klap	820	487	55
polica	820	487	55
klap prosta	820	487	55
dekorativni element	820	387, 487, 587	55

Navedene mere veljajo za elemente v zloženem stanju.

Miko garniture lahko kupite v naslednjih poslo-
valnicah:

LIP Bled na Rečici • LIP Bled na zagrebškem ve-
lesejmu • SLOVENIJALES — Kranj • GLOBUS
— Kranj • MERCATOR — Vrhnika • NAPRE-
DEK — Domžale • ZARJA — Jesenice • LES-
NINA — Ljubljana • LESNINA — Maribor •
LESNINA — Murska Sobota • METALKA —
Ljubljana • SLOVENIJALES — Maribor

MIKO SISTEM GARNITURE MONTIRAMO HITRO
IN ENOSTAVNO

lip bled
lesna industrija

64 260 bled, ljubljanska c. 32

telefon: 064-77384, trgovina 77944

telegram: lip bled, telex: 34 525 yu lipex

Čez cestu v smrt

Zapeljal s ceste

Neprimerna hitrost

Nezgoda na prehodu

Prehitevanje

Ponarejena tuja valuta

TPP Zarja Jesenice

TOZD Industrija — Obrt

**objavlja na podlagi sklepa odbora za medsebojna
razmerja delavcev TOZD**

naslednje prosto delovno mesto:

vodje radio in TV servisne delavnice

Pogoji:

1. elektrotehnik – šibki tok
2. 4 leta delovnih izkušenj na vodstvenem delovnem mestu v stroki
3. zaželeno praksa na delu z radio in TV aparati.

Kandidati naj svoje ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazilom o strokovni izobrazbi pošljejo do vključno 29. julija 1976 na naslov: TPP Zarja Jesenice splošno kadrovska in upravna služba Jesenice, Titova 1.

Stanovanja ni na voljo.

Petrol

TOZD Blagovni promet

Ljubljana, Vošnjakova 2 PE Komerciala

objavlja prosto delovno mesto

strojepisne

za aeroservis Brnik

**za določen čas (nadomeščanje za čas
porodniškega dopusta)**

Pogoj: nižja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja.

Nastop dela po dogovoru.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite v 10 dneh po objavi na naslov Petrol – kadrovsko-socialna služba, Ljubljana, Vošnjakova 2.

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

TO-MO-DI
uporablja se za
peči in kotle od
4.000 do
100.000 Kcal/h

**TOPLI MONTAŽNI DIMNIK
Z GIBLJIVO KISLOODPORNO
OGNJESTALNO ŠAMOTNO
CEVJO**

INFORMACIJE — STROKOVNI NASVETI:

**MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
61000 LJUBLJANA, OPEKARSKA 13
Tel. 22-113, 20-641, Telex 31420 YU KIP
IN V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM
MATERIALOM**

Čez mejo brez carine

Uprava javne varnosti Kranj je ovadila okrožnemu javnemu tožilstvu Milutina Radiševića, starega 35 let, z Golnika, delavca milice. Radišević je bil zaposlen na postaji mejne milice na Jezerskem. Od začetka letošnjega leta pa do aprila je bil kar sedemkrat v Münchnu, kjer je nakupil več tehničnega blaga, ki ga je hotel brez carinskih dajatev prenesti čez mejo. To mu je tudi uspelo: računal je namreč, da ga zaradi zaupanja carinska služba ne bo pregledala, kar se je tudi zgodilo. V tem času je prenesel brez carine čez mejo okoli 40 kosov raznega tehničnega blaga: 21 avtoradijev, 12 tranzistorjev, 1 kalkulator, 2 barvna TV sprejemnika in druge predmete v skupni vrednosti 124.438,05 din. Večino teh predmetov je v Kranju in okolici prodal, vse razen barvnih TV sprejemnikov, ki jih je zadržal zase in za sorodnike ter si tako protipravno pridobil premoženjsko korist v višini najmanj 32.000 din.

Radiševič pa je osumljen še drugega kaznivega dejanja, da je namreč zlorabljal svoj službeni položaj na ta način, da je pomagal tudi nekaterim drugim državljanom, za sedaj so

Varnostni pas v Avstriji

S 15. julijem je v Avstriji začel veljati zakon o varnostnih pasovih v osebnih avtomobilih. Varnostni pasovi so obvezni za vse voznike osebnih avtomobilov, vendar pa od voznikov v rednem prometu oblasti ne zahtevajo, da morajo imeti varnostne pasove niti proti vzniku, ki jih nimajo, ne izvajajo sankcij. Treba pa je vedeti, da v primeru nesreče voznik osebnega avtomobila, ki nima v vozilu varnostnih pasov, prevzame za nesrečo vso odgovornost.

znani štirje, prenašati tehnične predmete čez mejo brez carine. Največkrat jih je na nakupovanju v tujino spremljal tudi Radiševič, na mejni prehod na Jezersko pa so navadno pripeljali v večernih urah. Če pa je bil Radiševič takrat v službi, je premotil službujočega carinika, da določenih avtomobilov ni pregledal. Za sedaj je ugotovljeno, da je na ta način Radiševič omogočil nekaterim svojim znancem, da so s tem, ko so se izognili plačilu carine, pridobili 24.000 din, premoženjske koristi. Tako je Radiševič pomagal med drugim Alojžu Štularju, staremu 30 let, avtokleparju z Britofa, da je v februarju in aprilu letos prepejal čez mejo brez carine 3 avtomobilske radie, 4 tranzistorske sprejemnike in več avtomobilskih delov v skupni vrednosti 53.856,10 din.

L. M.

Uprava javne varnosti v Kranju
razpisuje in objavlja naslednja prosta
delovna mesta:

1. kriminalista
2. skladiščnika
3. tehničnega risarja PM Kranj

Po določilih pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

pod 1.: višja izobrazba pravne ali upravne smeri
pod 2.: 4-letna srednja šola ekonomske smeri ali gimnazija
pod 3.: poklicna srednja šola, znanje in sposobnost tehničnega
risanja.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati tudi pogoje iz 71. člena zakona o notranjih zadevah.

Prijave sprejema UJV do zasedbe delovnih mest.

SPOMIN

Danes, 20. julija mineva eno leto najbridkejšega žalovanja in bridke
bolečine, ko je za vedno
prenehalo biti srce našega ljubega moža in skrbnega očeta

Petra Snedica

Nešteto solz nam ne more blažiti žalosti in rane, ki ob tvoji smrti bile so nam zadane. Praznina za teboj je boleča, toda spomin nate ne bo nikoli usahnil.

Vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob, posebno pa šoferjem
iskrena hvala

Vsi njegovi

Večina državnih reprezentantov jugoslovanske mladinske reprezentance v vaterpolu, ki je nastopila na balkanskem prvenstvu v Solunu in zasedla 1. mesto, bo nastopilo v republiških reprezentancah na turnirju v Kranju, ki se bo začel drevi na letnem kopališču. (-jij)

Pet ekip na turnirju

Drevi se bo v letnem kopališču v Kranju začel II. vaterpolski turnir mladinskih republiških reprezentanc pod naslovom Bratstvo enotnost. I. turnir je bil lani v Črni gori. Na letošnjem tekmovanju, ki bo trajalo tri dni, bodo nastopile reprezentance do 20. let starosti, in sicer Srbija, Hrvatska, Črna gora, Makedonija in Slovenija. Pokrovitelj tekmovanja je republiška konferenca ZSMS, ki jo bo zastopal njen predsednik Ljubo Jasnić, ki bo imel ob 18.30 tudi otvoritveni govor.

Sporod prireditelj je naslednji:

Sreda, 21. julija, ob 19. uri Slovenija : Makedonija, ob 20. uri Črna gora : Srbija

Četrtek, 22. julija, ob 10. uri Hrvatska : Makedonija, ob 11. uri Slovenija : Črna gora, ob 19.30 Hrvatska : Črna gora, 20.30 Slovenija : Srbija

Kokrica prvak

Kokrica je bil v golom v zadnjih minutah premagala Sedmina in s točko prednosti pred All Stars osvojila naslov prvaka divje lige v nogometu. Na tretje mesto se je z dobrih igrarji skozi vse prvenstvo uvrstila Sedmina, medtem ko so Arestantje na koncu prvenstva močno popustili in zavzeli četrto mesto. Presenečenje je peto mesto novincev v ligo Hostaform, pravo razočaranje predstavljata slabi uvrstitvi Kamikaz in Old Klanc, ki sta bila pred prvenstvom favorita za prvo mesto, zadovoljiti pa sta se morala s sredino table.

Hostaform je bil proglašen za najbolj športno ekipo 11. prvenstva divje lige in dobil prehodni pokal Fair play.

Rezultati zadnjih dveh kol:

Kokrica : Sedmina 3:2, Old Klanc : Jelen 3:0, Union : Skrlonc Boys 3:0, Kamikaze : Botafogo 5:0, Feniks : Hostaform 3:0, Hinavci : All Stars 2:8, Skrlonc Boys : Feniks 3:1, Kokrica : Old Klanc 5:3, All Stars : Arestantje 5:3, Hostaform : Kamikaze 3:0, Old Klanc : Arestantje 6:5, Sedmina : All Stars 2:2, Kokrica : Feniks 10:2, Botafogo : Skrlonc Boys 3:13.

KRANJSKI VRHOVI

4. julija je bila v prostori občinske skupščine v Kranju uradna otvoritev nove transverzalne poti »Kranjski vrhovi«. Otvoritev je bila združena s podelitvijo častnih planinskih znakov zaslužnim delavcem Planinskega društva Kranj. Srebrni znak je med drugim prejela tudi Rozka Čerfan — dolgoletna oskrbnica Koče ob žicih na Kravčevu, zlatga pa Emil Herlec — načelnik GRS in tajnik PD Kranj. Podelili pa so tudi pokale za orientacijskega tekmovanja, ki je bilo za dan Kokrskiška odreda na Kališču.

Za planinsko »Trim pot« Kranjski vrhovi je tako doma kot tudi v inozemstvu veliko zanimanje. Doslej so prodali že prek 200 dnevnikov. Dobiti pa jih je mogoče skupaj z vsemi informacijami na PD Kranj. Ob priliki otvoritve nove transverzalne so izdali tudi ličen lepak, katerega osnutek je izdelal akademski umetnik Tone Lagodner. Dnevnik poti Kranjski vrhovi zajema 20 vrhov, ki segajo v področje delovanja PD Kranj. Med njimi je veliko številno vrhov na meji s sosednjo Avstrijo. Precej pa je tudi takih, ki doslej še niso imeli urejenega pristopa. Delo ob izdaji dnevnikov, nadelavi poti in organizaciji celotne transverzale ni bilo majhno. Izvedljivo je bilo le z močno ekipo v društveni obliki.

F.Š.

PRVA GENERACIJA PLANINSKIH VODNIKOV

Od 9. do 11. julija je bil na Kališču zadnji tečaj prve generacije planinskih vodnikov. V nedeljo pa so bili tudi izpiti, ki jih je uspešno opravilo 32 kandidatov — izkušeni planincev, mentorjev in alpinistov iz Kranja ter škofjokloškega področja, največ iz Ziri. PD Kranj je kot eno prvih s sprejetim programom PZS izvedlo izpite za planinske vodnike, katerih naloga naj bi bila v bodoče organizirati množične planinske izlete. Stevilo le-teh je iz dneva v dan večje, gorski vodniki pa ne morejo več kriti velikih potreb, ki se postavljajo pred planinska društva. Izpiti so bili pismeni, področje izpitnih vprašanj pa zelo široko in je zahtevalo vsestransko znanje in usposobljenost kandidatov.

F.Š.

SMUČANJE NA LEDENIKU POD SKUTO

Ledenik pod Skuto nad Ledinami, kjer so že v teku dela za izgradnjo nove planinske postojanke PD Kranj, privablja vse več smučarjev. Snežne razmere so tudi v tem času še vedno nadpovprečno dobre. V letošnjem letu je bilo na ledeniku že več smučarskih tekmovanj. Zadnje je bilo 10. julija — letno smučarsko prvenstvo Iskre — Elektromehanike Kranj, ki se ga je udeležilo nad 60 tekmovalcev. Na tekmovanju je prišlo tudi do prve večje poškodbe — zlom noge. Organizacija tekmovanja je bila takda, da je bil primer v rekordnem času rešen. Ponesrečenka je bila po eni uri že v zdravniški oskrbi. Vendar pa ima PD Kranj pomisleke na neorganizirano smučanje, kajti sestop in transport z Ledin je zelo naporen in ga lahko izvede le izkušena ekipa gorskih reševalcev ali helikopter. Brez dvoma bo ledenik pod Skuto tudi v bodoče privabljal veliko število ljubiteljev letnega smučanja.

F.Š.

petek, 23. julij, ob 10. uri Makedonija : Črna gora, ob 11. uri Hrvatska : Srbija, ob 19.30 Srbija : Makedonija, ob 20.30 Slovenija : Hrvatska.

Sinoči je bil sestanek s predstavniki republiških reprezentanc, danes ob 12.30 pa bo predstavnik reprezentanc, sodnike in organizatorje sprejel predsednik IS skupščina občine Kranj Drago Stefe. Na praznik dneva vstaje pa se bo delegacija, v kateri bodo predstavniki vseh petih ekip, udeležila proslave v Dražgošah. Organizator nam je sporočil, da bo vstop na prireditve za mladino in vojske brezplačen, odrasli pa bodo plačali 10 din. Za dopoldanski program velja vstopnica, ki jo plačajo normalno kopali za obisk letnega kopališča.

J.J.

Kokrica	12	11	0	1	98:32	22
All Stars	12	10	1	1	67:27	21
Sedmina	12	8	3	1	50:19	19
Arestantje	12	0	0	4	82:31	16
Hostaform (-1)	12	7	0	5	51:38	13
Kamikaze (-2)	12	7	1	4	68:38	13
Old Klanc (-2)	12	6	0	6	35:42	10
Skrlonc Boys (-2)	12	5	0	7	54:60	8
Jeleni (-1)	12	4	1	7	31:53	8
Union	12	3	0	9	27:81	6
Hinavci (-1)	12	3	0	9	24:70	5
Botafogo (-1)	12	2	0	10	22:59	3
Feniks (-1)	12	1	0	11	15:76	1

K.B.

Teden smučarskih skokov na plastiki

SK Triglav bo proslavil letošnji občinski praznik Kranj kar s tremi prireditvami, ki se bodo vrstile v zadnjih treh dneh julija. Na treh skakalnicah iz plastične mase bodo nastopili skakalci vseh kategorij, od cicebanov do članov. V četrtek, 29. julija, ob 16. uri se bodo pomerili cicebani, mlajši in starejši pionirji na 15-metrski skakalnici v Stražišču. V petek, 30. julija, bo ob 16. uri otvoritev nove 30 m skakalnice na Gorenji Savi, nakar bo sledilo mednarodno tekmovanje za mlajše mladince in pionirje. Glavna prireditelj bo v soboto, 31. julija, ob 16. uri, ko bodo tekmovali člani in mladinci na 50 m skakalnici za pokal Kranja. Poleg jugoslovanske državne članke in mladinske reprezentance, ki imata po programu obvezan nastop na tekmah v Kranju, je organizator povabil na te prireditve še skakalce iz Avstrije, ČSSR, Italije in Zah. Nemčije. Poleg tega pa bodo nastopili prvič v Jugoslaviji tudi mladi skakalci iz Spanije, ki bodo vadili na kranjskih skakalnicah že od sobote, 24. julija, dalje pod vodstvom jugoslovanskega trenerja prof. Iva Černilca.

J.J.

»Trofeja Evrope« v Zbiljah

V dneh 30. in 31. julija in 1. avgusta bo na Zbiljskem jezeru doslej največje tekmovanje v smučanju na vodi pri nas — »Trofeja Evrope«, to je eden od šestih nastopov najboljših evropskih tekmovalcev v sezoni po koledarju UMSN (Mednarodne zveze za smučanje na vodi).

Organizacijo prireditve imajo v rokah člani Kluba za smučanje na vodi Olimpija iz Ljubljane, ki že vlagajo velike napore za kar najuspešnejšo izvedbo, posebej še, ker bodo večino denarja morali zbrati sami s propagandnimi akcijami. Sami so s prostovoljnimi delom že uredili splav in postavili slalom progo ter plastificirali vodno skakalnico.

Slovensko prvenstvo v plavanju Lep delež Kranjčanov

KRANJ — V letnem bazenu so se za letošnje republiške posamične naslove borili namlajši slovenski plavalci. V obeh kategorijah mlajših pionirjev C je nastopilo 60 mladih plavalcev iz osmih slovenskih plavalnih kolektivov. Naši najmlajši plavalni naraščalniki so pokazali zvrhano mero borbenosti, pri čemer pa tudi novi slovenski rekordi niso izostali. Junaka kranjskega bazena sta vsekakor pionirka PK Ljubljane Kavčičeva, pri pionirjih pa Ravenčan Medvešek. Od predstavnikov organizatorja pa so se izkazali Mrkač ter Savinškova in Kangeljeva.

Rezultati: pionirji — 50 m kravl: 1. Velkavrh 40,2 (rek. SRS za ml. pionirje C), 2. Grmadnik (oba Ljubljana) 40,3, 3. Medvešek (Fužinar) 42,7, 50 m prsno: 1. Medvešek (Fužinar) 48,7 (rek. SRS za ml. pionirje C), 2. Grmadnik (Ljubljana) 49,3, 3. Mrkač (Triglav) 50,8, 50 m hrbtno: 1. Medvešek (Fužinar) 48,0, 2. Velkavrh (Ljubljana) 51,2, 3. Mrkač (Triglav) 51,2, 50 m delfin: 1. Medvešek (Fužinar) 50,4, 2. Velkavrh (Ljubljana) 52,2, 3. Blažič (Rudar) 1:03,1, 4x50 m kravl: 1. Ljubljana (Grmadnik, Kante, Kostelec, Velkavrh) 3:07,6 (rek. SRS za ml. pionirje C), 2. Triglav (Prislan, Janc, Marn, Mrkač) 3:37,7, 3. Ilirija 3:50,5.

Pionirke: 50 m kravl: 1. Kavčič (Ljubljana) 24,6, 2. Zavrtnik (Branik) 45,9, 3. Vrhunc (Ljubljana) 49,0, 50 m prsno: 1. Rojc (Ilirija) 53,1, 2. Kavčič (Ljubljana) 53,8, 3. Krišelj (Fužinar) 55,8, 50 m hrbtno: 1. Kavčič (Ljubljana) 48,0, 2. Hedel (Branik) 53,0, 3. Savinšek (Triglav) 53,6, 50 m delfin: 1. Kavčič (Ljubljana) 50,1 (rek. SRS za ml. pionirke C), 2. Zavrtnik (Branik) 1:00,9, 3. Kangelj (Triglav) 1:10,1, 4x50 m kravl: 1. Ljubljana (Vrhunc, Milharic, Posega, Kavčič) 3:37,1, 2. Ilirija 4:45,0.

LJUBLJANA — Tukajni plavalni bazen Kolezije je bil prizorišče letošnjega slovenskega članskega in mladinskega plavalnega obračuna. V tridnevni borbi se je za naslove borilo nad 70 plavalcev in plavalk iz devetih slovenskih plavalnih klubov.

Od gorenjskih predstavnikov so največ dosegli Radovljčan Globočnik in Kranjčan Linhart in Barbara Štemberger ter Rus, Jugoviteva in Praprotnikova. Slednji trije pa so obenem tudi novi republiški in jugoslovanski rekorderji.

Rezultati: moški — 100 m kravl: 1. Linhart (Triglav) 56,79, 200 m prsno: 1. Jerman (Triglav) 2:50,82, 3. Globočnik (Radovljica) 2:25,39, 100 m prsno: 1. Globočnik (Radovljica) 1:18,03, 4. Jerman 1:20,81, 6. Praprotnik (oba Triglav) 1:21,25, 200 m kravl: 1. Urnkar (Rudar) 2:06,11, 2. Linhart (Triglav) 2:06,41, 400 m kravl: 1. Linhart (Triglav) 4:37,76.

ženske: 200 m prsno: 1. Štemberger 2:59,08, 2. Dvorsak (oba Triglav) 3:14,93, 3. Jovan (Radovljica) 3:17,93, 6. Pajntar (Triglav) 3:24,50, 200 m delfin: 1. Perharič (Ilirija) 2:45,38, 2. Štemberger 2:51,02, 6. Berložnik (oba Triglav): 4x100 m mešan: 1. Ljubljana 5:08,77, 3. Triglav 5:36,53, 5. Triglav II 6:15,51 (rek. SRS za ml. pionirje B); 100 m prsno: 1. Štemberger (Triglav) 1:25,83, 3. Jovan (Radovljica) 1:30,25, 4. Dvorsak (Triglav) 1:30,62, 400 m mešan: 1. Štemberger 5:40,61, 5. V. Praprotnik (oba Triglav) 6:24,70, 100 m hrbtno: 1. Borec (Ljubljana) 1:16,43, 5. Draksler 1:25,84, 6. Jugovic (oba Triglav) 1:28,37, 400 m kravl: 1. Škerjanec (Ilirija) 4:56,51, 3. Štemberger (Triglav) 5:05,65, 200 m hrtno: 1. Borec (Ljubljana) 2:40,07, 3. Draksler 2:56,67, 6. Jugovic (oba Triglav) 3:05,50 (rek. SRS za ml. pionirke B), 100 m delfin: 1. Perkarič (Ilirija) 1:13,86, 7. Berložnik (Triglav) 1:25,24, 200 m mešan: 1. Markovič (Ljubljana) 2:40,75, 2. Štemberger 2:44,54, 6. Dvorsak (oba Triglav) 2:57,26, 4x100 m kravl: 1. Ljubljana I 4:33,86, 5. Triglav II 5:11,96, 6. Triglav I 5:43,95 (rek. SFRJ za ml. pionirke B).

D. Humer

Teden dni v vseh treh konkurencah

LESCE — Vse od sobote pa do 1. avgusta se bodo na letališču ALC izpod neba pozibavala živopisna padala s najboljših jugoslovanskih padalcev. Reprezentance SR Srbije, SR Bosne in Hercegovine, SR Hrvatske, SR Makedonije, AP Vojvodine, ekipa vojnega letalstva, SR Slovenije in lanski prvak moštvo Slovenije (član ALC Lesce) se bodo v vseh treh kategorijah borili za najvišje jugoslovanske naslove na XXIV. državnem padalskem prvenstvu. Organizacija je v rokah že preizkušenih lesčanskih padalskih delavcev, pokroviteljstvo nad to našo največjo padalsko prireditvijo pa je prevzela skupščina občine Radovljica. Hkrati pa bo to prvenstvo tudi izbira naše državne reprezentance, ki bo od 10. do 26. septembra v Rimu nastopila na svetovnem prvenstvu.

Letošnje državno prvenstvo se ujema z dvema obletnicama. Prav v tem letu namreč gorenjski letalski šport praznuje 40-letnico organiziranega letalskega in padalskega športa, alpski letalski center Lesce pa praznuje 20. letnico svojega uspešnega dela. Mnoge med piloti, ki so z letenjem pričeli prav na travniku leskega letališča, danes srečujemo za krmili sodobnih letal Jugoslovanskega vojnega letalstva, Jugoslovanskega aerotransporta, Ineksa Adria avio-prometa in drugih letalskih družb. Alpski letalski center pa je ustanovil leta 1956 takratni okrajni ljudski odbor Radovljice in tako s sodobnejšo organizacijsko obliko dal gorenjskim letalcem še večji polet. Poleg športne aktivnosti je takrat center prvi v naši državi pričel z letalskim turizmom. Prav zasluga centra je bila, da je JAT uvedel letalsko progo Beograd—Bled—Dubrovnik. V vseh treh enakomerno močno razvitih panogah letalskega športa so se izšolali in strokovno izpopolnili stotine jadrancev, motornih pilotov in padalcev, ki v enotah splošnega ljudskega odpora zavzemajo pomembno mesto visokospecializiranih in vedno pripravljanih kadrov. Vse to in še štiri svetovna prvenstva v padalstvu in letalskem modelarstvu, mednarodnimi tekmovanji, v motornem letenju in celo vrsto državnih prvenstev je članom centra dala in utrdila lep mednarodni ugled.

Otvoritev prvenstva bo v soboto ob 15. uri, ki je združeno s trenajznimi skoki. Nato se bodo v nedeljo pa vse do 1. avgusta vrstile tekmovanja v samostojnih skokih

na cilj, figuralnih skokih in skupinski skoki. Upamo, da bo vreme padalcem naklonjeno, saj je prav ta še kako pomemben za to zvrst športa.

D. Humer

Republiško prvenstvo v šahu za mladince, ki je bilo zadnje dni v Kranju, sta uspešno vodila Ado Podgornik (vodja tekmovanja) in Ljubo Djordjevič (glavni sodnik) — od leve proti desni. — Foto: Živulović

Velik uspeh Mazija na prvenstvu SRS v šahu

V soboto je bil v Kranju slovesen zaključek 28. mladinskega šahovskega prvenstva SRS. Ob zaključku so spregovorili: predsednik organizacijskega odbora Milan Pavlin, predsednik šahovskega društva Kranj Vladimir Kavčič in tajnik SZ Slovenije Jože Prestrel.

Po 13-dnevni borbi je prvo mesto zasedel m. k. Darko Supančič (SD Železnikar Maribor) z 11 točkami, drugo mesto je zasedel m. k. Leon Mazi (SD Kranj), ki je po začetnih težavnih le uspel.

Prvovrščena bosta zastopala Slovenijo na državnem mladinskem prvenstvu, ki bo na Hvaru.

Sledijo: Brane Deželak I. (SD Lesce); m. k. Danilo Polajžer (SD Izibira Ptuj); Silvo Bizjak II. (Stožice Ljubljana) in Vojko Mencinger I. (SD Lesce); vsi po 8 1/2 točke, nato pa: Godec, Mejak, Orel, Mikec, Železnik, Rakovec, Žilevski, Bumar (ki je tudi najboljši pionir), Novak, Jerič, Malner itd.

Udeleženci so v posebni anketi ugotovili, da je bilo prvenstvo zelo dobro organizirano.

Udeleženci so prejeli poleg pokalov tudi praktične nagrade, ki so jih prispevale dolovne organizacije Gorenjske. Udeleženci so bili posebno veseli brezplačnih kino vstopnic (Kino Kranj); kart za minigolf (Central Kranj) in kart za kopališče (Zavod za športne objekte Kranj).

Na tekmovanju ni bilo nobenih pritožb ali drugih nepravilnosti. Tekmovanje sta zelo dobro vodila glavni sodnik Ljubo Djordjevič in vodja tekmovanja Ado Podgornik. Prvenstva pa ne bi bilo moč organizirati brez pokrovitelja (Občinski sindikalni svet Kranj), če ne bi dal na voljo dvorane, ki jo je odlično uredil upravnik Jernej Krajcar.

Menimo, da je SD Kranj z organizacijo prvenstva razširilo zanimanje za šah v Kranju.

N. Pavlin

XXI. olimpijske igre v Montrealu

Montreal — XXI. letne OI so se začele z bojkotom 24 afriških držav, ker se mednarodni olimpijski komite ni zmelil za njihove zahteve po izključitvi Nove Zelandije z letošnjih iger. Vse ekipe sicer niso odpotovale domov, v slovenski otvoritvi pa iz protesta niso sodelovale. Letošnja olimpiada se je tako začela z manjšo udeležbo držav kot je bila pred 4 leti v Münchnu, tedaj je nastopilo 123 držav, medtem ko letos nastopa le nekaj čez 90. Igre so tako nekoliko okrnjene, predvsem atletski spored, saj imajo prav nekatere afriške dežele odlične atlete, ki so sposobni osvojiti tudi olimpijska odličja. Nedvomno je MOK že v uvodu pokazal premalo odločnosti. Mislimo, da afriških zahtev ne bi smeli tako preprosto prezreti. To bi moral MOK že vedeti in se temu primerno otrestiti svoje okorelosti, sicer bo mednarodno olimpijsko gibanje začelo še v hujše skripe kot je že.

Medtem pa je olimpijski spored že stekel. Že tri dni tečejo borbe v najrazličnejših disciplinah. Nas predvsem zanimajo nastopi jugoslovanskih športnikov, zlasti pa še trojica udeležencev iz Kranja. Delež Kranja v naši olimpijski vrsti je skupaj s plavalno trenerko Anko Colnarjevo izmed slovenskih mest največji, saj predstavljajo Kranjčani kar polovico slovenskih udeležencev v naši olimpijski ekipi.

Med prvimi novicami iz Montreala poleg športnih uspehov pa velja omeniti, da so Bled izbrali za organizatorja svetovnega prvenstva v veslanju v letu 1979. Po trinajstih letih bo nato Bled spet kraj svetovnega veslaškega prvenstva.

Košarkarji so dobro startali. Za uvod so gladko premagali Portoriko, ki jim je pred štirimi leti na olimpiadi povsem prekrizal račune. Zmagali so 84:63 (38:29), čeprav po prvih 12 minutah ni kazalo, da bodo tako zlahka zmagali. Vstopili so v prvi tečaj na največjo težavo igrali samo neodločeno (4:4), v drugem srečanju pa so kar s 15:0 premagali Iran. Rokometaši so prvo tekmo igrali s Kanado in bili tudi uspešni. Izmed plavalcev se doslej nihče ni uvrstil v polfinale, čeprav so naši predstavniki dosegli nekaj novih jugoslovanskih rekordov (Nenad Milošević in Borut Petrič — 2x). Vsi veslači pa bodo tekmovali v polfinalu, ki bo na sporedu v petek. Sicer pa letošnja olimpiada poteka v znamenju izrednih dosežkov, saj je bilo že v prvih treh dneh doseženih kopica svetovnih in olimpijskih rekordov. Po kolajnah vodi NDR, ki ima odlične posameznike, predvsem v plavanju in atletiki, na drugem mestu je Sovjetska zveza, tretje so ZDA, četrta pa ZRN.

J.J.

Najmlajši z dvema rekordoma

Montreal — Naš najmlajši olimpijec štirinajstipolletni kranjski plavalec Borut Petrič je v montrealnem bazenu predtekmovanj na 1500 m kravl popravil dva svoja državna rekorda, saj je v vmesnih 800 m izplaval za 8:27,36, na 1500 m pa se mu ure ustavile na 16:03,92. Borut pa je s tem časom dosegel dvajseto mesto. Oba rekorda sta imenitna, saj sta dosežena na največji predstavi mladih športnikov na svetu. Res je, da so nekateri pričakovali rezultat izpod magičnih šestnajst minut, toda Borut ga je zgrešil le za ne štiri sekunde. Vsekakor sta oba nova rekorda plod dobrih priprav in dobri delo Petričeve trenerke Anke Colnar-Košnik.

In kako je teklet montrealški boj na 1500 m kravl, kjer je Petrič plaval v prvi skupini z odličnimi nasprotniki Madžarom Vladimirjem in predstavnikom SZ Salmikovom. Borut je odlično začel, saj je prvih sto metrov preplaval v času 1:00,72, 200 m v 2:03,36, 300 m 3:06,56, 400 m 4:09,72, 500 m 5:13,66, 600 m 6:17,85, 700 m 7:19,52 in na 800 m času novega jugoslovanskega rekorda 8:27,36, pri 900 m je bil četrty z 9:32,42, nato mu je prišla pri 1000 m z 10:37,70 v očala voda in še vedno so bili upi za rezultat izpod šestnajstih minut, pri 1100 m je izplaval z 11:43,35, na 1200 m je bil njegov čas 12:48,62, na 1300 m 13:54,32, na 1400 m je obrnil s 15:00,11 in na koncu se je ustavilo pri 16:03,92.

Torej njegova pot v daljnjo Kanado ni bila zaman in z novima rekordoma je vsekakor izpolnil pričakovanja. Upamo, da bo tudi danes tako ko bo v drugi skupini predtekmovanj nastopil na 400 m kravl.

-dh

Na Bledu SP leta 1979

MONTREAL — V hotelu Bonaventure je bil kongres mednarodne veslaške zveze. Na programu so bile kandidature za izvedbo svetovnih veslaških prireditev. Tako bo svetovno prvenstvo leta 1979 v Amsterdamu, leta 1978 v Novi Zelandiji in leta 1979 na Bledu.

Za izvedbo svetovnega prvenstva leta 1979 sta bila le dva kandidata VZ ZRN in VZ Jugoslavije. Ker je ZRN umaknila kandidaturu, je ostal le Bled. Bled je tako uspel, saj so za njegovo izvedbo glasovali vsi predstavniki mednarodnih veslaških zvez. Tako bo Blejsko jezero po trinajstih letih spet prizorišče največje veslaške prireditve.

dh

Rokomet je v Predvoru po zaslugi odličnih trenerjev in organizatorjev nedvomno vodilna športna panoga. V minuli sezoni so bile najuspešnejše rokometiške, zelo dobro pa so zaigrali tudi rokometiški (na sliki). — Foto: J. Kuhar

Dobrodošli v Dražgošah

Osrednja republiška proslava v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda bo jutri, 22. julija, ob 10. uri v partizanskih Dražgošah – Odkritje spomenika dražgoški bitki, borcev Cankarjevega bataljona, požrtvovalnim domačinom in vsem slovenskim partizanom – Slavnostni govornik bo predsednik predsedstva skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher, goste pa bo pozdravil sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Ludvik Kejžar – Recital književnika Ivana Jana – VIII. srečanje gorenjskih aktivistov – Iz Dražgoš bo krenila na pot brigada Avnoja – Prek 20.000 obiskovalcev

Dražgoše že živijo za svoj veliki dan. Jutri bo namreč pod obronki Jelovice, v sončni vasi nad Selško dolino, veličastno slavje. V legendarnih partizanskih Dražgošah bo osrednja slovenska proslava v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda, istočasno pa tudi odkritje veličastnega spomenika dražgoški bitki, borcev Cankarjevega bataljona, požrtvovalnim domačinom in vsem slovenskim partizanom.

Slavje pod Bičkovo skalo se bo začelo natanko ob 10. uri z intoniranjem jugoslovanske himne, nato pa bo vse zbrane pozdravil predsednik odbora za gradnjo dražgoškega spomenika in sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Ludvik Kejžar. Slavnostni govornik na

svečanosti v Dražgošah bo predsednik predsedstva skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher. Sledilo bo razvitje prapora pokrajinskega odbora gorenjskih aktivistov in predaja le-tega Radovljčanom, kjer bo prihodnji IX. tradicionalni zbor aktivistov, ter predaja zastave brigadi Avnoja. Brigada Avnoja bo namreč iz Dražgoš krenila na večdnevni pohod po poteh slovenskih »avnojev«. V brigadi je 210 mladih iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin. V kulturnem delu programa bo sodelovalo prek 400 članov amaterskih pevskih in glasbenih skupin z Gorenjske ter godba milice iz Ljubljane. Glasbeniki, pevci in recitatorji bodo izvajali recital znane književnika, pisca dela »Dražgoška bitka«, Ivana Jana. Proslava

v Dražgošah se bo končala s petjem »internacionale«.

Dražgoška proslava bo zares veličastna. Z vso gotovostjo je mogoče pričakovati, da se je bo udeležilo najmanj 20.000 ljudi. Prireditelji pa menijo, da se jih lahko v Dražgošah jutri zbere tudi več. Naj pa povemo, da bodo proslavo lahko kar doma spremljali tudi tisti, ki se ne bodo odločili za pot v prijazno Selško dolino. Ljubljanska televizija bo namreč neposredno prenašala celotno slavje v Dražgošah. Prenos v barvah se bo začel nekaj minut pred deseto uro dopoldne.

Za slavje v Dražgošah je torej vse pripravljeno. Zato na svidenje jutri v partizanskih Dražgošah! V legendarni vasi pod obronki Jelovice.

J. Govekar

Kako priti v Dražgoše

Dražgoše – Po predvidevanjih se bo jutri na osrednji republiški proslavi ob dnevu vstaje slovenskega naroda, 22. juliju, in na svečanosti ob odkritju dražgoškega spomenika v Dražgošah zbralo najmanj 20.000 obiskovalcev. Zato prireditelji pričakujejo prihod vsaj 150 avtobusov in več 100 osebnih motornih vozil. Spričo tega ima še posebno veliko dela komisija za promet in varnost.

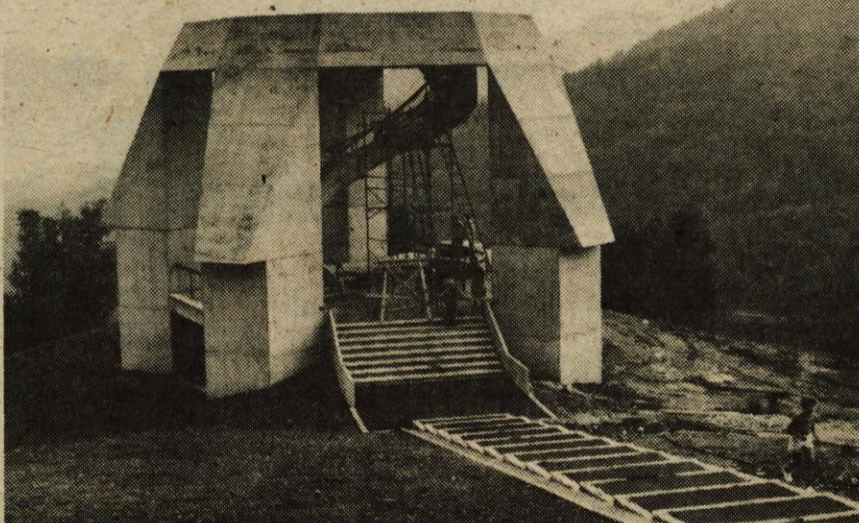
Na dan proslave, torej jutri, bo na nekaterih »prometnih žilah« v neposredni bližini Dražgoš veljal poseben prometni režim. Že od jutranjih ur bo v celoti zaprt za ves promet odsek ceste Rudno–Dražgoše. Dostop do Dražgoš po tej cesti bodo imela izključno vozila s posebnimi oznakami (nalepkami) prireditvenega odbora za pripravo proslave. Za obiskovalce, ki se bodo na prireditev pripeljali iz Škofje Loke po Selški dolini ali iz bohinjske strani, s teh smeri je mogoče pričakovati največji naval obiskovalcev, so prireditelji za vozila pripravili dovolj parkirnih prostorov na Rudnem. Tu bodo parkirali tudi za večino avtobusov. Za invalide in tiste, ki bi le težko zmogli pot do prireditvenega prostora, ki bo tik ob novem dražgoškem spomeniku, bo do Dražgoš zagotovljen prevoz s kombiji. Nekateri obiskovalci iz smeri Bohinja bodo lahko svoja vozila parkirali tudi v neposredni bližini dražgoške cerkve. Udeleženci slavja, ki se bodo pripeljali iz Besnice, Kroke, Selc in Lajš, pa bodo svoja vozila lahko parkirali ob cesti Dražgoše–Jamnik.

Delavci UJV iz Kranja opozarjajo naj obiskovalci, torej vsi udeleženci proslave, pridejo v Dražgoše pravočasno, da ne bo nepotrebnih zastojev. Prav tako pa vse obiskovalce dražgoškega slavja prosijo, da do potankosti upoštevajo vsa navodila milicnikov, ki bodo usmerjali promet in skrbeli za varnost. -jg

Iz Kranja do Dražgoš

Kranj – Jutri bo na nekaterih »prometnih žilah« v neposredni bližini Dražgoš veljal poseben prometni režim. Zato so se družbenopolitične organizacije in skupščina občine Kranj odločile, da bodo za udeležence dražgoškega slavja s področja kranjske občine pripravile brezplačen avtobusni prevoz iz Kranja do Podblice. Avtobusi bodo odpeljali ob 6., 7. in 8. uri izpred kina Center v Kranju; ustavljali pa bodo tudi pred samopostrežno trgovino v Stražišču. Poseben avtobus za invalide in starejše obiskovalce dražgoškega slavja, le-ta bo peljal do Dražgoš, pa ima odhod ob 7. uri izpred hotela Creina. Povratek proti Kranju je iz Nemilj predviden ob 14. uri, ob 16., 17. in 18. uri pa s Podblice.

Organizatorji pa naprošajo vse obiskovalce. Dražgoš, naj pridejo na zborna mesta čimprej in ne šele na avtobuse ob 8. uri. -jg

Dražgoški spomenik, delo Borisa Kobeta, Stojana Batiča in Iveta Subica, je postavljen. Izvajalec del je bilo SGP Tehnik iz Škofje Loke. Pred dnevi so v spomenik postavili še dve skulpturi in žaro. Pripeljali so jih iz zagrebske livarne.

Ob dražgoškem spomeniku...

Vas je bila pusta, kot izumrla v tistem pekočem žarečem sončnem objemu popoldneva, ki se je že nagibalo v večer, v enega zadnjih večerov pred slavnostno otvoritvijo spomenika dražgoški bitki. Vendar se Dražgošani niso zapirali v hladne prostore za pročelji hiš, nekateri so delali na polju, drugi pa pomagali pri zadnjih delih ob spomeniku.

Iz daljave opazovan spomenik je mogočen, postaven, izrazit, izjemno lepote in se prikazuje samo toliko, da postane še bolj zanimiv. Ne vidiš ga takoj in v hipu, če Dražgoš ne poznaš, kajti del njih samih je in Dražgoše so del njega samega. Ni v vasi, pa vendar je njen. Zdi se, kot da bi s svojim krajem in mestom, kjer stoji, hotel obeležiti vso bližnjo in daljnjo okolico, sporočiti, ozri se sem in tja, kamorkoli ti že seže oko, vse je za celovito podobo in predstavo treba zaznati.

Šele tedaj, ko se nanj povzpneš, razumeš njegovo sporočilo, ga začutiš. Z dolino, s slikovitim Rudnim se spogleduje, z gozdovi v ozadju se vrašča, dražgoški je.

Beton, šestnajst metrov visoki, pet stebrov, spiralne stopnice, skulpture, med njimi žara, simbol pogumnih padlih in ustreljenih. Srce ima, prečudovito srce mozaika Ive Šubica. Zmogla je, tistega partizana v mozaiku le umetniška roka, zmogla pa je navdihniti in spregovoriti in navreči vso krvavo resnico, ki jo izžareva mozaik, le srce starega partizana, soudeleženega v sami dražgoški bitki. Kajti mozaik je v svojih podobah nekaj tako izjemno impresivnega, da ti ne da pozabiti. Kamorkoli že se obrneš, kamorkoli že stopiš, uprt v vasio, stalno je v koščku pogleda, mozaik, Šubičev spomin na svojo lastno težko preizkušnjo. Nazadnje si rečeš, pa saj ga vendar moraš stalno videti, čutiti, saj je srce, srce tega spomenika.

Hodiš po njem, na vrhu si, spodaj so glasovi delavcev, ki polagajo zadnji asfalt, ki ves vre. Tu ti še pekoče sonce ni tako nadležno, tu na samem vrhu.

»Maloprej, stopnice smo preizkušali, če so trdne in koliko vzdrže. Vse je, v redu, dobro so

zgradili,« pravi delovodja, »prihodnje leto bo prav gotovo še lepše, ko bo tudi neposredna okolica zazelenela, letos pa ni bilo mogoče, saj veste, kako je ob gradnji. In seveda, domačini so pomagali, zelo so bili prizadevni, Dražgošani kot Jelenc in drugi.«

Bičkova skala, pogumni Bičkovi fantje tamle gor in topovi tamle dol in odkrita bitka, streljanje, grmenje, požiganje, tedaj je zavzdihnila Gorenjska, tedaj in še posebno po tej krvavi borbi se je morala še bolj trmasto zapreti vase in skriti solze, da se je v naslednjih letih še bolj upirala in si s puško v roki utirala pot iz gozdov na svobodne domove.

Tu je, dražgoški pomnik, tu, med Bičkovo skalo in med Rudnim in prav zato je v tem tudi njegova veličina. Na teh krvavih tleh stoji, simbol upornega gorenjskega duha, neuklonljive zavesti gorenjskega partizana in spoštovanje terja.

In skloniš glavo pred njim, ne le zaradi njega samega, veličastnega v vsem svojem bistvu in simboliki, skloniš glavo v globokem spoštovanju predvsem zato, ker je njej, dražgoški bitki posvečen...

D. Sedej

Povabilo vsem borcev

Dražgoše – Odbori Cankarjevega bataljona, Gorenjskega odbora, VII. SNOUB »France Prešeren« in drugih partizanskih enot, ki so se med vojno borile na področju Gorenjske in po drugih slovenskih krajih, vabijo vse preživele borce, da se v čimvečjem številu udeležijo jutrišnje proslave v Dražgošah. Vse informacije o možnostih prevoza in dohoda do Dražgoš lahko dobijo na občinskih odborih ZZB NOV. Borci slavni partizanskih enot se bodo zbrali pred slavnostno tribuno. Tu se bodo zbrali tudi gorenjski aktivisti, pripadniki domicilnih enot, brigada Avnoja... -jg

Z urha 12 metrov visokega spomenika se odpira čudovit pogled proti Dražgošam, proti Bičkovi skali, Češnjici in drugim predelom Selške doline, proti visokemu skalnatemu Ratitovcu in drugim hribom...

Del čudovitega mozaika, na katerem so upodobljeni detaili iz dražgoške bitke in borb na Mošenjski planini, je delo akademskega slikarja Iveta Subica. - Foto: J. Zaplotnik

Da ne bo prepozno

Kranjski IS imenoval štab za obrambo pred sušo z nalogo pomagati rešiti največ kar se da

V ponedeljek, 19. julija, je izvršni svet Obs Kranj obravnaval težavni položaj, v katerem se je znašlo kmetijstvo in posredno tudi celotno prehrabeno področje zaradi velike suše, ki je zajela naše kraje. IS je ocenil stanje kot kritično in imenoval štab za obrambo pred sušo, ki naj s svojim aktivnim sodelovanjem z vsemi pridelovalci hrane pomaga omiliti posledice, ki bodo vsekakor v najkrajšem času nastopile z vso ostrino:

- pridelek krompirja bo minimalen,
- krme za živino bo zmanjkalo, ker ne bo druge košnje (otave).

Zato je treba že danes vso skrb posvetiti tej problematiki in začeti reševati položaj še preden bi prišlo do prave katastrofe:

- treba je organizirati namakanje polj in ev. novih posevkov tako, da se kmetijstvo trdno poveže z Vodovodom, ki bo sproti obveščal, kje in kdaj so vodni presečki, in z gasilci, ki edini lahko odprejo hidrante;

Kmetje in kmetijske organizacije pa naj mobilizirajo vse razpoložljive cisterne za namakanje...

Vsekakor je nujno treba tudi prepovedati predčasno klanje posebno mlade živine! Tudi na odkup živine je treba že danes misliti in na »usklaščanje mesa«. Na Gorenjskem se prav te dni čuti močna potreba po veliki hladilnici, o kateri so tekli razgovori nekaj let. In ker smo se samo pogovarjali, je pač še nimamo, in to je velika in trenutno nepopravljiva škoda, je bilo rečeno na IS.

Štab, ki ga vodi dipl. inž. agr. Maks Pratnekar (KŽK), čaka veliko odgovornih nalog kar zadeva svetovanja, organiziranja akcij in preprečevanja škodljivih pojavov, ki lahko še poslabšajo že tako kritično stanje kmetijstva zaradi suše.

I. S.

Škofja Loka – V soboto, 17. julija, so člani organizacije združenega dela Alpetour dosegli novo delovno zmago. Na Trati pri Škofji Loki so namreč svečano odprli nove prostore mehaničnih delavnic. Nove prostore so začeli graditi septembra lani, gradbena dela pa so veljala 15 milijonov din. Izvajalec del je bilo gradbeno podjetje Obnova iz Ljubljane. Za TOZD »mehanične delavnice« v organizaciji združenega dela Alpetour je to brez dvoma velika pridobitev. Obenem pa je to tudi velika pridobitev za škofjeloško in celotno gorenjsko področje. Zdaj so mehanske delavnice na Trati zaključene celota. Treba bo nakupiti le še opremo. Nakup le-te pa je predviden za prihodnje leto. Na svečanosti ob otvoritvi so nekaterim najzaslužnejšim in najprizadevnejšim članom Alpetourovega kolektiva ob dnevu soferjev in avtomekanikov, 13. juliju, podelili tudi posebna priznanja. (-jg) - Foto: J. Govekar